

STRATEGIA ROZWOJU

POWIATU BOCHEŃSKIEGO NA LATA 2021-2030

POWIAT BOCHEŃSKI
SKARBNIKA MOŻLIWOŚCI

Spis treści

1. Wprowadzenie	3
2. Synteza diagnozy strategicznej Powiatu Bocheńskiego wraz z analizą SWOT.....	5
3. Założenia Strategii Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021 – 2030.....	18
3.1 Przesłanki dla określenia wizji, misji i celów strategicznych.....	18
3.2. Wyniki konsultacji społecznych	21
3.3. Wizja, misja rozwoju oraz cele Strategii Rozwoju Powiatu Bocheńskiego 2021-2030.....	29
STRUKTURA DRZEWA CELÓW	29
Obszar rozwoju nr 1. Gospodarka i nowoczesne technologie	31
Obszar rozwoju nr 2. Edukacja, elastyczny rynek pracy i aktywne społeczeństwo.....	32
Obszar rozwoju nr 3. Nowoczesna infrastruktura i komplementarne połączenia komunikacyjne	33
Obszar rozwoju nr 4. Kultura i dziedzictwo narodowe oraz przemysły czasu wolnego.....	34
Obszar rozwoju nr 5. Bezpieczeństwo społeczne i ekologiczne.....	35
3.4 Działania w ramach poszczególnych Celów Operacyjnych.....	41
3.5. Macierz oceny spójności wewnętrznej Celów Strategicznych.....	48
3.6. Analiza spójności zewnętrznej Strategii. Kontekst krajowy, regionalny i lokalny Strategii Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021 – 2030	52
3.7. Szczegółowe wskaźniki realizacji celów strategii rozwoju Powiatu.....	77
4. Implementacja Strategii Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021 – 2030	94
4.1. System wdrażania Strategii Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021 – 2030	94
4.2. System monitorowania i ewaluacji Strategii Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021 – 2030	96
ANEKS. Wzór Karty Działania służącej operacjonalizacji Działań zawartych w Strategii Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021-2030.....	99

1. Wprowadzenie

Niniejsze opracowanie powstało z inicjatywy władz Powiatu Bocheńskiego i zostało przygotowane zgodnie z metodyką tworzenia podstawowych dokumentów planistycznych, mających na celu programowanie rozwoju lokalnego. Strategia rozwoju powiatu jest podstawowym dokumentem programującym długofalowe kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego.

Poniżej opracowano syntezę diagnozy, w której zamieszczono wybrane, istotne informacje, obrazujące stan faktyczny Powiatu Bocheńskiego w kontekście rozwoju społeczno-gospodarczego. Pełna diagnoza stanu faktycznego w zakresie potencjału społeczno-gospodarczego i przestrzennego Powiatu Bocheńskiego, stanowiąca podstawę do rozumowania w zakresie określenia silnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń, zawarta jest w dokumencie pt. „Diagnoza społeczno – gospodarcza Powiatu Bocheńskiego wraz z analizą benchmarkingową”. stanowiącym obszerny zasób wiedzy o Powiecie. Wspomniana diagnoza dla Powiatu Bocheńskiego została opracowana w roku 2019 przez zespół w składzie: Michał Kudłacz (redaktor naukowy), Jan Bereza i Monika Wałaszek.

Ważnym elementem powstawania strategii i warunkiem do stworzenia wartościowego opracowania jest umiejętne połączenie eksperckiego podejścia do jej tworzenia z doświadczeniem urzędników oraz partycypacyjnym charakterem zaplanowanych działań. Dlatego też wszystkie kluczowe etapy tworzenia strategii opracowane przez niezależnych ekspertów, były prowadzone wspólnie z władzami Powiatu Bocheńskiego, ze wskazanymi przez Zarząd Powiatu Bocheńskiego ekspertami, liderami społeczności lokalnej, a także dyskutowane poprzez otwarte konsultacje społeczne. Założenia i wytyczne do treści dokumentu sformułowane zostały przez ekspertów zewnętrznych: Jan Bereza, Michał Kudłacz (lider zespołu ekspertów).

Prace nad Strategią Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021 – 2030 prowadzone były pod kierunkiem Zarządu Powiatu w Bochni w składzie:

- Przewodniczący Zarządu Powiatu: Adam Korta, Starosta Bocheński

- Członkowie Zarządu Powiatu: Ryszard Drożdżak, Jerzy Błoniarz, Marek Rudnik, Rafał Rudka.

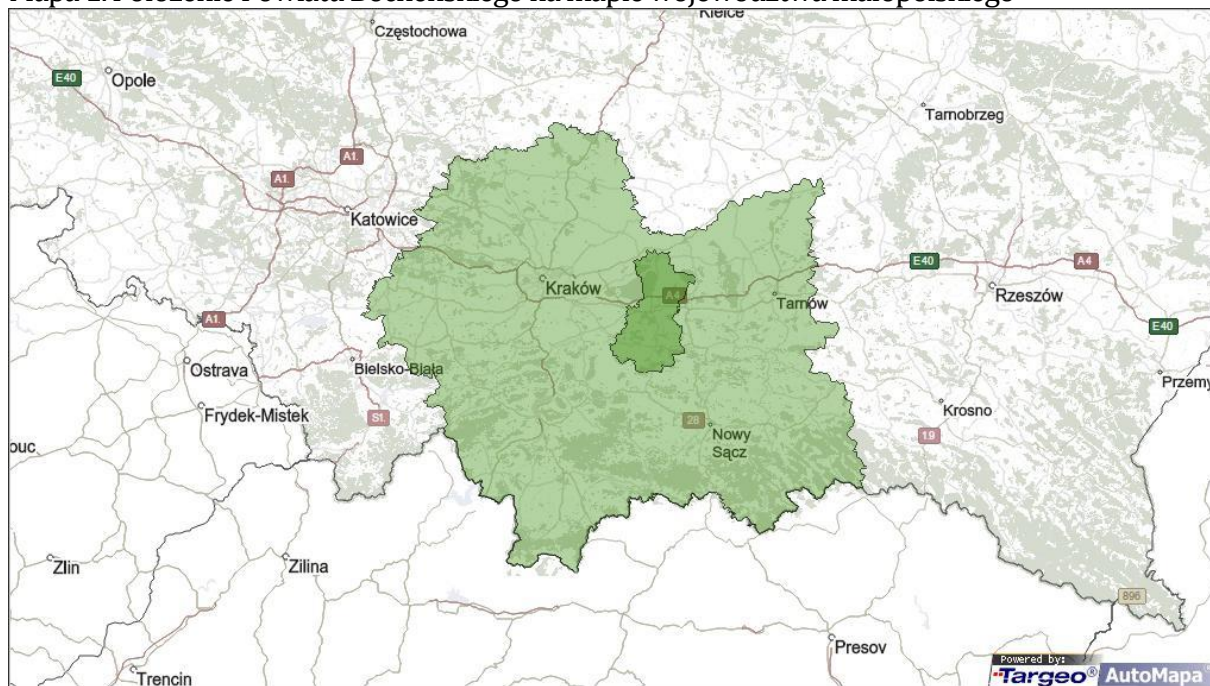
Dokument powstał przy aktywnym udziale Rady Powiatu w Bochni pod przewodnictwem Bernadetty Gąsiorek.

2. Synteza diagnozy strategicznej Powiatu Bocheńskiego wraz z analizą SWOT

W ramach niniejszego opracowania zespół ekspertów przygotował analizę stanu faktycznego w zakresie potencjału społeczno-gospodarczego Powiatu Bocheńskiego, stanowiącą wybór najistotniejszych informacji o powiecie, traktując wymieniony wcześniej dokument pt. „Diagnoza społeczno – gospodarcza Powiatu Bocheńskiego wraz z analizą benchmarkingową” jako bazę do odniesień w przypadku potrzeby sięgnięcia po szerszy zakres danych.

Powiat Bocheński należy do Województwa Małopolskiego i jest jednym z istotniejszych powiatów regionu. Położony jest na jednym z najważniejszych w Polsce szlaków komunikacyjnych w układzie wschód-zachód, z bezpośrednim dostępem do autostrady A4 i linii kolejowej E30.

Mapa 1. Położenie Powiatu Bocheńskiego na mapie województwa małopolskiego

Źródło: <https://mapa.targeo.pl> [data dostępu: 6.12.2019 r.].

Powiat Bocheński jest relatywnie duży i korzystnie skomunikowany. Diagnoza społeczno-gospodarcza została dokonana dla Powiatu Bocheńskiego, w skład którego wchodzi następujące jednostki samorządu terytorialnego:

- gmina miejska: Bochnia;
- gmina miejsko-wiejska: Nowy Wiśnicz;
- gminy wiejskie: Bochnia, Drwinia, Lipnica Murowana, Łapanów, Rzezawa, Trzciana, Żegocina.

Mapa 2. Gminy Powiatu Bocheńskiego

Źródło: <http://zabytki.powiatbochenski.pl/> [data dostępu: 6.12.2019 r.].

Analizując zasoby społeczne Powiatu Bocheńskiego należy stwierdzić, że ich silną stroną jest relatywnie dobrze wykształcona młodzież, mająca zapewnioną w powiecie edukację na poziomie podstawowym i średnim. Wyniki egzaminów ósmoklasisty oraz maturalnych są na poziomie nieco powyżej średniej krajowej. Dodatkowo mamy do czynienia z dobrze rozwiniętą bazą oświatową, co w połączeniu z wysokim doświadczeniem nauczycieli pozwala na stwierdzenie, że nauczanie na poziomie podstawowym i średnim w Powiecie Bocheńskim jest jego atutem w grupie czynników społecznych. Jednakże, gdy przyjrzymy się strukturze wykształcenia w Powiecie Bocheńskim, dojdziemy do wniosku, że mamy do czynienia z relatywnie niskim kapitałem ludzkim (czyli kapitałem intelektualnym, liczonym między innymi poziomem oraz stopniem dywersyfikacji wykształcenia). Wynika to między innymi z faktu, iż wielu młodych ludzi po ukończeniu szkoły średniej decyduje się na studia w Krakowie lub w innym mieście wojewódzkim, opuszczając tym samym Powiat Bocheński, co prowadzi do zjawiska drenażu zasobów ludzkich (zob. fragment dotyczący salda migracji w dokumencie **„Diagnoza społeczno-gospodarcza Powiatu Bocheńskiego wraz z analizą benchmarkingową”**). Z punktu widzenia zjawiska „drenażu mózgów”, ważnym kryterium oceny potencjału społeczno-gospodarczego Powiatu Bocheńskiego jest wartość salda migracji. Ta wartość z kolei zależy od odległości, a ściślej mówiąc czasu dojazdu z Powiatu Bocheńskiego do miasta – rdzenia, czyli do Krakowa. Infrastruktura transportowa, której skuteczność w skomunikowaniu powiatu z innymi ośrodkami miejskimi mierzona jest czasem dojazdu z Powiatu Bocheńskiego do miast uznawanych za bieguny rozwoju w Województwie Małopolskim (których potencjał mógłby być wykorzystywany dla dynamizacji zjawiska rozwoju społeczno-gospodarczego), jest mocno zróżnicowana, a dostępność komunikacyjna do wspomnianych wyżej biegunów rozwoju uzależniona jest od odległości poszczególnych miejscowości powiatu od linii kolejowej E30 oraz dróg krajowych (A4, DK 4 i leżącej poza obszarem powiatu DK 79). Dlatego też ważnym zadaniem, stojącym przed władzami Powiatu Bocheńskiego, jest rozbudowa infrastruktury transportowej, zapewniającej możliwie równomierne skomunikowanie całego obszaru powiatu.

Drogi krajowe i wojewódzkie tworzą sieć, nawiązującą do układu komunikacyjnego prowadzącego do miasta Krakowa oraz do autostrady A4, co ma istotne znaczenie dla dowozu towarów oraz dla organizacji przejazdu osób. Dogodne połączenia z Krakowem i Tarnowem zwiększają mobilność mieszkańców Powiatu

Bocheńskiego, dzięki czemu mogą oni szukać pracy poza obszarem swojego powiatu. Ma to znaczenie pozytywne dla mieszkańców (większe możliwości poszukiwania dobrze płatnej pracy), ale może mieć też skutki negatywne dla rozwoju powiatu (bariera braku „rąk do pracy”, ułatwienia w „drenażu” kapitału ludzkiego z powiatu).

Komunikację między miejscowościami Powiatu Bocheńskiego w dużym stopniu zapewniają drogi lokalne – gminne i powiatowe. Ruch przenoszony na drogach powiatowych jest zasadniczo większy niż na drogach gminnych (wyjątkiem są oczywiście drogi gminne w mieście Bochnia). Z pewnością do uwarunkowań istotnie wpływających na potencjał społeczno-gospodarczy Powiatu Bocheńskiego zaliczyć należy bliską odległość do kluczowej autostrady wschód-zachód (A4) i połączenia kolejowego E30. Jednocześnie mamy do czynienia z niewielką liczbą parkingów w systemie *Park and Ride* w Powiecie, co utrudnia prowadzenie efektywnej polityki transportowej i sprzyja drenażowi młodych ludzi. Dodatkowo pomimo podjętych interwencji w zakresie budowania mostów, nadal problemem jest niewystarczająca liczba nowoczesnych przepraw mostowych, co usprawniłoby połączenia komunikacyjne endo- i egzogeniczne.

W dokumencie pod tytułem **„Diagnoza społeczno-gospodarcza Powiatu Bocheńskiego wraz z analizą benchmarkingową”** możemy między innymi przeczytać, że mamy do czynienia w Powiecie Bocheńskim z sukcesywnie starzejącym się społeczeństwem. Z jednej strony jest to jedno z powszechnych zjawisk, nasilające się szczególnie w Europie, z drugiej jednak strony stanowi to wyzwanie dla mieszkańców i władz powiatu. Wyzwania te należy zdiagnozować, a następnie dopasować do nich adekwatne działania na rzecz aktywizacji społecznej oraz zapewnienia godnych warunków życia dla seniorów. Dlatego też należy podkreślić intencje władz powiatu w zakresie zmaterializowania tej potrzeby w formie rozbudowy infrastruktury w obszarze zakładu opiekuńczo-leczniczego na terenie powiatu.

Powiat Bocheński posiada ponadprzeciętnie wysokie walory kulturowe i historyczne oraz krajobrazowe. Ekonomiści nie są zgodni odnośnie kwestii czy inwestycje w turystykę przekładają się na trwałe i efektywne wzrosty społeczno-gospodarcze, jednakże należy jednoznacznie stwierdzić że Powiat Bocheński jest obszarem o niewykorzystanym potencjale czy też o rezerwach w zakresie rozwoju turystyki. Przede wszystkim w zakresie turystyki poznawczej (zabytki, lokalne tradycje), pieszo-rowerowej oraz wypoczynkowej (kąpieliska). Osią dla rozwoju turystyki w

innych obszarach powinna stać się Kopalnia Soli w Bochni, wzmacniającą markę turystyczną powiatu. Powiat Bocheński ma wysoki potencjał turystyczny, chociaż kojarzonym przede wszystkim z Kopalnią Soli. Ogólna rekomendacja dotyczyć musi zatem pogłębionej refleksji na temat możliwości dywersyfikacji oferty turystycznej i bardziej ofensywnej promocji alternatywnych w stosunku do kopalni soli atrakcji dla turystów oraz osób szukających miejsc do wypoczynku. W ten sposób można wzbudzać zainteresowanie większej liczby odbiorców, choć podstawą promocji turystycznej powinna być kopalnia soli. Należy jednak odważnie promować inne atrakcje, adresując ofertę do różnych grup odbiorców tak, aby wykorzystać obecność turystów do rozwoju całego obszaru powiatu. Udoskonalając i promując ofertę turystyczną, można stać się w większym stopniu subregionem turystycznym, a z pewnością Powiat Bocheński ma ku temu potencjał, będąc obszarem dobrze skomunikowanym z dużymi ośrodkami miejskimi (w województwie małopolskim, podkarpackim oraz śląskim). Oferta turystyczna musi bazować na zasobach istniejących oraz możliwych do wykreowania z wykorzystaniem posiadanego potencjału.

Oferta społeczno – gospodarcza powiatu dla mieszkańców dotyczy przede wszystkim przeciwdziałania negatywnym trendom migracyjnym, szczególnie osób w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym, ale również wykorzystania obecności Krakowa, który może być ważnym biegunem rozwoju, pod warunkiem stworzenia efektywnych kanałów dyfuzji potencjału. Warto pamiętać, że brak drożnych kanałów przenoszenia zasobów może skutkować sytuacją odwrotną: stolica Małopolski może zabierać zasoby Powiatu, zamiast „rozlewać” swoje.

Jak pokazuje dokument **„Diagnoza społeczno-gospodarcza Powiatu Bocheńskiego wraz z analizą benchmarkingową”**, w Powiecie Bocheńskim mamy do czynienia z niskim zapotrzebowaniem na usługi społeczne i brakiem mechanizmu reagowania na zmiany potrzeb, ale prawdopodobnie ze względu na braki analizy w tym zakresie i w konsekwencji brak podstaw do podejmowania decyzji opartych na dowodach.

Z jednej strony możemy więc mówić o wysokiej jakości kapitale społecznym (obywatelskim), liczącym poziomem poczucia przynależności terytorialnej, emocjonalnego związku ze swoją gminą, sołectwem, powiatem; z drugiej jednak strony mamy do czynienia z niskim uczestnictwem we współrządzeniu przez mieszkańców na

poziomie lokalnym, co możemy liczyć na przykład frekwencją w wyborach samorządowych, która jest nieco mniejsza niż średnia krajowa. To wzmacnia rozmaite dysfunkcje, między innymi związane z ucieczką osób w kluczowym przedziale wiekowym (19-24) do wielkich miast w Polsce i w Europie. Proces ten wzmacniany jest przez globalny megatrend związany ze zmianami modeli kulturowych, ograniczających bezpośrednie kontakty międzyludzkie, co powoduje depersonalizację aktywności szczególnie wśród ludzi bardzo młodych, którzy ograniczają swoje kontakty bezpośrednie na rzecz kontaktów wirtualnych.

Powiat Bocheński jest obszarem różnorodnym krajobrazowo i gospodarczo, o znaczącym potencjale głównie w obszarze turystyki i przedsiębiorczości. Dużą rolę rozwoju społeczno-gospodarczym powiatu odgrywa Bochnia – najstarsze miasto w regionie – oraz Kraków, którego potencjał gospodarczy w sposób naturalny oddziałuje na analizowany obszar, o czym więcej poniżej. Wspomniana różnorodność pojmowana może być jako szansa, ponieważ z ekonomicznego punktu widzenia, heterogeniczność zasobów gospodarczych objawia się większą odpornością na czynniki kryzysowe, z drugiej jednak strony wspomniana różnorodność oznacza w praktyce wewnątrzpowsiatową polaryzację potencjału gospodarczego, wynikającą z miejsc silnie uprzywilejowanych i rozwijających się szybciej oraz miejsc – przynajmniej potencjalnie – wykluczonych z szybkiej ścieżki rozwoju. Jeżeli mamy do czynienia z *powiatem dwóch prędkości*, oznacza to, że heterogeniczna musi być polityka rozwoju powiatu, dostosowana do zróżnicowanych czynników i uwarunkowań rozwoju.

Powiat Bocheński jest niedookreślony gospodarczo nie w tym sensie, że na terenie analizowanego obszaru brak jest dużych i nowoczesnych firm, ale w szerszej świadomości odbiorców zewnętrznych, w szczególności funkcjonujących poza granicami Małopolski, brak jest fundamentu myślowego co do dominującej branży gospodarki, czy też posiadanych przez powiat zasobów niezbędnych do podjęcia decyzji, dotyczących alokacji swojego kapitału. W zasadzie są dwie możliwe przyczyny takiego stanu rzeczy: albo autorefleksja na temat posiadanych zasobów nie została przeprowadzona, albo, co bardziej prawdopodobne, zagregowane informacje na temat możliwości rozwoju przedsiębiorczości nie zostały we właściwy sposób wypromowane.

Siłą i szansą na rozwój gospodarczy Powiatu Bocheńskiego jest umiejętne wykorzystanie „rozlewających się” zasobów Miasta Krakowa. Należy jednak mieć na

uwadze, że źle prowadzona polityka na rzecz tworzenia kanałów dyfuzji potencjału metropolii może skutkować drenowaniem zasobów gospodarczych, zamiast ich rozlewaniem się. Z jednej strony Powiat Bocheński, przynajmniej w istotnej części, cechują dobre połączenia komunikacyjne z Krakowem, liczone czasem dojazdu do miasta-rdzenia i co istotne, przy użyciu komunikacji zbiorowej – która w oczach użytkowników jest bardziej ekonomiczna, a przez to racjonalna; z drugiej strony zagrożenie peryferyzacją wynika przede wszystkim z faktu, iż Kraków podjął się współpracy ze swoim otoczeniem, za które uznano 16 gmin zrzeszonych w Stowarzyszeniu Metropolia Krakowska. Brak obecności gmin Powiatu Bocheńskiego w Stowarzyszeniu może skutkować pogłębianiem się różnic w potencjale społeczno-gospodarczym, także w stosunku do gmin bezpośrednio otaczających Kraków i integrujących się z stolicą województwa.

Powiat Bocheński legitymuje się dość dużym potencjałem w zakresie przyciągania nowych inwestycji. Na terenie powiatu mamy duże przedsiębiorstwa z branży metalurgicznej, maszynowej i chłodniczej; firmy z branży zaliczanych do wysokich technologii (choć jest ich niewiele, co powoduje relatywnie niewielki popyt na zasoby wiedzy, technologii oraz innowacji) oraz małe i średnie przedsiębiorstwa zaliczane do różnych branż. Pandemia wirusa SARS-CoV-2, spowodowała spowolnienie gospodarcze, szczególnie w usługach i w niektórych branżach handlowych. Jak pokazały liczne ekspertyzy¹, konsekwencje gospodarcze kryzysu są odczuwalne praktycznie w każdej branży, w większej mierze jednak dotyczą obszarów zurbanizowanych, szczególnie tych, które mocno nastawione były na turystykę i usługi. Miasta średniej wielkości oraz powiaty, które charakteryzują się niewielkim poziomem urbanizacji są natomiast zagrożone gospodarczą peryferyzacją. Pandemia koronawirusa i wynikający z niej kryzys gospodarczy są z pewnością usprawiedliwieniem dla wielu działań o charakterze defensywnym, polegającym na zaniechaniu i oszczędzaniu. Jednakże sytuacja taka może jawić się również jako wyzwanie, szansa na profilowanie się i odnalezienie w nowej rzeczywistości, nieodwracalnie zdominowany przez cyfryzację gospodarki. Dlatego też, biorąc pod uwagę liczbę i stopień zdywersyfikowania firm zlokalizowanych na terenie powiatu, należy inicjować działania na rzecz tworzenia platformy komunikacyjnej pomiędzy administracją samorządową, biznesem oraz

¹ Przykładowo raporty eksperckie na temat wpływu pandemii COVID-19 na różne aspekty życia społecznego i gospodarczego można przeczytać tutaj: <https://oees.pl/dobrzewiedziec/>.

instytucjami zapewniającymi podaż wiedzy i innowacji. Powyższe konstatacje, stanowiące syntezę „Diagnozy społeczno-gospodarczej Powiatu Bocheńskiego wraz z analizą benchmarkingową” w obszarze gospodarki, zasobów społecznych i infrastruktury, zostały poniżej opisane w formie analiz SWOT, stanowiących pomost pomiędzy częścią diagnostyczną a projekcyjną.

Tabela 1. Analiza SWOT w sferze społecznej dla Powiatu Bocheńskiego

Silne strony	Słabe strony
▪ Funkcjonowanie szpitala powiatowego – możliwość wpływania lokalnego samorządu na profil działania i jakość usług świadczonych blisko miejsca zamieszkania (w tym ratownictwa). ▪ Rozwinięta baza szkół podstawowych i ponadpodstawowych – możliwość realizowania polityki edukacyjnej przez władze lokalne (gminy, powiat). ▪ Doświadczenie placówek edukacyjnych w uczestnictwie w programach zewnętrznych (dodatkowe zajęcia, praca z zdolnymi uczniami). ▪ Rozwinięta baza obiektów usług społecznych (kultura, pomoc społeczna, usługi zdrowotne). ▪ Wysoki poziom kapitału społecznego liczonego poczuciem przynależności do powiatu (identyfikacja lokalna). ▪ Autentyczna i żywa kultura ludowa – baza dla aktywizacji społecznej. ▪ Rozwinięta sieć organizacji społecznych – OSP – wychodzących w swojej działalności poza obszar bezpieczeństwa. ▪ Funkcjonowanie centrów	▪ Relatywnie niska jakość kapitału ludzkiego liczona strukturą wykształcenia. ▪ Inercja w reagowaniu na zmiany w gospodarce dotyczące wprowadzania zmian nauczania zawodowego. ▪ Brak koordynacji i planowania ścieżki rozwoju młodzieży (zdolnej, z deficytami) – brak priorytetyzacji. ▪ Niedofinansowanie usług medycznych w kontraktach NFZ skutkujące okresem oczekiwania i jakością usług służby zdrowia – wpływ na funkcjonowanie placówek medycznych. ▪ Wysokie koszty utrzymania i restrukturyzacji szpitala powiatowego. ▪ Wysokie wewnętrzne różnice w poziomie zarobków i jakości życia. ▪ Słabość połączeń lokalnych – transport publiczny nie zapewnia dostępu do bazy usług społecznych. ▪ Relatywnie niska jakość kapitału społecznego mierzona liczbą NGO i różnorodnością obszarów działania na poziomie lokalnych. ▪ Brak analizy zapotrzebowania na usługi społeczne – brak

handlowych – baza dla części usług społecznych. ▪ Obecność zdywersyfikowanych usług, co wpisuje powiat w koncepcję terytorium zwartego i samowystarczającego (kompaktowego). ▪ Wykorzystanie nowoczesnych form komunikacji do kontaktów z mieszkańcami (w tym powiadomienia SMS).	mechanizmów reagowania na zmiany potrzeb. ▪ Niskie uczestnictwo w współzarządzaniu mieszkańców na poziomie lokalnym (frekwencja w wyborach samorządowych).
Szanse	Zagrożenia
▪ Możliwość współpracy z ośrodkami akademickimi (Kraków, w mniejszym stopniu inne ośrodki) w celu podnoszenia jakości nauczania. ▪ Możliwość współpracy z ośrodkami życia kulturalnego i sportowego (instruktorzy, twórcy, wykładowcy) w celu podnoszenia jakości i atrakcyjności (w tym różnorodności) zajęć dla mieszkańców powiatu (wszystkie pokolenia). ▪ Poprawiająca się dostępność do środków wspierania zajęć dla seniorów w skali kraju. ▪ Możliwość udziału w programach zewnętrznych (krajowych, wojewódzkich) poprawiających opiekę nad seniorami (np. Małopolski TELE ANIOŁ). ▪ Relatywnie wysoki wskaźnik przyrostu liczby mieszkańców w regionie i w powiecie – możliwość utrzymania zróżnicowania oferty usług społecznych. ▪ Korzystne uwarunkowania środowiskowe, klimatyczne i walory krajobrazowe sprzyjające turystyce	▪ Zjawisko ucieczki osób szczególnie w wieku 19-24 do wielkich miast w Polsce i w Europie. ▪ Zahamowanie tempa rozwoju kraju skutkujące ograniczeniem finansowania usług służby zdrowia. ▪ Zahamowanie tempa rozwoju kraju skutkujące ograniczeniem finansowania usług społecznych (kultura, sport itp.). ▪ Trend depersonalizacji aktywności, dotyczący szczególnie ludzi młodych – ograniczenia kontaktów bezpośrednich na rzecz kontaktów poprzez media elektroniczne. ▪ Zmiany modeli kulturowych – „globalna wioska” – ograniczających kontakty bezpośrednie i udział w zajęciach z zakresu usług społecznych organizowanych w świecie realnym. ▪ Nowe formy uzależnień – „cyberuzależnienia” – i ich skutki dla życia społecznego. ▪ Trend depersonalizacji aktywności, dotyczący szczególnie ludzi młodych – ograniczenia kontaktów bezpośrednich na rzecz kontaktów

wypoczynkowej i rekreacji. ▪ Wdrożenie krajowych programów niwelujących zróżnicowania zasobności i ograniczających liczebność grup o niskich dochodach (programy socjalne), stymulowanie popytu na usługi społeczne (zajęcia dodatkowe).	poprzez media elektroniczne, spowodowane pandemią wirusa COVID-19. ▪ Zmiany modeli kulturowych, ograniczających kontakty bezpośrednie i udział w zajęciach z zakresu usług społecznych organizowanych w świecie realnym, spowodowane pandemią wirusa COVID-19.
---	---

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 2. Analiza SWOT w sferze infrastrukturalnej dla Powiatu Bocheńskiego

Silne strony	Słabe strony
▪ Coraz lepszy potencjał infrastruktury technicznej i drogowej (drogi lokalne). ▪ Zakończone inwestycje drogowe (A4) i kolejowe (E30). ▪ Budowa odcinka drogi z autostrady A4 do stolicy Powiatu. ▪ Relatywnie niski poziom chaosu przestrzennego, charakterystycznego dla stref podmiejskich (obszarów funkcjonalnych). ▪ Coraz lepsza infrastruktura techniczna – sieci wodociągowe, kanalizacyjne, gazociągi. ▪ Zasób oczyszczalni ścieków	▪ Brak nowoczesnej przeprawy mostowej przez Wisłę ograniczający komunikację w kierunku północnym. ▪ Mała liczba przepraw mostowych przez rzekę Rabę – bariera dla lokalnej komunikacji. ▪ Niewielka liczba firm z sektora wysokich technologii na terenie powiatu, stymulujących rozwój infrastruktury technicznej. ▪ Deficyt sieci linii kolejowych lokalnych (pasażerskie, towarowe). ▪ Brak sieci parkingów Parkuj i Jedź integrujących komunikację prywatną (samochody osobowe, rowery, busy) z komunikacją kolejową i autobusową).

komunalnych – rosnąca liczba ludności korzystającej z oczyszczalni. ▪ Dobra infrastruktura mieszkalna (powierzchnia mieszkania). ▪ Powiat Bocheński jest praktycznie w całości pokryty jest MPZP co znacznie ułatwia i przyspiesza proces inwestycyjny i porządkuje przestrzeń publiczną.	▪ Brak dywersyfikacji i uporządkowania oferty turystycznej adresowanej do grup korzystających z infrastruktury szlaków pieszych, rowerowych i wodnych (brak operatorów/operatora szlaków turystycznych) w skali powiatu. ▪ Niewielki poziom urbanizacji powiatu. ▪ Niskie wykorzystanie możliwości lokalnej produkcji energii odnawialnej (w tym mała liczba prosumentów). ▪ Nierówny dostęp do infrastruktury sportowo – rekreacyjnej (odległość, komunikacja).
Szanse	Zagrożenia
▪ Wypracowane mechanizmy partnerstw w realizacji inwestycji infrastrukturalnych drogowych (gminy – powiat, gminy – samorząd województwa). ▪ Poprawa dostępności komunikacyjnej powiatu w szczególności w zakresie komunikacji zbiorowej z Krakowem. ▪ Budowa węzłów na autostradzie A4 zwiększających dostępność do A4 z terenu zachodniej części Powiatu Bocheńskiego. ▪ Polityka samorządu województwa ukierunkowana na rozwój połączeń regionalnych kolejowych (Kraków – Tarnów). ▪ Polityka rządu ukierunkowana na rozwój lokalnych połączeń autobusowych. ▪ Możliwości udziału inwestorów (publicznych i prywatnych) w	▪ Pogłębiające się zjawisko urban sprawl w związku ze skracającym się czasem dojazdu do Krakowa. ▪ Liberalna ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, sprzyjająca pogłębiającym się dysfunkcjom przestrzeni. ▪ Peryferyjność powiatu względem reszty Polski w kontekście układu terytorialnego: północ-południe. ▪ Możliwość ograniczenia środków pomocowych na inwestycje infrastrukturalne w polityce UE. ▪ Brak priorytetu dla programu uregulowania żeglownego Wisły. ▪ Brak rozwiązań systemowych dla uporządkowania zagadnień melioracyjnych i budowy zbiorników małej retencji. ▪ Zmiany klimatyczne mogące prowadzić do braków (okresowych) wody na potrzeby gospodarki rolnej i przemysłowej (deficyt zbiorników retencyjnych).

programach zewnętrznych wspomagających rozwój infrastruktury. ▪ Niewykorzystany wodny szlak transportowy rzeką Wisłą – możliwe do przeprowadzenia inwestycje służące przeniesieniu części transportu na drogę wodną.	▪ Możliwość wprowadzenia opłat za przejazdu A4 – negatywne skutki dla dróg na terenie powiatu w przypadku przeniesienia się części ruchu na drogi niższych kategorii. ▪ Rosnące koszty utrzymania bieżącego infrastruktury w cenach nominalnych. ▪ Rosnące koszty utrzymania bieżącego infrastruktury przypadające na 1 mieszkańca powiatu w przypadku pogłębiania się w kraju niżu demograficznego i depopulacji państwa.
---	--

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 3. Analiza SWOT w sferze gospodarczej dla Powiatu Bocheńskiego

Silne strony	Słabe strony
▪ Wysoka dywersyfikacja gospodarcza. ▪ Położenie na międzynarodowych szlakach komunikacyjnych – drogowym (A4) i kolejowym (E 30). ▪ Silny potencjał turystyczny powiatu (dwa obiekty na liście UNESCO). ▪ Konkurencyjne ceny nieruchomości, sprzyjające przyciąganiu nowych zasobów (mieszkańców i inwestorów). ▪ Dziedzictwo kulturowe i historyczne powiatu. ▪ Dobry potencjał do organizacji przemysłów czasu wolnego. ▪ Rozpoznawalne imprezy: Palmy Lipnickie, Integracja Malowana Dźwiękiem, 12-godzinny bieg podziemny. ▪ Duża liczba osób w wieku przedprodukcyjnym. ▪ Korzystne tendencje rozwoju gospodarczego. ▪ Dobre warunki do prowadzenia	▪ Relatywnie niewielka powierzchnia i gospodarcze znaczenie w skali województwa i kraju terenów zurbanizowanych Powiatu. ▪ Nieuregulowana gospodarka wodna (Wisła, Raba) i braki w infrastrukturze melioracyjnej. ▪ Brak markowego produktu wytwarzanego w Powiecie Bocheńskim, rozpoznawalnego w kraju, Europie i w świecie. ▪ Brak instytucji zapewniających wysoką podaż wiedzy i innowacji. ▪ Niewykorzystany potencjał gospodarstw rolnych. ▪ Polaryzacja potencjału przez gminy należące do Stowarzyszenia Metropolia Krakowska. ▪ Niewystarczająca promocja oferty turystycznej Powiatu Bocheńskiego w szczególności poza Województwem Małopolskim. ▪ Niewielka podaż wiedzy, innowacji

działalności rolniczej, w tym rolnictwa ekologicznego. ▪ Bocheńska Strefa Aktywności Gospodarczej. ▪ Przygotowane tereny inwestycyjne poza miastem Bochnia. ▪ Silna grupa kapitałowa STALPRODUKT S.A. ▪ Zakłady pracy o dużej liczbie miejsc pracy i zdywersyfikowanym profilu działalności. ▪ Duża liczba MŚP. ▪ Dobry poziom rozwoju gospodarczego gmin przy ciągach komunikacyjnych. ▪ Utrzymująca się tendencja wzrostu liczby podmiotów gospodarczych.	i technologii. ▪ Wysoki odsetek ludności o niskich dochodach. ▪ Migracja osób aktywnych zawodowo.
Szanse	Zagrożenia
▪ Wykorzystanie położenia Powiatu Bocheńskiego: przy autostradzie A4, w niedalekiej odległości od Krakowa. ▪ Stworzenie kanałów dyfuzji zasobów gospodarczych z Krakowa. ▪ Bliskość Krakowa – rozpoznawalnej w świecie marki turystycznej. ▪ Utrzymywanie się wzrostu PKB Polski – korzystanie z koniunktury. ▪ Potencjał społeczno-gospodarczy Krakowa – wpływ na rynek pracy. ▪ Relatywnie łatwy dostęp do międzynarodowych lotnisk (Kraków-Balice, Katowice-Pyrzowice, Rzeszów-Jasionka). ▪ Stabilność gospodarcza otoczenia – chłonny własny rynek wewnętrzny/lokalny na towary i usługi. ▪ Możliwość zwiększenia wydatków wewnątrz UE na politykę rolną. ▪ Rosnąca pozycja Krakowa jako drugiego pod względem liczby ludności miasta w Polsce i ośrodka	▪ Drenaż zasobów gospodarczych przez Kraków. ▪ Niekorzystne warunki społeczne do rozwoju placówek naukowych. ▪ Peryferyzacja Powiatu Bocheńskiego względem metropolii (Kraków, Rzeszów). ▪ Przeniesienie firm przez podmioty zagraniczne do państw z niższymi kosztami pracy – negatywny wpływ na rynek pracy w Krakowie i okolicy. ▪ Brak określonej jednoznacznie tożsamości powiatu i wynikających z niej kierunków rozwoju. ▪ Brak wspólnej strategii turystycznej i marki powiatu, szczególnie dla turystyki weekendowej i agroturystyki. ▪ Możliwość zmiany polityki regionalnej wewnątrz UE – zmniejszenie środków dostępnych dla Polski. ▪ Możliwość spowolnienia lub regresu gospodarczego w Europie i w świecie

akademickiego – łatwy dostęp do wykształconych kadr. ▪ Rozpoznawalność marki Bochnia dzięki potencjałowi turystycznemu. ▪ Możliwości rozwoju rolnictwa ekologicznego – trend krajowy i europejski. ▪ Nowy okres programowania UE i dostępność środków na cele rozwojowe.	– osłabienie rynków zbytu produktów wytwarzanych w Powiecie Bocheńskim.
---	--

Źródło: opracowanie własne.

3. Założenia Strategii Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021 – 2030

3.1 Przesłanki dla określenia wizji, misji i celów strategicznych

Powiat dobrze funkcjonujący to terytorium, które po pierwsze nie traci swoich gospodarczych zasobów, a po drugie potrafi je pomnażać, w tym również przyciągać. Za podstawowe zasoby rozwojowe uważamy trzy grupy społeczne: mieszkańców (wraz z mieszkańcami powiatów sąsiadujących, którzy korzystają z zasobów Powiatu Bocheńskiego), przedsiębiorców (z instytucjami wspierającymi rozwój przedsiębiorczości, jak np. samorządy gospodarcze, ośrodki badawcze, uczelnie, itp.) i turystów. Z kolei potrzeby wspomnianych grup społecznych nakazują rozszerzenie sposobu myślenia o zasobach i kierują nas przykładowo na zasoby finansowe, wiedzy, infrastruktury, lub szerzej - przestrzeni niezbędnej do realizacji określonych funkcji, itp. Rozwój każdej ze wspomnianych grup stanowiących podstawowe zasoby rozwojowe jest priorytetem rozwojowym i dla każdej z nich opracowany został przynajmniej jeden Cel Strategiczny w ramach Strategii Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021-2030, ale cele te muszą być dostosowane do specyficznych cech swoistych (pozytywnych i negatywnych) charakterystycznych dla Powiatu Bocheńskiego.

Powiat Bocheński jest obszarem różnorodnym pod względem struktury gospodarczej, społecznej i przestrzennej. Ma to swoje konsekwencje dla charakteru, kierunków i dynamiki rozwoju gmin tworzących Powiat Bocheński. Z jednej strony w ekonomii uważa się, że różnorodność (dywersyfikacja) np. zasobów jest zjawiskiem korzystnym, ponieważ między innymi ogranicza negatywne konsekwencje kryzysów gospodarczych, z drugiej jednak strony wspomniana „różnorodność” może niekiedy prowadzić w odpowiednich warunkach do polaryzacji społeczno-gospodarczej, rozumianej w tym wypadku negatywnie, jako rozwarstwianie się społeczno-gospodarcze poszczególnych obszarów (obszary bogate i gospodarczo uprzywilejowane stają się coraz zasobniejsze, a mniejsze, speryferyzowane w tym czasie stoją w miejscu lub w sensie gospodarczym cofają się), a więc dystans ekonomiczny pomiędzy nimi powiększa się.

Różnorodność Powiatu Bocheńskiego musi być rozważana jako potencjalne zagrożenie w kontekście zjawiska polaryzacji, ale i jako szansa (perspektywa skierowana w przyszłość) na rozwój w oparciu o różne źródła szeroko rozumianej wytwórczości. Z całą pewnością należy zwrócić uwagę na korzystne położenie geograficzne Powiatu Bocheńskiego, blisko autostrady A4, niedaleko Krakowa oraz innych ośrodków mogących być uznane za lokalne bieguny rozwoju (Tarnów, Rzeszów, Nowy Sącz). Należy więc przewidzieć cele odwołujące się do aspektów związanych z infrastrukturą komunikacyjną, skracających czas dojazdu i synchronizujących przemieszczanie się środków transport zbiorowego na kluczowych trasach.

Kluczowym narzędziem wspierania rozwoju gospodarczego jest przedsiębiorczość, odnosząca się do sektora produkcji, usług i budownictwa. Zapewnia ona miejsca pracy, odpowiednie płace i pewność zatrudnienia. Korzystnie wpływa na stan lokalnych finansów publicznych, zapewnia stabilną sytuację gospodarczą, o ile opiera się na lokalnych zasobach wytwórczości oraz wspiera rozwój kapitału ludzkiego i społecznego danego terytorium. Kluczowymi obszarami rozwoju biznesu na terenie Powiatu są zarówno strefa gospodarcza, jak i szeroko rozumiana mała i średnia przedsiębiorczość, a także rolnictwo i sadownictwo. Dla nich należy przewidzieć pakiet działań wspierających ich rozwój.

Powiat Bocheński jest obszarem słabo identyfikowanym w kraju i za granicą. Poza Województwem Małopolskim, przeciętnemu obywatelowi naszego kraju powiat może kojarzyć się jedynie z kopalnią soli. Takie skojarzenie to oczywiście bezcenny

kapitał, który należy wykorzystać w szeroko zakrojonych działaniach na rzecz promocji marki powiatu – rozszerzania kręgu świadomych obywateli z Polski z zagranicy, którzy w różnej roli mogliby korzystać z niewątpliwych zasobów tego terytorium.

Istotnym elementem budowania przewagi konkurencyjnej danego terytorium jest ilość i jakość zasobów ludzkich, rozumianych jako kapitał ludzki (intelektualny) i kapitał społeczny (obywatelski). Dlatego też niezbędne do wprowadzenia są obszary rozwoju wspierające rozwój kompetencji mieszkańców powiatu, w tym szczególnie edukacji dzieci i młodzieży oraz wzrostu aktywności obywatelskiej i zaufania do administracji publicznej przede wszystkim poprzez wspieranie rozwoju organizacji pozarządowych i partnerskie traktowanie organizacji tzw. trzeciego sektora.

Strategia Rozwoju Powiatu Bocheńskiego w perspektywie do roku 2030 powstaje w trudnym dla samorządów momencie: w środku kryzysu gospodarczego spowodowanego pandemią wirusa COVID-19, w czasie regresu gospodarczego wynikającego z negatywnych konsekwencji czasowego zamrożenia gospodarki, w czasie wzmożonego lęku, będącego konsekwencją społecznej izolacji i niepewności co do jutra. To także problemy związane z rosnącymi wskaźnikami bezrobocia i możliwą gwałtowną zmianą strukturą rynku pracy – z rynku pracownika na rzecz rynku pracy pracodawcy – jak również rosnących kosztów stałych dla samorządów (np. zmniejszona subwencja oświatowa, zmiany w sposobie naliczania podatków). Wreszcie problemem dla samorządów jest kwestia gwałtownie zmniejszających się możliwości wykorzystywania zewnętrznych źródeł finansowych dla realizacji własnych przedsięwzięć inwestycyjnych i nie inwestycyjnych na rzecz rozwoju samorządów lokalnych. Wszystko to powoduje przy politycznej aprobacie Rządu RP, że samorządy stanęły przed groźbą obniżenia swojego znaczenia, co jest – należy to wyraźnie podkreślić – kierunkiem błędnym, którego należy się wystrzegać. Administracja samorządowa funkcjonująca w myśl zasady subsydiarności, decentralizacji i samodzielności z założenia jest najbliższym obywatela i jak najlepiej rozumie jego lokalne, specyficzne potrzeby i jest inicjatorem działań oddolnych, aktywizujących obywateli do działania na rzecz wspólnego dobra. Ponadto, każdy samorząd posiada swoisty „kod DNA”, czyli cechy swoiste, unikalny zestaw zasobów, jak również barier rozwojowych, wynikających z naturalnych uwarunkowań oraz sterowalnych czynników co powoduje, że strategia rozwoju jest dokumentem niekopiowalnym, niepowtarzalnym tak samo, jak niepowtarzalne (charakterystyczne w całości tylko dla danego miejsca) są gospodarcze, społeczne,

przestrzenne, kulturowe i środowiskowe zasoby gmin tworzących Powiat Bocheński oraz bariery każdego z samorządów.

Odpowiedzią na wspomniane powyżej problemy wcale nie musi być defensywna polityka rozwoju (oparta głównie na przełamywaniu barier). Należy rozumieć wspomniane ograniczenia jako wyzwania, albo szerzej, jako szanse, czyli tworzenie rozwiązań możliwych do zastosowania i adekwatnych w danym momencie, biorąc pod uwagę zmieniające się uwarunkowania kontekstowe, o których była mowa powyżej. Dlatego też zaproponowano wizję rozwoju Powiatu Bocheńskiego i misję władz Powiatu Bocheńskiego w poniższym brzmieniu, jak również pięć Celów Strategicznych (filarów rozwoju), które bazują zarówno na unikalnych cechach Powiatu Bocheńskiego, jak również uwarunkowaniach zewnętrznych, charakterystycznych dla roku 2020 i prognozowanych na lata następne. Cele Strategiczne, które pochodzą z dezagregacji wizji rozwoju, a także misja rozwoju zostały w pierwszej wersji ustalone ekspercko, w drodze szczegółowej analizy danych pochodzących z diagnozy strategicznej Powiatu Bocheńskiego, której synteza znajduje się na początku niniejszego dokumentu. Następnie została poddana konsultacjom wewnętrznym z udziałem przedstawicieli Zarządu Powiatu Bocheńskiego, a w następnym kroku stały się głównym elementem otwartych, społecznych konsultacji, których przebieg opisany został poniżej. Konsultacje społeczne szczególnie były pomocne w ostatecznym sformułowaniu Celów Operacyjnych oraz Działań.

3.2. Wyniki konsultacji społecznych

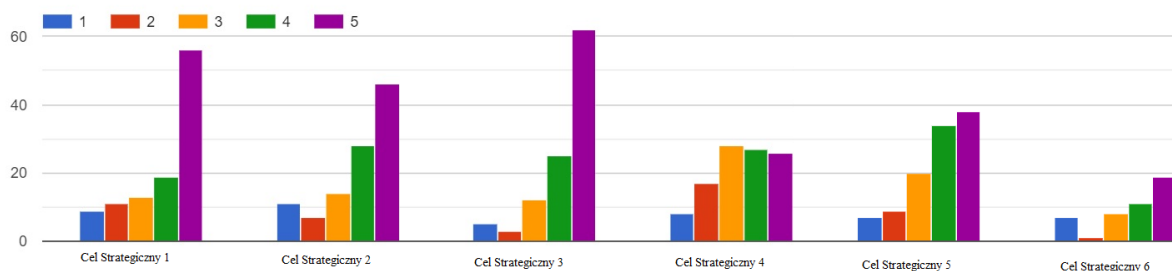
W dniach 9 lipca – 3 sierpnia 2020 r. przeprowadzono konsultacje społeczne dotyczące prac nad tworzeniem Strategii Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021-2030. W ramach konsultacji, zachęcano do wypełnienia ankiety zawierającej 22 pytania w różnej formule (zamknięte z kafeterią, otwarte) odnoszące się do zaproponowanych w roboczej wersji misji, wizji rozwoju oraz celów strategicznych i operacyjnych. Umożliwiono interlokutorom odniesienie się do treści zaproponowanych celów dwóch poziomów, dokonując oceny ich przydatności, adekwatności, poprawności sformułowania i istotności. Dalej, umożliwiono rozmówcom wykreślenie celów, które ich

zdaniem są zbędne i dopisanie nowych, których robocza wersja drzewa celów ich zdaniem nie uwzględnia.

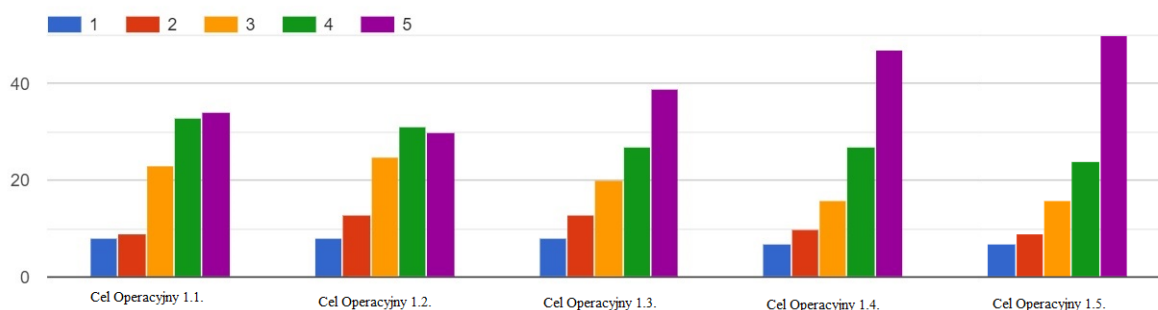
W dniach 10.07 oraz 17.07 były przeprowadzone dyżury telefoniczne w ramach konsultacji społecznych. Dr Michał Kudłacz był dostępny dla wszystkich chętnych pragnących dyskusji na temat kształtu Strategii Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021-2030. Wszystkie powyższe działania pozwoliły na opracowanie wyników konsultacji społecznych i zarekomendowanie Zarządowi Powiatu Bocheńskiego „drzewa celów strategicznych” w nowej, skorygowanej odsłonie. Część uwag została przez ekspertów uwzględniona, przede wszystkim te sugestie wypełniających ankietę, które są istotne z punktu widzenia mapowania obszarów aktywności na poziomie poniżej celów strategicznych. Część z uwag jest również cenna w kontekście tworzenia najniższego „piętra” drzewa celów (działań) i została wykorzystana na późniejszym etapie tworzenia części projekcyjnej strategii.

W wyniku przeprowadzonych konsultacji społecznych, do dyspozycji ekspertów trafiło 114 prawidłowo wypełnionych ankiet. Przyjęto założenie, że nie ma obowiązku wypełniania wszystkich okienek (w przeciwnym przypadku program uniemożliwiłby wysłanie ankiety, która nie jest w 100% wypełniona). Dzięki temu ankietowani wypełnili tylko te odpowiedzi, które były dla nich interesujące, bez potrzeby odpowiedzi na każde pytanie. Wpłynęło to pozytywnie na liczbę wypełnionych ankiet. Dlatego liczba odpowiedzi w poszczególnych pytaniach może się różnić. Poniżej zamieszczono odpowiedzi na pytania zawarte w ankiecie będącej podstawowym narzędziem konsultacji społecznych. Poniżej zaprezentowano wyniki konsultacji społecznych odnośnie brzmienia Celów Operacyjnych. W ankiecie poddano ocenie Cele Operacyjne w roboczym brzmieniu. Cele Operacyjne w wersji ostatecznej są w rozdziale 3 niniejszej Strategii.

Część I – Proszę wskazać ważność sfer aktywności samorządu powiatowego według obszarów polityki rozwoju. Skala punktowa od 1 do 5, gdzie 1 oznacza najniższą, a 5 najwyższą ważność.

Cele operacyjne w ramach obszaru strategicznego I: Gospodarka i nowoczesne technologie. Skala punktowa od 1 do 5, gdzie 1 oznacza najniższą, a 5 najwyższą ważność według osoby wypełniającej ankietę.

Cel operacyjny 1.1. Wsparcie rozwoju kluczowych branż przedsiębiorczości Powiatu Bocheńskiego.

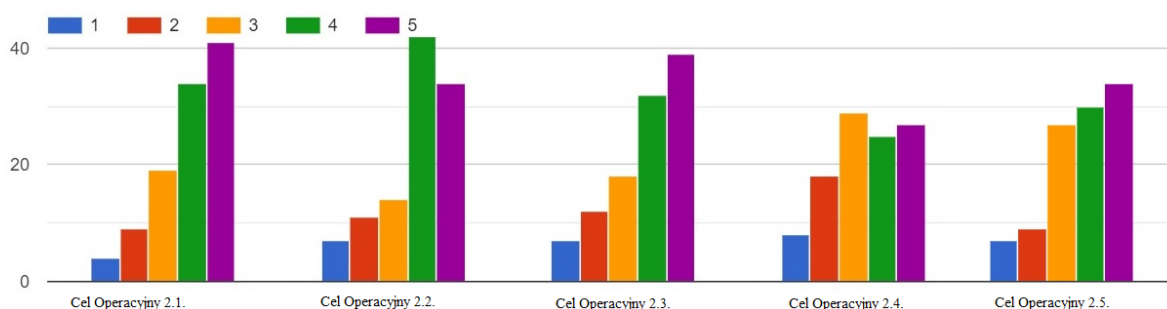
Cel operacyjny 1.2. Rozszerzenie i wzmocnienie platformy współpracy z podmiotami generującymi wiedzę i innowacje.

Cel operacyjny 1.3. Promocja pakietu rozwiązań dla rozwoju mikro-, małej i średniej przedsiębiorczości.

Cel operacyjny 1.4. Wsparcie w zakładaniu i rozwoju nowej działalności gospodarczej na terenie Powiatu Bocheńskiego.

Cel operacyjny 1.5. Tworzenie warunków instytucjonalnych dla rozwoju przedsiębiorczości (urząd przyjazny inwestorom).

Cele operacyjne w ramach obszaru strategicznego II: Edukacja, elastyczny rynek pracy i aktywne społeczeństwo. Skala punktowa od 1 do 5, gdzie 1 oznacza najniższą, a 5 najwyższą wagę według osoby wypełniającej ankietę.

Cel operacyjny 2.1. Tworzenie kierunków nauczania w zawodach deficytowych na rynku pracy.

Cel operacyjny 2.2. Wsparcie cyfryzacji procesu edukacyjnego w szkołach Powiatu Bocheńskiego.

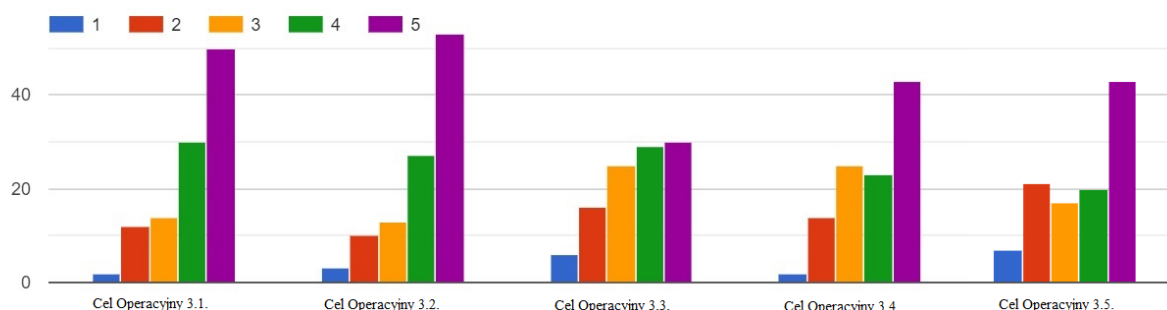
Cel operacyjny 2.3. Wspieranie rozwoju uczniów poprzez tworzenie warunków do rozwoju ich talentów.

Cel operacyjny 2.4. Włączanie zasobów instytucji kultury do procesu edukacyjnego.

Cel operacyjny 2.5. Wspieranie rozwoju placówek oświatowych na rzecz efektywnego nauczania.

Cel operacyjny 2.6. Rozwój infrastruktury sportowej dla młodzieży szkolnej Powiatu Bocheńskiego.

Cele operacyjne w ramach obszaru strategicznego III: Nowoczesna infrastruktura i komplementarne połączenia komunikacyjne. Skala punktowa od 1 do 5, gdzie 1 oznacza najniższą, a 5 najwyższą wagę według osoby wypełniającej ankietę.

Cel operacyjny 3.1. Działania na rzecz synchronizacji i usprawnienia połączeń komunikacyjnych z centrum Powiatu i Województwa Małopolskiego.

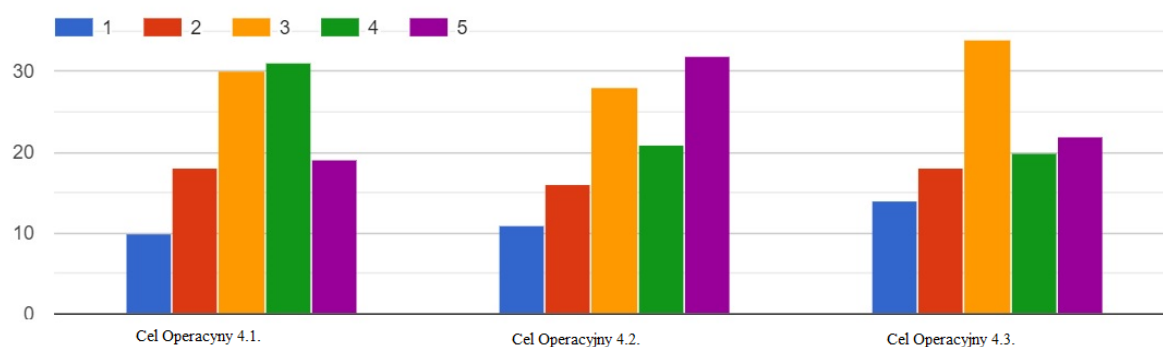
Cel operacyjny 3.2. Poprawa powiatowej infrastruktury transportowej.

Cel operacyjny 3.3. Wsparcie rozbudowy infrastruktury telekomunikacyjnej.

Cel operacyjny 3.4. Wsparcie rozbudowy infrastruktury wodno-kanalizacyjnej.

Cel operacyjny 3.5. Aktywne włączanie się w budowę sieci połączeń przewozów osobowych na terenie Powiatu.

Cele operacyjne w ramach obszaru strategicznego IV: Kultura i dziedzictwo narodowe oraz przemysły czasu wolnego. Skala punktowa od 1 do 5, gdzie 1 oznacza najniższą, a 5 najwyższą wagę według osoby wypełniającej ankietę.

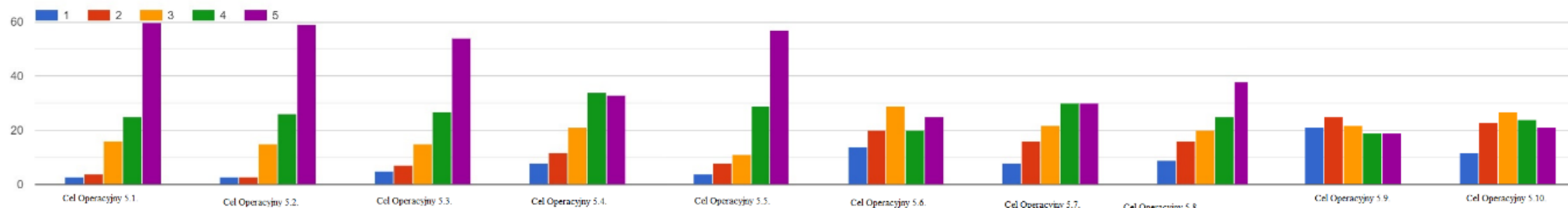

Cel operacyjny 4.1. Różnicowanie funkcji turystycznych Powiatu Bocheńskiego.

Cel operacyjny 4.2. Promocja zasobów krajobrazowo-kulturowych Powiatu Bocheńskiego w Polsce i za granicą.

Cel operacyjny 4.3. Promocja zasobów kulturowych Powiatu Bocheńskiego na rzecz poszerzania horyzontów, wiedzy i postaw mieszkańców powiatu.

Cele operacyjne w ramach obszaru strategicznego V: Bezpieczeństwo społeczne i ekologiczne. Skala punktowa od 1 do 5, gdzie 1 oznacza najniższą, a 5 najwyższą ważność według osoby wypełniającej ankietę.

Cel operacyjny 5.1. Rozwój systemu ochrony przeciwpowodziowej.

Cel operacyjny 5.2. Wsparcie działań poprawiających małą retencję i zabezpieczenie mieszkańców oraz gospodarki w wodę.

Cel operacyjny 5.3. Wsparcie tworzenia warunków dla różnych źródeł energii.

Cel operacyjny 5.4. Rozbudowa i zagospodarowywanie błękitno-zielonej (zagospodarowywanie nadbrzeży i terenów zielonych) infrastruktury na obszarach zurbanizowanych.

Cel operacyjny 5.5. Wsparcie dla działań obniżających koszty gospodarowania stałymi odpadami komunalnymi.

Cel operacyjny 5.6. Współpraca z podmiotami odpowiedzialnymi za ochronę przyrody.

Cel operacyjny 5.7. Długotrwała ochrona obszarów cennych ze względu na walory krajobrazowe.

Cel operacyjny 5.8. Pomoc osobom niepełnosprawnym w rozwiązywaniu bieżących problemów.

Cel operacyjny 5.9. Wdrożenie programu wsparcia rodzin.

Cel operacyjny 5.10. Współpraca w zakresie polityki senioralnej z gminami Powiatu Bocheńskiego oraz władzami Województwa Małopolskiego.

Z powyższych odpowiedzi można wywnioskować, że pierwsze trzy Cele Strategiczne zostały dobrze sformułowane i są ważne z punktu widzenia mieszkańców Powiatu Bocheńskiego. Zdecydowana większość z nich ocenia je najwyżej w kontekście istotności. Pytanie pierwsze zostało tak sformułowane, że mamy do czynienia z pewnym relatywizmem obszarów rozwoju powiatu: niższa ocena istotności Celów Strategicznych 4-6 nie musi oznaczać, że nie są ważne, ale są mniej ważne od Celów 1-3. O ich przydatności świadczą odpowiedzi na pytania otwarte, w których respondenci mieli okazję zarekomendować usunięcie określonych elementów z drzewa celów lub dopisać nowe, lecz nic takiego na poziomie Celów Strategicznych nie nastąpiło. Istotność Celów Strategicznych 1-3 w porównaniu do Celów 4-6, można natomiast rozpatrywać w przyszłości w kontekście alokacji środków finansowych na ich realizację. Być może (ważna tutaj jest również analiza ich kapitałochłonności) większą uwagę powinny być objęte cele bardziej istotne.

Analizując oceny określające subiektywny poziom istotności dla poszczególnych Celów Operacyjnych, nie ma wątpliwości, że cele te w ramach Celów Strategicznych 1, 2 i 3 są istotne. Wątpliwości może dostarczać ocena respondentów względem Celów Operacyjnych: 4.1, 4.3, 5.4, 5.6 i 5.9. Są to wskazania do pogłębionej analizy zasadności funkcjonowania wskazanych Celów Operacyjnych w tej postaci w drzewie celów. Do wyników powyższej analizy należy dodać również wskazania respondentów (pytania otwarte) dotyczące obszarów, które ich zdaniem nie powinny być poruszane w Strategii Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021-2030. Część oryginalnych odpowiedzi nie została zamieszczona, ze względu na ich niekonstruktywność, zbyt dużą ogólność, albo jeżeli odpowiedzi się powtarzały. W toku czyszczenia bazy odpowiedzi, w niektórych przypadkach dokonano retuszu, jeżeli był wymagany (literówki, stylistyka), jednak z zachowaniem sensu wypowiedzi.

Za niepotrzebne lub mało zasadne cele lub wątki (obszary), które nie powinny zdaniem wypełniających kwestionariusze ankietowe znaleźć się w Strategii Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021-2030, uznano: wsparcie rodzin, ekologię, kulturę i dziedzictwo narodowe oraz przemysły czasu wolnego, aktywne włączanie się w budowę sieci połączeń przewozów osobowych na terenie powiatu, wsparcie tworzenia warunków dla różnych źródeł energii, współpracę w zakresie polityki senioralnej z

gminami Powiatu Bocheńskiego oraz władzami Województwa Małopolskiego, wsparcie turystyki, politykę senioralną, „wszystkie cele, które zaznaczone są na 1, a w szczególności obiekty sportowe których w Bochni jest już dużo i są bardzo dobrze wykonane”, długotrwałą ochronę obszarów cennych ze względu na walory krajobrazowe; „Nowoczesna infrastruktura i komplementarne połączenia komunikacyjne – Cel strategiczny: Powiat Bocheński jako obszar o dobrej dostępności komunikacyjnej drogowej, kolejowej i lotniczej, zapewniający dostęp do sieci infrastruktury technicznej o wysokich parametrach jakościowych”; rozbudowę i zagospodarowywanie błękitno-zielonej (zagospodarowywanie nadbrzeży i terenów zielonych) infrastruktury na obszarach zurbanizowanych, promocję zasobów krajobrazowo-kulturowych Powiatu Bocheńskiego w Polsce i za granicą, różnicowanie funkcji turystycznych Powiatu Bocheńskiego, wsparcie cyfryzacji procesu edukacyjnego w szkołach Powiatu Bocheńskiego, bezpieczeństwo ekologiczne, współpracę z podmiotami odpowiedzialnymi za ochronę przyrody, „Socjalne, szkolne, ekologia na papierze, propagowanie kultury wykreślić jako strata pieniędzy”, „Cele operacyjne w ramach obszaru strategicznego IV: Kultura i dziedzictwo narodowe oraz przemysły czasu wolnego”, „Te cele które nie są zadaniami głównymi powiatów, lecz innych organów”; „Promocja funkcji turystycznych - priorytet powinno mieć promowanie powiatu jako atrakcyjne miejsce do zamieszkania, powiązane z ośrodkiem regionalnym Krakowem. Promocja turystyczna regionów wokół Krakowa w tym momencie najbardziej leży w interesie Krakowa, aby dywersyfikować ofertę turystyczną”; „włączanie się w budowę sieci połączeń osobowych w powiecie. wspieranie infrastruktury telekomunikacyjnej”, „Należy wykreślić wspieranie kluczowych branż a dać szansę małym podmiotom”.

Wiele z powyższych propozycji zapisów w Strategii znajdzie się w finalnym dokumencie na poziomie zadań (działań), czyli najniższego poziomu drzewa celów. Część z nich jest źle zaadresowana (najczęściej myli się samorząd gminny i powiatowy), choć Powiat Bocheński w części działań, które powinny być skierowane do gmin mogłby być inicjatorem i koordynatorem. W świetle działań ekspertów oraz pracowników Starostwa Powiatowego w Bochni oraz jednostek organizacyjnych powiatu, a także wyników konsultacji społecznych, poniżej określono strukturę części projekcyjnej strategii.

Konsultacje społeczne przeprowadzono również w dniach 29 października -12 listopada 2020, po przyjęciu projektu dokumentu przez Zarząd Powiatu Bocheńskiego. Uwagi zgłoszone w ramach drugich konsultacji społecznych, stanowiły przegląd analizy ekspertów pod kątem ich uwzględnienia w finalnej wersji strategii.

3.3. Wizja, misja rozwoju oraz cele Strategii Rozwoju Powiatu Bocheńskiego 2021-2030

WIZJA ROZWOJU POWIATU BOCHEŃSKIEGO

W 2030 roku Powiat Bocheński jest silną wspólnotą mieszkańców, w pełni czerpiących z bogactw dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego; należy do czołówki gospodarczej powiatów Małopolski, zapewnia swoim mieszkańcom życie w czystym i zdrowym środowisku naturalnym, dostęp do dobrze płatnych miejsc pracy w nowoczesnych i zdywersyfikowanych branżowo podmiotach sektora gospodarczego oraz bogatą ofertę społeczną, spełniającą aspiracje obywateli.

MISJA WŁADZ POWIATU BOCHEŃSKIEGO

Misją władz samorządowych Powiatu Bocheńskiego jest prowadzenie transparentnych i efektywnych działań na rzecz realizacji wizji rozwoju, w tym: tworzenia warunków na rzecz rozwoju przedsiębiorczości, poprawy jakości życia mieszkańców Powiatu oraz przyciąganiu nowego kapitału rozwojowego przy jednoczesnym poszanowaniu posiadanych zasobów.

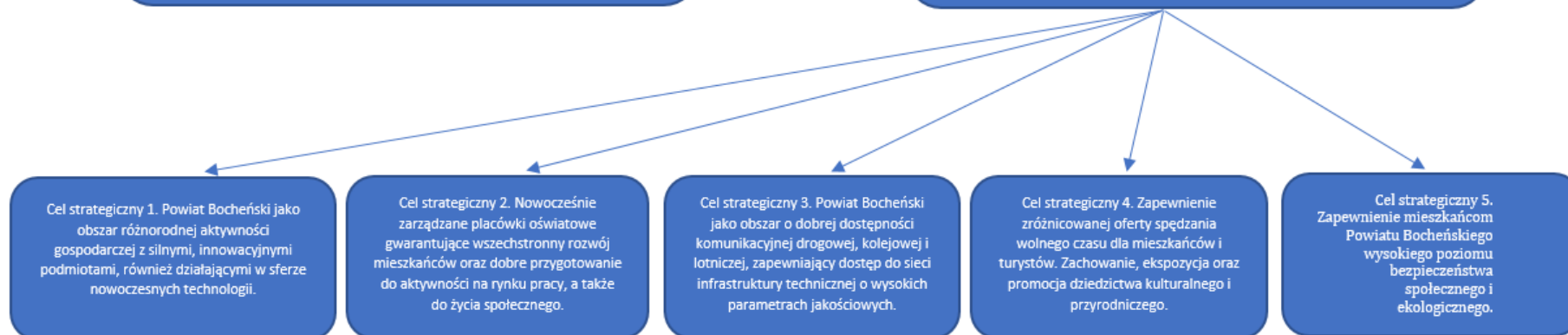
STRUKTURA DRZEWA CELÓW

MISJA WŁADZ POWIATU BOCHEŃSKIEGO

Misją władz samorządowych powiatu bocheńskiego jest prowadzenie transparentnych i efektywnych działań na rzecz realizacji wizji rozwoju, w tym: tworzenia warunków na rzecz rozwoju przedsiębiorczości, poprawy jakości życia mieszkańców Powiatu oraz przyciąganiu nowego kapitału rozwojowego przy jednoczesnym poszanowaniu posiadanych zasobów.

WIZJA ROZWOJU POWIATU BOCHEŃSKIEGO

W 2030 roku Powiat Bocheński jest silną wspólnotą mieszkańców, w pełni czerpiących z bogactw dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego; należy do czołówki gospodarczej powiatów Małopolski, zapewnia swoim mieszkańcom życie w czystym i zdrowym środowisku naturalnym, dostęp do dobrze płatnych miejsc pracy w nowoczesnych i zdywersyfikowanych branżowo podmiotach sektora gospodarczego oraz bogatą ofertę społeczną, spełniającą aspiracje obywateli.

Obszar rozwoju nr 1. Gospodarka i nowoczesne technologie

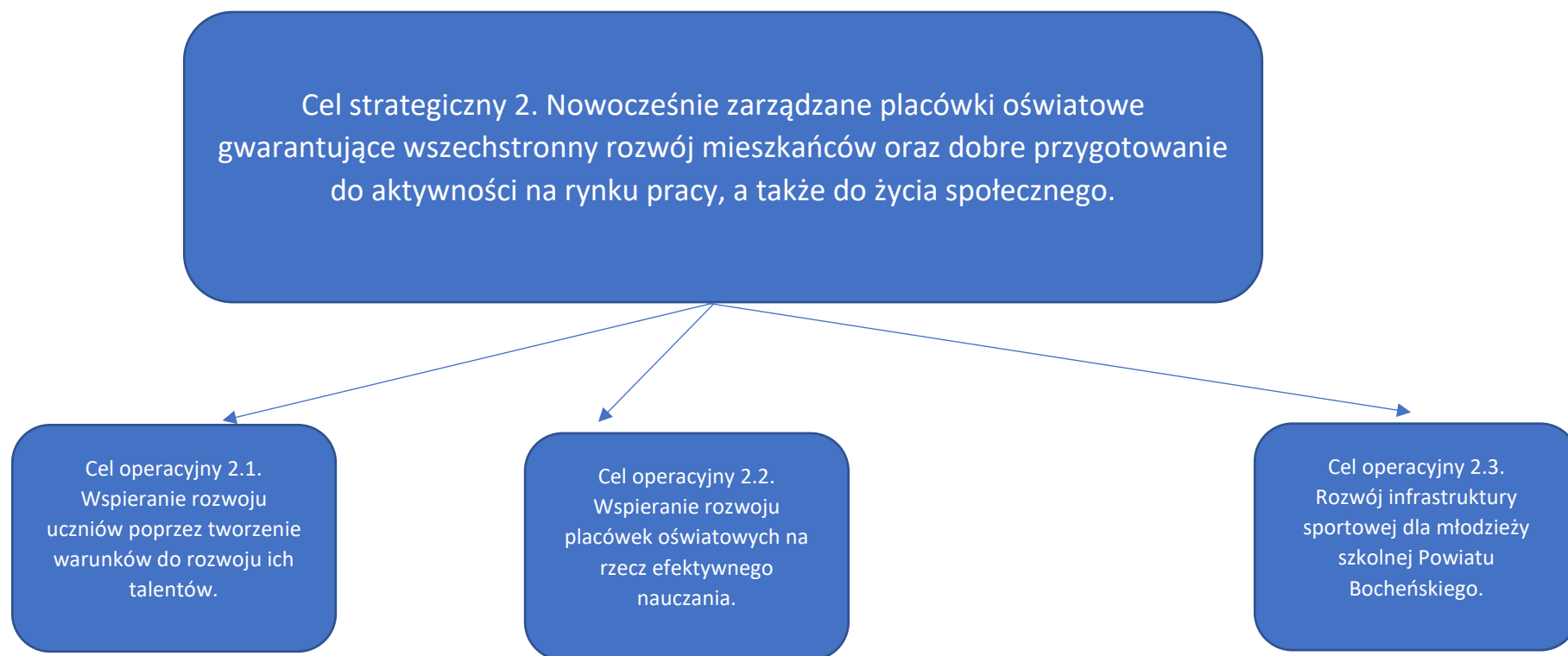
Cel strategiczny 1. Powiat Bocheński jako obszar różnorodnej aktywności gospodarczej z silnymi, innowacyjnymi podmiotami, również działającymi w sferze nowoczesnych technologii.

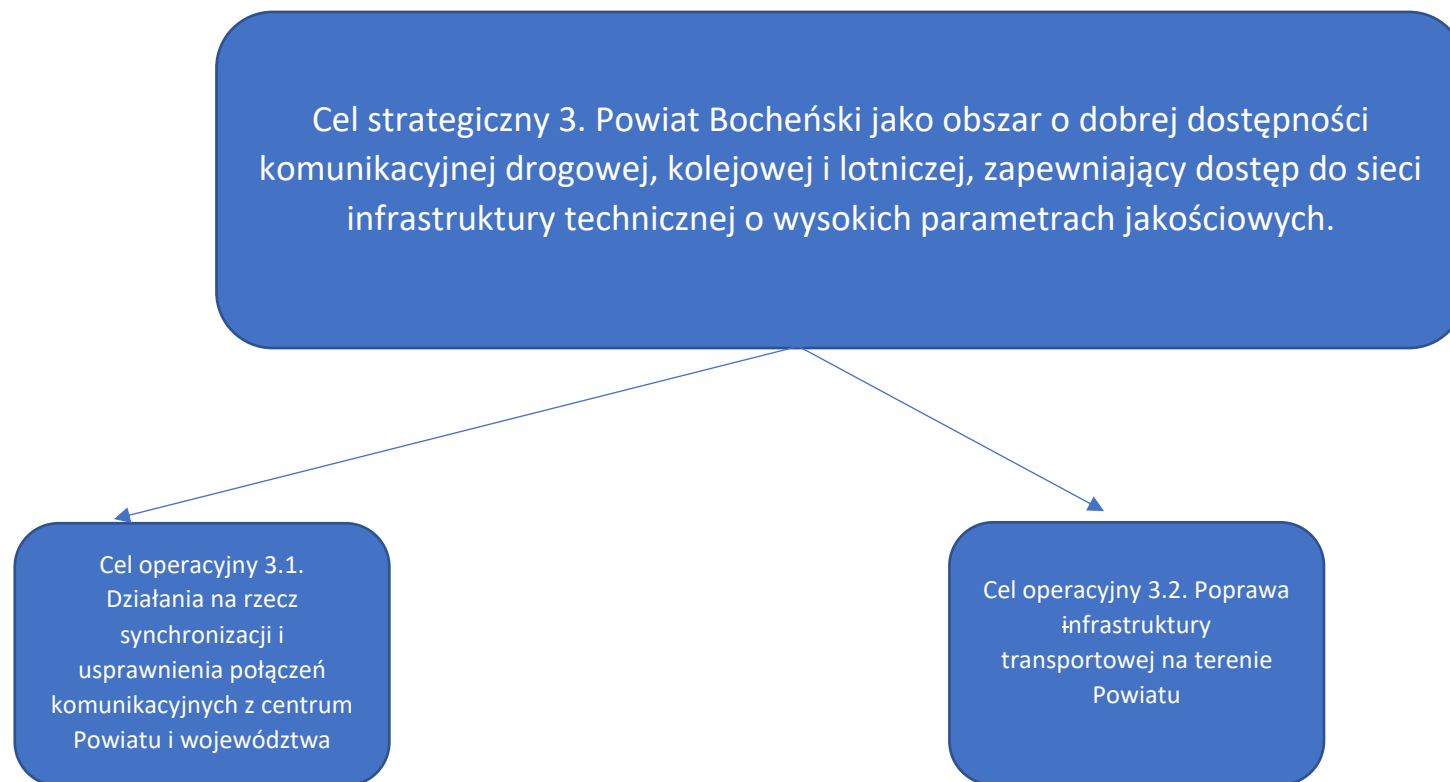
Cel operacyjny 1.1.
Wspieranie rozwoju
kluczowych branż
przedsiębiorczości Powiatu
Bocheńskiego.

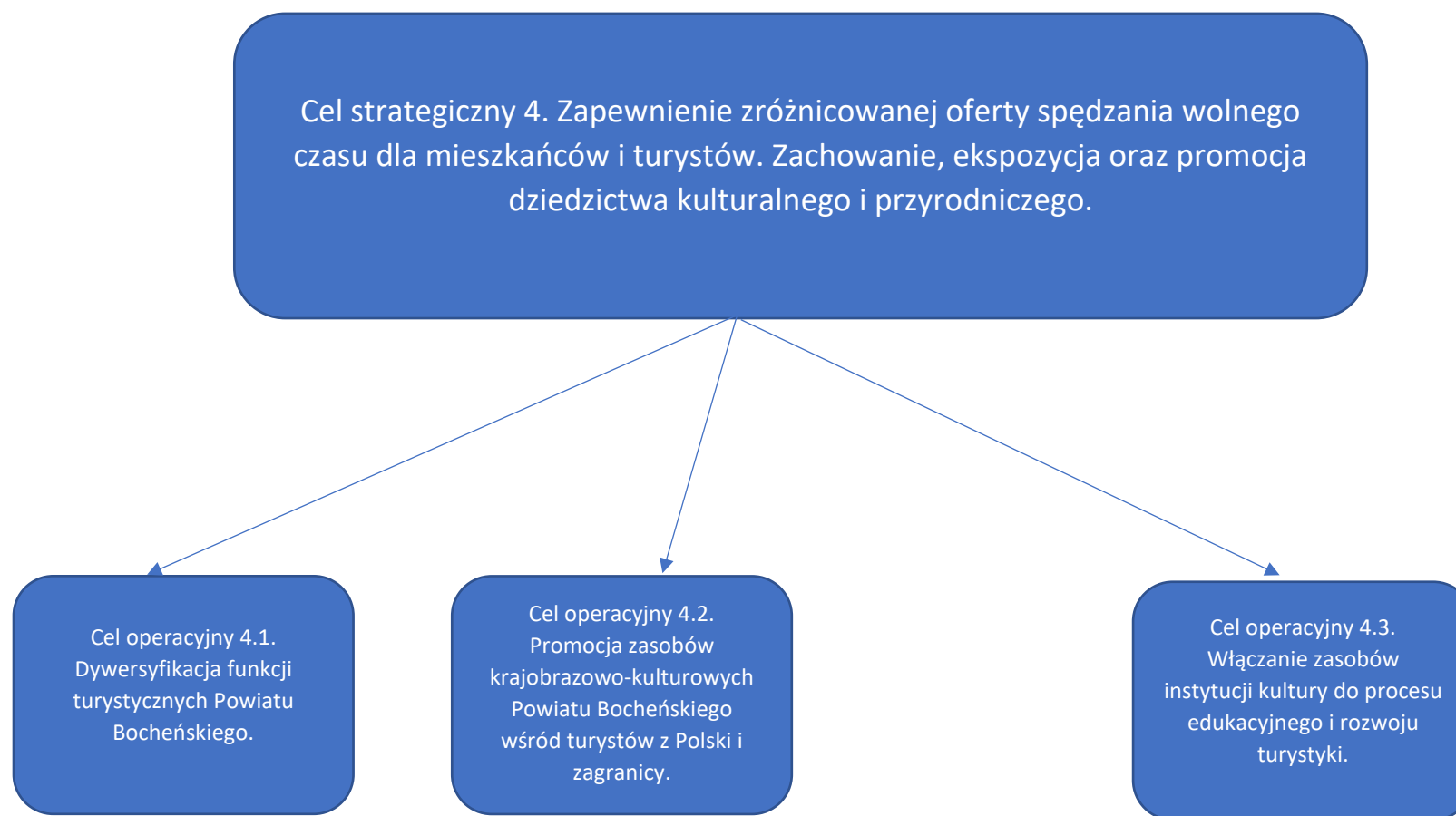
Cel operacyjny 1.2.
Rozszerzenie i wzmocnienie
platformy współpracy z
podmiotami generującymi
wiedzę i innowacje.

Cel operacyjny 1.3.
Wspieranie lokalnych
zasobów rynku pracy.

Cel operacyjny 1.4.
Tworzenie warunków
instytucjonalnych dla
rozwoju przedsiębiorczości
(urząd przyjazny
inwestorom).

Cel strategiczny 5. Zapewnienie mieszkańcom Powiatu Bocheńskiego wysokiego poziomu bezpieczeństwa społecznego i ekologicznego.

Cel operacyjny 5.1.
Rozwój systemu
ochrony w obszarze
kryzysów wodnych.

Cel operacyjny 5.2.
Wsparcie tworzenia
warunków dla
dywersyfikacji źródeł
energii.

Cel operacyjny 5.3.
Długotrwała ochrona
obszarów cennych ze
względu na walory
krajobrazowe.

Cel operacyjny 5.4.
Systemowa pomoc
zagrożonym
marginalizacją i
wykluczeniem
społecznym.

Pierwszy Cel Strategiczny dotyczy rozwoju przedsiębiorczości. Jest on niezwykle istotny, ponieważ przedsiębiorczość to jeden z głównych filarów rozwoju społeczno-gospodarczego danego terytorium. Przedsiębiorczość determinuje poziom dobrobytu: podaż miejsc pracy, poziom wynagrodzenia, czy pewność zatrudnienia. Przedsiębiorczość ma również szerszy wymiar, przykładowo związany z zagospodarowaniem przestrzennym, jakością środowiska naturalnego, postęp technologiczny, podaż wiedzy, rozwój instytucjonalny, itp. Niemniej jednak w podstawowym wymiarze rozwój przedsiębiorczości ma kluczowe znaczenie w kontekście możliwości zatrzymywania zasobów na terenie Powiatu Bocheńskiego (przykładowo przeciwdziałanie odpływowi zasobów ludzkich w wieku produkcyjnym, którzy ze względu na wyższe zarobki i pewność zatrudnienia decydują się na opuszczenie powiatu). W ramach niniejszego Celu zdecydowano się na sformułowanie czterech Celów Operacyjnych. Pierwszy dotyczy rozwoju kluczowych branż przedsiębiorczości Powiatu Bocheńskiego. Przede wszystkim mowa o przedsiębiorstwach działających w ramach Bocheńskiej Strefy Aktywności Gospodarczej, która skupia określone branże gospodarki, ale również o kluczowych branżach w perspektywie globalnej, a za takie uważa się w roku 2020 i niedalekiej przyszłości przemysł wysokich technologii, branżę IT, outsourcing oraz usługi. Kluczowymi branżami przedsiębiorczości są zatem nie tylko te podmioty, które tworzą miejsca pracy, ale równocześnie generują wiedzę, pokłady kreatywności i kompetencji ludzi (chodzi o pracę twórczą, a nie odtwórczą, na świecie cenione są te miejsca, gdzie skoncentrowane są firmy tworzące nowe rozwiązania i idee) i są przyjazne dla środowiska naturalnego. Wspomniane branże są elastyczne: szybko uczące się, przystosowujące się do zmian w gospodarce i wykorzystujące najnowsze zdobycze technologii w swojej działalności (np. automatyzacja i cyfryzacja działalności na różnych etapach). Jest to o tyle istotne, że należy spodziewać się rosnącej dynamiki zmian w uwarunkowaniach kontekstowych, które będą premiować te podmioty gospodarcze, które szybko potrafią się dostosowywać do nowych okoliczności. Dlatego też zdecydowano się na sformułowanie drugiego Celu Operacyjnego, który dotyczy zintensyfikowania współpracy z uczelniami, ośrodkami B+R, ośrodkami doradztwa – czyli wszystkimi instytucjami, które generują wiedzę, tworzą rozwiązania dla firm i sektora rolnego, cechuje je kreatywne podejście, niezbędne dla rozwoju

przedsiębiorczości. Ma to istotne znaczenie w takim wymiarze, aby bocheńskie przedsiębiorstwa stawały się coraz bardziej konkurencyjne na regionalnym i ponadregionalnym rynku.

Esencją przedsiębiorczości w Polsce, w tym również w Powiecie Bocheńskim, są małe i średnie przedsiębiorstwa. Ze względu na ich ilość i znaczenie nazywane są „planktonem gospodarki” (bez planktonu zaburzeniu uległoby życie dużych stworzeń, symbolizujących wielkie firmy), dlatego też szczególnie w warunkach kryzysu ważne są techniczno-organizacyjne, jak również merytoryczne i psychologiczne sprzyjające warunki dla zakładania nowych firm, a także inkubowania ich szczególnie w pierwszym okresie ich działalności. W związku z rosnącym wskaźnikiem bezrobocia, myślenie o rozwoju przedsiębiorczości nie musi mieć wyłącznie wymiaru instytucjonalnego, ale może mieć równie wymiar społeczny – za tym zjawiskiem kryją się również konsekwencje ekonomiczne. Minimalizacji tego negatywnego zjawiska służyć będzie wspieranie działalności Powiatowego Urzędu Pracy, stworzenie Powiatowego Obserwatorium Rynku Pracy, które będzie monitorować sytuację społeczno-gospodarczą Powiatu tak, żeby odpowiednio diagnozować sytuację na lokalnym rynku pracy – lub szerzej – zjawiska zachodzące w gospodarce, by dzięki opracowywanym wnioskom można było sprawnie wdrażać adekwatne rozwiązania.

Ważna jest również autorefleksja samorządu jako instytucji, czyli sprawdzenie, na ile w sensie instytucjonalnym starostwo jest przygotowane do efektywnego wypełniania swojej roli, czyli realizacji działań wspierających rozwój społeczno-gospodarczy powiatu. Służą temu przede wszystkim metody analizy ekonomicznej, np. PRI lub CAF. Działania usprawniające funkcjonowanie starostwa w dłuższym okresie czasu są racjonalne i potrzebne.

Jednym z kluczowych zasobów Powiatu Bocheńskiego są osoby w wieku przedprodukcyjnym lub dopiero wchodzące w wiek produkcyjny. Dlatego też tak baczna uwagę należy przykładąć do kwestii rozwoju osób młodych, które po pierwsze kształtują dopiero swój światopogląd oraz aktywność ekonomiczną. Co równie istotne, wiek szkolny sprzyja rozwojowi empatii, aktywności obywatelskiej oraz zaufania do administracji publicznej; po drugie zaś, wysoki poziom nauczania sprzyja poprawie wiarygodności ośrodka jako miejsca, w którym warto żyć i się rozwijać. Należy wspierać najbardziej utalentowane jednostki (uczniów), a jednym z zadań samorządów gminnych

i powiatu w tym względzie jest zapewnienie indywidualnego toku nauczania w taki sposób, aby ścieżkę edukacyjną uczynić jak najbardziej efektywną. Rozwój dotyczy nie tylko jednostek wybitnych, ale wszystkich objętych procesem edukacji, dlatego też jednostki oświatowe muszą dostosowywać się do zmian zachodzących na rynku pracy i szerzej - w gospodarce. Nie da się również mówić o zbilansowanym rozwoju dzieci i młodzieży, jeżeli w ślad za rozwojem kompetencji nie idzie kwestia dotycząca rozwoju fizycznego, dlatego też oprócz tworzenia warunków na rzecz rozwoju intelektualnego, ważne jest zapewnienie infrastruktury sprzyjającej aktywnemu spędzaniu wolnego czasu. Rekreacja poprawia również samopoczucie i jest postrzegana jako jedna z kluczowych determinant wpływających na jakość życia mieszkańców.

U podstaw opracowania Celu Strategicznego 3 w takim kształcie stoi przekonanie o istotnej korelacji pomiędzy wielkością potencjału społeczno-gospodarczego a dostępnością komunikacyjną danego terytorium. Dostępność komunikacyjna warunkuje to, czy dane terytorium jest w sensie gospodarczym i społecznym scentralizowane, czy też speryferyzowane. Wpływają na to rozmaite kwestie: odległość od silnych gospodarczo miast (metropolii), dostęp do pasażerskiego lotniska w certyfikatem *General Aviation*, dostęp do autostrad i dróg ekspresowych, posiadanie obwodnic oraz drożnych połączeń wewnątrzpowiatowych. Powyższa infrastruktura jednoznacznie pozytywnie wpływa na sposób postrzegania miasta przez inwestorów, turystów oraz mieszkańców każdego terytorium. W istotny sposób wyznacza to, czy dany powiat będzie mieć sprzyjające warunki dla rozwoju, czy przeciwnie, należy go postrzegać jako miejsce speryferyzowane, do którego nie tylko trudno przyciągnąć nowe zasoby (inwestorów, mieszkańców), ale i trudno utrzymać tych, którzy obecnie tam funkcjonują. Infrastruktura drogowa i kolejowa w wymiarze lokalnym i regionalnym przyczyniają się do podnoszenia jakości życia poprzez skrócenie czasu dojazdu i poruszanie się pomiędzy podstawowymi sferami, gdzie realizujemy nasze zwyczajowe czynności życiowe: rodzina (miejsce zamieszkania)-praca-sfera zakupu dóbr i usług-wypoczynek (i rekreacja). Przedsiębiorcy wytwarzający dobra potrzebują drożnych połączeń komunikacyjnych. Jest to korelacja bezpośrednia pomiędzy infrastrukturą komunikacyjną a wskaźnikiem przedsiębiorczości, dochodami, pojemnością rynku pracy, i innym wskaźnikami określającymi potencjał gospodarczy danego terytorium. Dlatego też w przypadku Powiatu Bocheńskiego zdecydowano się na sformułowanie dwóch Celów Operacyjnych w ramach Celu Strategicznego 3: pierwszy nawiązuje do

kwestii opisanych dobrze na gruncie teorii, między innymi w *Koncepcji biegunów wzrostu* François Perroux. Upraszczając, chodzi o to, aby Powiat Bocheński możliwie najpełniej wykorzystywał możliwości, jakie daje obecność Krakowa – metropolii, której potencjał ma również charakter egzogeniczny (rozlewa się na zewnątrz). Należy nie tylko poświęcać zasoby na rzecz budowy nowych, kapitałochłonnych inwestycji komunikacyjnych, ale także możliwie najefektywniej wykorzystać infrastrukturę posiadaną tak, aby mieszkańiec Powiatu Bocheńskiego mógł na przykład pracować w Krakowie bez potrzeby przeprowadzania się do stolicy Małopolski, mogąc jednocześnie dojeżdżać, korzystając z transportu zbiorowego. Wymaga to odpowiedniej pracy koncepcyjnej, a następnie techniczno-organizacyjnej. Osobnych działań wymaga kwestia poprawy wewnętrznej integracji Powiatu Bocheńskiego. Nie chodzi tu wyłącznie o integrację społeczno-kulturową, a przeciwdziałanie zjawisku peryferyzacji wewnątrz powiatu. W tym celu należy stworzyć możliwości rozwoju gmin położonych z dala od miast powiatowych oraz głównych arterii komunikacyjnych. W dobie pandemii wirusa COVID-19 oraz w związku ze wspomnianym rosnącym znaczeniem cyfryzacji gospodarki, zasadniczą część aktywności zawodowej i społecznej przeniesiono do szeroko rozumianej sfery zdalnej (wirtualnej). Takie okoliczności narzucają konieczność rozwoju komunikacji zdalnej, co zostało wyrażone w działaniach w ramach Celu Operacyjnego 1.2.

Z całą pewnością Powiat Bocheński jest terytorium o wciąż niewykorzystanym potencjale turystycznym. Pomimo kryzysu w branży turystycznej spowodowanego pandemią wirusa COVID-19, na terenie Powiatu Bocheńskiego powinna być wzmacniana. Jedną z wizytówek Powiatu Bocheńskiego jest Kopalnia Soli, z kolei jedną ze słabości w obszarze turystyki jest brak dywersyfikacji oferty turystycznej lub szerszej funkcji turystycznych. Powiat Bocheński jest obszarem wielu możliwości nie tylko w sensie gospodarczym, ale również w odniesieniu do turystyki należy pozostałe opcje, rozumiane jako możliwości rozwoju turystyki wyeksponować i wypromować. Ważną kwestią jest budowa odpowiedniej infrastruktury służącej przynajmniej w części mieszkańcom, która jednocześnie powoduje, że miejsca na terenie Powiatu Bocheńskiego stają się bardziej przyjazne dla turystów (parkingi, ścieżki rowerowe, szlaki turystyczne, oznakowanie miejsc warty odwiedzenia, itp.). Na terenie Powiatu Bocheńskiego znajdują się kąpieliska, ale również jest to istotny, niewykorzystany potencjał powiatu podnoszący jego atrakcyjność turystyczną. W konsultacjach

społecznych mieszkańcy powiatu wielokrotnie wskazywali, że czynnych, zagospodarowanych kąpielisk powinno być na terenie powiatu więcej. Powiat Bocheński, podobnie jak powiaty sąsiadujące, posiada wiele terenów zielonych, których utrzymanie, ale również ekspozycja pod kątem rozwoju turystyki wydaje się być nieodzowna. Powiat Bocheński jest również bogaty w zabytki, tradycje, lokalny folklor, kulturę, która służyć powinna nie tylko popularyzacji Powiatu Bocheńskiego wśród potencjalnych turystów, ale również powinna przysłużyć się w kontekście edukacji mieszkańców, w tym szczególnie młodzieży na rzecz rozwoju kapitału społecznego (budowanie więzi z Powiatem Bocheńskim poczucie przynależności i lokalnego patriotyzmu).

Istoty i powagi zagadnienia lokalnej gospodarki wodnej nie trzeba specjalnie uzasadniać. Problemy wsi i miast na świecie, w tym również w Polsce, coraz mocniej dotyczą kwestii racjonalnego i efektywnego wykorzystywania zasobów wody w warunkach coraz silniej zauważalnych kryzysów wodnych (powodzie i susze oraz zanieczyszczenia wód), o długotrwałych konsekwencjach. O potrzebie retencji wody w gminach przypominamy sobie po kolejnych ulewach i burzach, powodujących podtopienia ulic i budynków lub w czasie suszy – przy ograniczeniach w poborze wody albo podczas upałów, które obniżają jakość życia i negatywnie wpływają na rolnictwo. W dodatku zmiany klimatyczne, które postępują, przy jednoczesnych ograniczeniach dotyczących emisji zanieczyszczeń do atmosfery, powodują potrzebę mocniejszego zaangażowania się w dywersyfikację źródeł energii ze szczególnym uwzględnieniem tak zwanej „energii czystej”.

Strategia Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021-2030 jest dokumentem wskazującym kluczowe obszary w kontekście rozwoju **społeczno-gospodarczego**. Dokument ten dotyczy w istotnym wymiarze kluczowych zasobów, unikalnych i charakterystycznych dla danego obszaru. Należy przyjąć, że ważnym, kluczowym i wyczerpywalnym zasobem jest **przestrzeń** i pomimo faktu, iż na poziomie gminnym istnieją odrębne dokumenty dotyczące planowania przestrzennego, Powiat Bocheński powinien wspierać proces tworzenia lub aktualizacji miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i innych narzędzi wspierających proces ochrony miejsc cennych kulturowo i krajobrazowo. Wspieranie gmin w tym zakresie jest o tyle istotne, że władze powiatu mogłyby dzięki współpracy mieć wpływ na tworzenie w

MPZP zapisów zgodnych z polityką powiatu zawartą choćby w strategii. Nie oznacza to jednak, że wspomniane miejsca o ponadprzeciętnej wartości, wymagające ochrony dla przyszłych pokoleń, nie mogą być odpowiednio zagospodarowane. Wytwarzanie nowych funkcji (np. turystycznej) i co za tym idzie, przekształcanie miejsca, nie może jednak oznaczać trwałej degradacji walorów cennych i rzadkich. Komercjalizacja nie usprawiedliwia linearnej eksploatacji zasobów, o co należy zadbać realizując Cel Operacyjny 5.3.

Nadal problemem powiatów charakteryzujących się względnie średnim potencjałem społeczno-gospodarczym jest kwestia odpływu zasobów, kurczenia się rynku pracy, bezrobocia, „starzenia się” społeczeństwa, a przez to utrwalania się zagrożeń związanych z marginalizacją społeczną i społecznym wykluczeniem. Dla osób w wieku produkcyjnym przewidziano działania określone w Celu Strategicznym 1. Inaczej sprawa ma się w przypadku osób starszych, niesamodzielnych, wymagających asysty. Działania dla grupy osób społecznie słabszych zawarte zostały w ostatnim Celu Operacyjnym piątego Celu Strategicznego.

3.4 Działania w ramach poszczególnych Celów Operacyjnych

Obszar rozwoju nr 1. Gospodarka i nowoczesne technologie

Cel strategiczny 1. Powiat Bocheński jako obszar różnorodnej aktywności gospodarczej z silnymi, innowacyjnymi podmiotami, również działającymi w sferze nowoczesnych technologii.

Cel operacyjny 1.1. Wspieranie rozwoju kluczowych branż przedsiębiorczości Powiatu Bocheńskiego.

Działania zaplanowane w ramach Celu Operacyjnego 1.1.	Sfera aktywności		
	Podległości	współależności	oddziaływania
Działanie 1.1.1			
<i>Wspieranie rozwoju rolnictwa i sadownictwa poprzez promocję lokalnych zasobów wytwórczości w tym rolnictwa ekologicznego.</i>			X
Działanie 1.1.2			
<i>Utworzenie powiatowego forum przedsiębiorczości skupiającego przedstawicieli najważniejszych przedsiębiorstw Powiatu.</i>	X		

Działanie 1.1.3			
<i>Stworzenie oferty inwestycyjnej dla potencjalnych przedsiębiorców.</i>		X	
Działanie 1.1.4			
<i>Wsparcie w pozyskiwaniu zewnętrznych źródeł finansowania przedsięwzięć prywatnych – doradztwo.</i>	X		

Cel operacyjny 1.2. Rozszerzenie i wzmocnienie platformy współpracy z podmiotami generującymi wiedzę i innowacje.

Działania zaplanowane w ramach Celu Operacyjnego 1.1.	Sfera aktywności		
	podległ ości	Współ ależnoś ci	oddział ywania
Działanie 1.2.1			
<i>Wsparcie procesu nawiązywania współpracy z uczelniami wyższymi i centrami badawczo-rozwojowymi w celu rozwiązywania problemów technologicznych przedsiębiorstw.</i>			X
Działanie 1.2.2			
<i>Tworzenie i moderowanie funkcjonowania platformy cyfrowej wymiany informacji dla mieszkańców Powiatu.</i>		X	
Działanie 1.2.3			
<i>Cyfryzacja Starostwa Powiatowego w Bochni wraz z powiatowymi jednostkami organizacyjnymi</i>	X		

Cel operacyjny 1.3. Wspieranie lokalnych zasobów rynku pracy.

Działania zaplanowane w ramach Celu Operacyjnego 1.4.	Sfera aktywności		
	podległ ości	współ ależnoś ci	oddział ywania
Działanie 1.3.1			
<i>Wsparcie osób młodych bez doświadczenia zawodowego poprzez aktywizację zawodową w formie staży.</i>		X	
Działanie 1.3.2			
<i>Utworzenie powiatowego obserwatorium rynku pracy.</i>	X		
Działanie 1.3.3			
<i>Poszerzenie funkcjonalności strony internetowej PUP w obszarze ogłoszeń o pracę.</i>	X		

Cel operacyjny 1.4. Tworzenie warunków instytucjonalnych dla rozwoju przedsiębiorczości (urząd przyjazny inwestorom).

Działania zaplanowane w ramach Celu Operacyjnego 1.5.	Sfera aktywności
---	------------------

	podległ ości	współz ależnoś ci	oddział ywania
Działanie 1.4.1			
<i>Przeprowadzenie analizy potencjału instytucjonalnego Starostwa Powiatowego w Bochni.</i>	X		

Obszar rozwoju nr 2. Edukacja, elastyczny rynek pracy i aktywne społeczeństwo

Cel strategiczny 2. Nowocześnie zarządzane placówki oświatowe gwarantujące wszechstronny rozwój mieszkańców oraz dobre przygotowanie do aktywności na rynku pracy, a także do życia społecznego.

Cel operacyjny 2.1. Wspieranie rozwoju uczniów poprzez tworzenie warunków do rozwoju ich talentów.

Działania zaplanowane w ramach Celu Operacyjnego 2.1.	Sfera aktywności		
	podległ ości	współz ależnoś ci	oddział ywania
Działanie 2.1.1			
<i>Wsparcie cyfryzacji procesu edukacyjnego w szkołach Powiatu Bocheńskiego.</i>	X		
Działanie 2.1.2			
<i>Tworzenie kierunków nauczania w zawodach kluczowych i deficytowych na rynku pracy.</i>	X		
Działanie 2.1.3			
<i>Wspieranie działań na rzecz wdrożenia współpracy z mentorem dla najzdolniejszych uczniów Powiatu.</i>	X		

Cel operacyjny 2.2. Wspieranie rozwoju placówek oświatowych na rzecz efektywnego nauczania.

Działania zaplanowane w ramach Celu Operacyjnego 2.2.	Sfera aktywności		
	podległ ości	współz ależnoś ci	oddział ywania
Działanie 2.2.1			

<i>Doskonalenie zawodowe nauczycieli.</i>		X	
Działanie 2.2.2			
<i>Zakup nowoczesnych pomocy szkolnych (dydaktycznych).</i>	X		

Cel operacyjny 2.3. Rozwój infrastruktury sportowej dla młodzieży szkolnej Powiatu Bocheńskiego.

Działania zaplanowane w ramach Celu Operacyjnego 2.3.	Sfera aktywności		
	podległ ości	współ ależnoś ci	oddział ywania
Działanie 2.3.1			
<i>Wspieranie lokalnych klubów sportowych w celu zachęcenia dzieci i młodzieży do aktywności sportowej.</i>	X		
Działanie 2.3.2			
<i>Prowadzenie działań edukacyjnych i promocyjnych na rzecz popularyzacji zdrowego trybu życia, sportu i rekreacji.</i>	X		
Działanie 2.3.3			
<i>Budowa multifunkcyjnej infrastruktury sportowej (bez stadionów).</i>		X	

Obszar rozwoju nr 3. Nowoczesna infrastruktura i komplementarne połączenia komunikacyjne

Cel strategiczny 3. Powiat Bocheński jako obszar o dobrej dostępności komunikacyjnej drogowej, kolejowej i lotniczej, zapewniający dostęp do sieci infrastruktury technicznej o wysokich parametrach jakościowych.

Cel operacyjny 3.1. Działania na rzecz synchronizacji i usprawnienia połączeń komunikacyjnych z centrum Powiatu i Województwa Małopolskiego.

Działania zaplanowane w ramach Celu Operacyjnego 3.1.	Sfera aktywności		
	podległ ości	Współ ależnoś ci	oddział ywania
Działanie 3.1.1			
<i>Wspieranie działań na rzecz poprawy jakości komunikacji zbiorowej.</i>		X	

Działanie 3.1.2			
<i>Synchronizacja różnych form transportu zbiorowego na terenie Powiatu Bocheńskiego.</i>			X
Działanie 3.1.3			
<i>Budowa oraz wsparcie budowy chodników, ścieżek rowerowych, ciągów pieszo- rowerowych i poboczy dla ruchu pieszego.</i>	X	X	X

Cel operacyjny 3.2. Poprawa infrastruktury transportowej na terenie Powiatu Bocheńskiego

Działania zaplanowane w ramach Celu Operacyjnego 3.2.	Sfera aktywności		
	podległ ości	współz ależnoś ci	oddział ywania
Działanie 3.2.1			
<i>Modernizacja dróg powiatowych w zakresie poprawy parametrów jezdnych i bezpieczeństwa.</i>	X		
Działanie 3.2.2			
<i>Rozbudowa sygnalizacji świetlnej na kluczowych skrzyżowaniach w Powiecie, alternatywnie przebudowa skrzyżowań na skrzyżowania o ruchu okrężnym lub bezkolizyjnym.</i>	X		
Działanie 3.2.3			
<i>Budowa i rozbudowa drogowych obiektów inżynierskich.</i>	X		
Działanie 3.2.4			
<i>Wsparcie procesu budowy kluczowych dróg i drogowych obiektów inżynierskich dla rozwoju dostępności komunikacyjnej Powiatu Bocheńskiego.</i>		X	X
Działanie 3.2.5			
<i>Budowa połączenia drogi powiatowej nr 1443K z drogą krajową nr 94 w miejscowości Bochnia.</i>	X	X	
Działanie 3.2.6			
<i>Wsparcie procesu budowy połączenia węzła autostradowego z drogą krajową nr 94 w miejscowości Bochnia.</i>			X
Działanie 3.2.7			
<i>Wsparcie procesu zmiany przebiegu drogi wojewódzkiej nr 965 polegającej na jej wyprowadzeniu z centrum miasta Bochnia.</i>			X

Obszar rozwoju nr 4. Kultura i dziedzictwo narodowe oraz przemysł czasu wolnego

Cel strategiczny 4. Zapewnienie zróżnicowanej oferty-spędzania wolnego czasu dla mieszkańców i turystów. Zachowanie, ekspozycja oraz promocja dziedzictwa kulturalnego i przyrodniczego.

Cel operacyjny 4.1. Dywersyfikacja funkcji turystycznych Powiatu Bocheńskiego.

Działania zaplanowane w ramach Celu Operacyjnego 4.1.	Sfera aktywności		
	podległości	współależności	oddziaływania
Działanie 4.1.1			
<i>Utworzenie i promocja ogólnodostępnej bazy infrastruktury i atrakcji turystycznych Powiatu Bocheńskiego.</i>		X	
Działanie 4.1.2			
<i>Wykorzystanie kluczowych atrakcji turystycznych do budowy marki Powiatu Bocheńskiego.</i>	X		

Cel operacyjny 4.2. Promocja zasobów krajobrazowo-kulturowych Powiatu Bocheńskiego wśród turystów z Polski i zagranicy.

Działania zaplanowane w ramach Celu Operacyjnego 4.2.	Sfera aktywności		
	podległości	współależności	oddziaływania
Działanie 4.2.1			
<i>Wsparcie finansowe renowacji i ochrony zabytków z terenu Powiatu Bocheńskiego.</i>			X
Działanie 4.2.2			
<i>Przygotowanie do udziału i uczestnictwo w targach turystycznych.</i>	X		

Cel operacyjny 4.3. Włączanie zasobów instytucji kultury do procesu edukacyjnego i rozwoju turystyki.

Działania zaplanowane w ramach Celu Operacyjnego 4.3.	Sfera aktywności		
	podległości	współależności	oddziaływania
Działanie 4.3.1			
<i>Utworzenie i rozwój Społecznej Rady Historii, Kultury i Dziedzictwa Narodowego Powiatu Bocheńskiego.</i>	X		

Obszar rozwoju nr 5. Bezpieczeństwo społeczne i ekologiczne

Cel strategiczny 5. Zapewnienie mieszkańcom Powiatu Bocheńskiego wysokiego poziomu bezpieczeństwa społecznego i ekologicznego.

Cel operacyjny 5.1. Rozwój systemu ochrony w obszarze kryzysów wodnych.

Działanie 5.1.1			
<i>Wsparcie procesu kompleksowej regulacji stosunków hydrologicznych, ze szczególnym uwzględnieniem kryzysów wodnych (powódzie, susze).</i>			X
Działanie 5.1.2			
<i>Wsparcie działań edukacyjnych w zakresie zachowań w sytuacjach kryzysowych.</i>		X	

Cel operacyjny 5.2. Wsparcie tworzenia warunków dla dywersyfikacji źródeł energii.

Działania zaplanowane w ramach Celu Operacyjnego 5.2.	Sfera aktywności		
	podległości	współależności	oddziaływania
Działanie 5.2.1			
<i>Wsparcie działań opartych na koncepcji gospodarki o obiegu zamkniętym oraz promocja wiedzy na temat tej koncepcji wśród mieszkańców Powiatu ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży.</i>	X		

Cel operacyjny 5.3. Długotrwała ochrona obszarów cennych ze względu na walory krajobrazowe.

Działania zaplanowane w ramach Celu Operacyjnego 5.3.	Sfera aktywności		
	podległości	współależności	oddziaływania
Działanie 5.3.1			
<i>Wsparcie realizacji zadań wynikających z nowego Programu ochrony powietrza oraz z Uchwały antysmogowej dla Małopolski.</i>			X

Cel operacyjny 5.4. Systemowa pomoc zagrożonym marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

Działania zaplanowane w ramach Celu Operacyjnego 5.5.	Sfera aktywności		
	podległ ości	współz ależnoś ci	oddział ywania
Działanie 5.4.1.			
<i>Rozwój infrastruktury opiekuńczo-leczniczej dla osób terminalnie chorych.</i>		X	
Działanie 5.4.2.			
<i>Poszerzenie bazy oferującej multifunkcyjne wsparcie dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami.</i>		X	
Działanie 5.4.3.			
<i>Promowanie i rozwój systemu oparcia społecznego dla mieszkańców Powiatu Bocheńskiego ze szczególnym uwzględnieniem opieki nad dzieckiem, funkcjonowania osób starszych i z niepełnosprawnościami.</i>	X		

3.5. Macierz oceny spójności wewnętrznej Celów Strategicznych

Poniżej dokonano analizy spójności wewnętrznej celów strategicznych. Jest to niezbędne do przeprowadzenia badania mające na celu wskazanie ewentualnych sprzeczności, pól konfliktowych w określonych obszarach rozwoju Powiatu Bocheńskiego. Może bowiem teoretycznie zaistnieć sytuacja, w której przykładowo założenia dla Celu Strategicznego 1 osłabia założenia Cel Strategicznego 2, co jest podstawą do pogłębionej refleksji na temat potrzeby wprowadzenia zmian do obszarów rozwoju określonych we wspomnianych celach. Istnieją różne narzędzia oceny spójności wewnętrznej celów, jednak do najskuteczniejszych należy analiza wzajemnego oddziaływania celów, czyli tzw. analiza macierzowa.

Macierz oceny spójności pozwala dokonać oceny charakteru wzajemnego wpływu poszczególnych, poddanych analizie celów. Jest to kluczowe przy rozważaniach na temat spójności drzewa celów, prawidłowości jego konstrukcji również w kontekście późniejszej realizacji celów zeń wynikających. Przykładową macierz oceny spójności obrazuje tabela X:

Tabela 4. Przykładowa macierz oceny spójności

	Cel 1	Cel 2	Cel 3	Cel n	Suma
Cel 1		-1/0/1	-1/0/1	-1/0/1	Σ
Cel 2	-1/0/1		-1/0/1	-1/0/1	Σ
Cel 3	-1/0/1	-1/0/1		-1/0/1	Σ
Cel n	-1/0/1	-1/0/1	-1/0/1		Σ
Suma	Σ	Σ	Σ	Σ	Σ

Źródło: opracowanie własne.

Powyższe narzędzie ma charakter oddziaływania jednostronnego i jest niesymetryczne, to znaczy, że przykładowo ocena wpływu Celu Strategicznego 1 na Cel Strategiczny 2, może dać inny wynik, niż w przypadku podobnej analizy wpływu Cel Strategicznego 2 na Cel Strategiczny 1, dlatego też analizy te wykonuje się niezależnie, a w tym celu trzeba wpisać każdy cel jednocześnie w wierszach i kolumnach jednej tabeli, co prezentuje powyższy wzór. Przyjęto, że możliwe są trzy warianty odpowiedzi na pytanie jak realizacja celu „x” wpłynie na realizację celu „y”, celu „z”, a także celu „y” na cele „x” i „z”, itd.: „0” oznacza neutralność, czyli brak wpływu pozytywnego, jak również negatywnego. Należy to rozumieć w taki sposób, że przykładowo Cel Strategiczny 1 w żaden sposób nie wpływa (nie osłabia, ani nie wzmacnia realizacji) na Cel Strategiczny 2. Symbol „-1” oznacza wpływ negatywny, czyli według przyjętej wykładni przykładowo Cel Strategiczny 1 osłabia realizację Celu Strategicznego 2. Na przykład, gdy celem „x” jest rozwój przemysłu, a celem „y” ochrona środowiska i rozwój terenów zielonych, można domniemywać, że istnieją pola konfliktowe pomiędzy tymi celami. Nie oznacza to automatycznego odrzucenia jednego z analizowanych celów, choć może tak się zdarzyć, jednak z pewnością wynik „-1” stanowi istotną wskazówkę do prowadzenia rozwiązań na niższych szczeblach „drzewa celów” w taki sposób, aby unikać pól konfliktowych (prowadzić działania rozwojowe względem analizowanych celów wzajemnie rozłącznie na tyle, na ile jest to możliwe). Trzeba mieć świadomość przed rozpoczęciem wdrażania zapisów strategii, iż istnieją cele „konfliktowe”, dzięki czemu możliwe jest łagodzenie założeń ewentualnych wzajemnie osłabiających się działań, których suma pozwoli na

realizację danego celu. Rekomendacja dla braku automatycznego odrzucenia jednego z celów w przypadku wyniku „-1” wynika z jeszcze jednej istotnej przesłanki: Cele Strategiczne w ramach Strategii Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021-2030 zostały wyznaczone w oparciu o pogłębione analizy stanu faktycznego i są filarami rozwoju powiatu, biorąc pod uwagę zarówno dostępne zasoby, jak i bariery rozwojowe, więc ewentualna rezygnacja z jednego z celów odbyłaby się ze stratą dla dynamiki, kierunków i charakteru rozwoju powiatu.

Oprócz zaprezentowanej powyżej „quasi-binarnej” metody oceny korelacji (stosowane oceny „-1”/ „0”/ „1”), która poniżej została wykorzystana do przeprowadzenia analizy wewnętrznej spójności celów Strategii Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021-2030, istnieje również druga, tzw. metoda siły, polegająca na stosowaniu skali ocen, np. od „-5” do „5”, lub „-10” do „10”, która dodatkowo wykazuje stopień natężenia występowania danego zjawiska. Przykładowo stawiając ocenę „-4” w pięciostopniowej skali, dowiadujemy się nie tylko, że charakter relacji jest ujemny, ale również że jest on silnie negatywny. Warto jednak zauważyć, że metoda siły jest bardziej subiektywna od metody binarnej, choć obie te metody nie są w pełni obiektywne: przyznawane są autorskie oceny, które określają charakter, kierunek, a w przypadku metody siły – także natężenie danego zjawiska.

W ramach analizy wewnętrznej spójności celów, poszukuje się odpowiedzi na pytanie o charakter związków pomiędzy poszczególnymi celami. Jeżeli związki są neutralne, uznaje się, że cele mogą być z powodzeniem realizowane tym bardziej, jeśli korelacja ma charakter dodatni (co oznacza, że realizacja celu „x”, dodatkowo przyczynia się do wzmacniania założeń celu „y”).

Kluczowe znaczenie w prezentowanej metodyce analizy mają oczywiście autorskie oceny kierunku wpływu celu (jego realizacji) na kształtowanie się relacji między celami. Nie zdecydowano się na stopniowanie siły wpływu, z uwagi na złożoność problemu. Stopniowanie takie wymagałoby bowiem uwzględniania skali skutków realizacji danego celu. Ponadto metoda „siły wpływu” jest obciążona znacznie większym ryzykiem subiektywności ocen. Nie przypisuje się jakiegś szczególnie ważnej rangi sumom znaków umieszczonych w dolnym wierszu macierzy ocen. Będą one jedynie orientacyjnym punktem odniesienia dla uogólnionej oceny przedsięwzięć przyjętych w Strategii Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021-2030. Co istotne, badanie

przeprowadzono na poziomie Celów Strategicznych Strategii Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021-2030, jednak ocena wpływu wymagała analizy następstw realizacji wszystkich celów i działań wynikających z ich dezagregacji (wszystkie niższe „piętra” tzw. „drzewa celów”).

Tabela 5. Macierz oceny wewnętrznej spójności celów dla Strategii Rozwoju Powiatu Bocheńskiego

	Cel Strategiczny 1	Cel Strategiczny 2	Cel Strategiczny 3	Cel Strategiczny 4	Cel Strategiczny 5	Suma
Cel Strategiczny 1		1	0	0	0	1
Cel Strategiczny 2	1		0	0	1	2
Cel Strategiczny 3	1	0		1	0	2
Cel Strategiczny 4	0	0	0		1	1
Cel Strategiczny 5	0	0	0	1		1
Suma	2	1	0	2	2	Σ

Źródło: opracowanie własne.

Analiza wewnętrznej spójności celów Strategii Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021-2030 przeprowadzona została metodą delficką i wskazała kilka interesujących prawidłowości, które zostały ukazane w formie wyniku tabelarycznego. Po pierwsze brak jest przesłanek do wskazania ocen „-1”. Co prawda część ekspertów zasugerowała możliwość wskazania takiej oceny przy okazji oceny wpływu Celu Strategicznego 1 na Cel Strategiczny 5 oraz Celu Strategicznego 3 na Cel Strategiczny 5, jednak po szczegółowej analizie Celów Operacyjnych oraz Działań planowanych do realizacji uznano, że potencjalne pola konfliktowe mają szansę wystąpić w przypadku Powiatu Bocheńskiego co najwyżej w minimalnym zakresie. Brak wewnętrznej sprzeczności Celów Strategicznych jest istotną przesłanką uzasadniającą możliwość i potrzebę implementacji założeń części projekcyjnej Strategii w zaproponowanej postaci. Po drugie, najwięcej elementów sprzyjających realizacji innych celów w kontekście celów oddziałujących (wzmacniających) możemy zaobserwować w przypadku Celów Strategicznych 2 i 3, z kolei w przypadku celów oddziaływanych

(wzmacnianych) są to Cele Strategiczne: 1, 4 i 5. Oznacza to względną równowagę pomiędzy celami, co jest zjawiskiem korzystnym. Po trzecie, po analizie możliwości rozwoju społeczno-gospodarczego, przestrzennego i kulturowego zawarte w celach strategii wykazują dużą spójność, jednocześnie oparte są w istotnej mierze na rozwoju przedsiębiorczości oraz tworzeniu warunków do przyciągania nowych zasobów rozwojowych i świadczeniu usług publicznych wysokiej jakości. Wszystkie działania rozwojowe przewidziane w ramach Strategii Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021-2030, planowane są w oparciu o zasadę zrównoważonego rozwoju (o czym szerzej w rozdziale będącym analizą oddziaływania strategii na środowisko naturalne) oraz koncepcji rozwoju trwałego (działań rozwojowych z poszanowaniem zasobów zaangażowanych w procesy wzrostu, ze szczególnym uwzględnieniem zasobów rzadkich i wyczerpywalnych – stąd działania mające na celu ochronę zasobów krajobrazowych, nadbrzeży oraz wzmocnienie kluczowych elementów infrastruktury). Przeprowadzona analiza wewnętrznej spójności celów wykazała również wiele możliwości agregowania i integrowania zaplanowanych aktywności w ramach najniższego „piętra” „drzewa celów” i tworzenia sektorowych programów rozwoju powiatu, lub jego części w perspektywie krótko- oraz średniookresowej. Dokumenty te będące pochodną strategii mogą być pomocnymi narzędziami w operacjonalizacji zapisów strategii.

3.6. Analiza spójności zewnętrznej Strategii. Kontekst krajowy, regionalny i lokalny Strategii Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021 – 2030

W niniejszym rozdziale „Strategii Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021 – 2030” poświęconym wskazaniu zbieżności i zgodności powiatowej strategii z polityką krajową oraz regionalną przytoczone zostały istotne fragmenty najważniejszych dokumentów odnoszących się do planowania polityk publicznych na poziomie państwowym. Przywołane w tym rozdziale fragmenty z strategii oraz programów krajowych mają bowiem pełnić funkcje pomocniczą przy podejmowaniu decyzji na szczeblu samorządu Powiatu Bocheńskiego oraz w planowaniu programów

operacyjnych, które będą miały charakter wdrożeniowy, wynikający z „Strategii Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021 – 2030”.

W trakcie prac nad „Strategią Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021 – 2030” nie był jeszcze gotowy regionalny odpowiednik dla dokumentu wyznaczającego kierunki rozwoju Województwa Małopolskiego. Ze względu na rosnące znaczenie samorządu wojewódzkiego w moderowaniu i inicjowaniu działań rozwojowych konieczne było odniesienie się do dwóch dokumentów strategicznych Województwa Małopolskiego – „Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020. Małopolska 2020. Nieograniczone możliwości” oraz do będącej na końcowym etapie opracowywania i przyjmowania Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”, formalnie jednak jeszcze nie obowiązującej i funkcjonującej jedynie jako projekt.

Samorząd Powiatu Bocheńskiego, określając dla całej jednostki samorządu terytorialnego wizję w perspektywie 2030 roku, podejmuje odważne wyzwanie wzmocnienia dotychczasowych walorów społeczno-gospodarczych oraz stworzenia warunków do rozwoju tych elementów, które uczynią z wspólnoty samorządowej mieszkańców i terenu powiatu miejsce godnego i zdrowego życia.

Nakreślona w perspektywie roku 2030 wizja mówi, że: *„W 2030 roku Powiat Bocheński jest silną wspólnotą mieszkańców, w pełni czerpiących z bogactw dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego; należy do czołówki gospodarczej powiatów Małopolski, zapewnia swoim mieszkańcom życie w czystym i zdrowym środowisku naturalnym, dostęp do dobrze płatnych miejsc pracy w nowoczesnych i zdywersyfikowanych branżowo podmiotach sektora gospodarczego oraz bogatą ofertę społeczną, spełniającą aspiracje obywateli.”* Treść wizji powiatu w 2030 roku koreluje w pełni z podstawowym dokumentem planistycznym dla Polski, który wyznacza kierunki działania państwa polskiego do roku 2020 z perspektywą do 2030 roku. Tym dokumentem jest „Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)” przyjęta uchwałą Rady Ministrów w dniu 14 lutego 2017 r. W jej treści nacisk jest położony na wzrost zamożności społeczeństwa, minimalizację sfery ubóstwa i zmniejszenie dystansu w perspektywie 2030 roku do państw stanowiących czołówkę rozwoju ekonomicznego w Unii Europejskiej. Odnoszenie się do średniej UE jako porównywanie wyników poszczególnych państw i na tym tle osiągnięcie wyników przez Polskę stanowić będzie w okresie wdrażania „Strategii Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021 – 2030” punkt

odniesienia dla oceny wyników wdrażania polityk publicznych w samorządzie powiatowym.

W dokumencie „Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)”, stwierdza się m.in., że: **Oczekiwanym efektem realizacji Strategii będzie wzrost zamożności Polaków oraz zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.** Przyczyni się to do szybszej konwergencji dochodów Polaków do poziomu średniej Unii Europejskiej. W konsekwencji nastąpi poprawa jakości życia obywateli, rozumiana jako stworzenie przyjaznych warunków bytowych, zapewnienie odpowiedniej jakości kształcenia, podwyższającego kwalifikacje i kompetencje obywateli, wzrost zatrudnienia i lepsze jakościowo miejsca pracy, poprawa dostępu do infrastruktury, zapewnienie odpowiedniej opieki medycznej poprawiającej zdrowotność obywateli, satysfakcjonującego stanu środowiska oraz poczucia bezpieczeństwa. Jako najważniejszy zakładany rezultat przyjęto zwiększenie przeciętnego dochodu gospodarstw domowych do 76-80% średniej UE do roku 2020, a do roku 2030 zbliżenie do poziomu średniej UE, przy jednoczesnym dążeniu do zmniejszania dysproporcji w dochodach między poszczególnymi regionami. Poziom PKB na mieszkańca Polski mierzony parytetem siły nabywczej sięgnie 75-78% średniej unijnej w 2020 r. (a około 95% w 2030 r.). W perspektywie długookresowej zmieni się struktura PKB Polski w wyniku zwiększenia roli innowacji w jego tworzeniu.

W sferze społecznej efekty realizacji Strategii to ograniczenie wykluczenia społecznego i ubóstwa oraz różnego rodzaju nierówności społecznych. Zakłada się, że odsetek osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym zmaleje do 20% w 2020 r. (17% w 2030 r.). Zmniejszy się również rozwarstwienie dochodowe Polaków – wartość tzw. współczynnika Giniego charakteryzującego zróżnicowanie dochodów, obniży się z 30,6 w 2015 r. do 30 w 2020 r. i 27 w 2030 r. (im mniejsza wartość współczynnika, tym mniejsze zróżnicowanie). Wzmocni się kapitał społeczny i zwiększy się jego rola w kształtowaniu rozwoju.²

Osiągnięcie założonych w „Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)” efektów dokonywać się będzie dzięki interwencji publicznymi środkami finansującymi zadania i projekty SOR, z założeniem korekty poziomu i struktury wydatków po 2020 roku. Dlatego też planując wdrażanie „Strategii

² Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) . Dokument przyjęty uchwałą Rady Ministrów w dniu 14 lutego 2017 r., Warszawa, str. 8.

Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021 – 2030” należy brać pod uwagę politykę wydatkowania środków budżetu państwa i budżetów samorządowych na cele rozwojowe, a środków z UE na projekty innowacyjne.

Jak określono w „Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)”: *W zdecentralizowanym systemie polityki rozwoju **wzmocniona zostanie również odpowiedzialność samorządu terytorialnego za realizację działań rozwojowych i rozwijanie partnerstw międzysektorowych.** Działania będą koncentrowały się na poprawie kompetencji administracji samorządowej, zwiększeniu efektywności wydatkowania publicznych środków finansowych oraz budowie kapitału społecznego i poczuciu współodpowiedzialności kluczowych interesariuszy za rozwój swojego terytorium (samorządów terytorialnych, środowisk biznesu, mieszkańców oraz przedstawicieli nauki).*³

Aktywny udział samorządów wszystkich trzech poziomów w polityce rozwojowej i uzyskiwanie efektu synergii wdrażanych polityk publicznych będą warunkiem osiągania celów nakreślonych zarówno w dokumentach programowych samorządów, jak i w dokumentach rządowych. Podniesienie poziomu życia powinny przełożyć się na wyższe dochody gospodarstw domowych i wzrost PKB Polski, z czego korzystać będą również środowiska lokalne.

Z założeń „Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)” wynika, że: *Najważniejszym zakładanym rezultatem realizacji Strategii będzie **zwiększenie przeciętnego dochodu rozporządzalnego brutto gospodarstw domowych na 1 mieszkańca wg PPP do 76-80% w stosunku do średniej UE do roku 2020**, a do roku 2030 zbliżenie dochodu rozporządzalnego brutto na 1 mieszkańca w PPP do poziomu średniej UE, przy jednoczesnym dążeniu do zmniejszania dysproporcji w dochodach rozporządzalnych brutto między poszczególnymi regionami. (...) Zakłada się, że poziom PKB na mieszkańca, mierzony według parytetu siły nabywczej, wynoszący obecnie 69% średniej UE, **osiągnie w 2020 r. ok. 75-78% średniej UE**, a do 2030 r., po uruchomieniu nowych czynników konkurencyjności, zbliży się do średniej UE.*⁴

Można założyć, że Powiat Bocheński, jako jednostka samorządu mająca duży potencjał wzrostowy w sferze ekonomii i życia społecznego, powinien być istotnym beneficjentem rosnącego bogactwa społeczeństwa i wzrostu PKB Polski.

³ Tamże, str. 14.

⁴ Tamże, str. 51.

Zgodność polityki rozwoju Powiatu Bocheńskiego z polityką rozwojową kraju

Zaplanowana na okres 2021 – 2030 Strategia Rozwoju Powiatu Bocheńskiego wpisuje się w najważniejsze dokumenty planistyczne na poziomie krajowym, co otwiera drogę do optymalnego skorzystania przez powiat z programów wspierania przez państwo określonych dziedzin życia społeczno – gospodarczego. W szczególności tych, które są wskazane jako obszary i kierunki interwencji istotne dla uzyskania celów przyjętych w „Strategii Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021 – 2030”.

W poniższej tabeli zestawione zostały cele szczegółowe wraz z głównymi obszarami koncentracji działania zapisane w „Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)” z obszarami rozwoju i celami strategicznymi przyjętymi w „Strategii Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021 – 2030”. Z racji zakresu kompetencji administracji rządowej i samorządu powiatowego układ priorytetów obydwu tych dokumentów nie jest tożsamy, niemniej w obszarze gospodarczym widoczna jest duża zbieżność obydwu dokumentów, a w celu szczegółowym II z rządowego dokumentu (Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony) zawierają się cele strategiczne z obszarów 2,3, 4 i 5 „Strategii Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021 – 2030”.

Tabela 6. Analiza spójności celów SOR i Strategii Rozwoju Powiatu Bocheńskiego

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) - cele szczegółowe oraz główne obszary koncentracji działań zawarte w SOR⁵	Strategii Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021 – 2030 – obszary rozwoju i cele strategiczne
<i>Cel szczegółowy I – Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną</i> <i>Główne obszary koncentracji działań:</i> <i>Reindustrializacja</i> <i>Rozwój innowacyjnych firm</i> <i>Małe i średnie przedsiębiorstwa</i> <i>Kapitał dla rozwoju</i> <i>Ekspansja zagraniczna</i> <i>Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony</i>	Obszar rozwoju nr 1. Gospodarka i nowoczesne technologie Cel strategiczny 1. Powiat Bocheński jako obszar różnorodnej aktywności gospodarczej z silnymi, innowacyjnymi podmiotami, również działającymi w sferze nowoczesnych technologii. Obszar rozwoju nr 2. Edukacja, elastyczny rynek pracy i aktywne społeczeństwo Cel strategiczny 2. Nowocześnie zarządzane placówki oświatowe gwarantujące wszechstronny rozwój mieszkańców oraz dobre przygotowanie do aktywności na rynku pracy, a

⁵ Tamże, str. 58 i dalej.

<i>Główne obszary koncentracji działań:</i> <i>Spójność społeczna</i> <i>Rozwój zrównoważony terytorialnie</i> <i>Cel szczegółowy III - Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarstwu</i> <i>Główne obszary koncentracji działań:</i> <i>Prawo w służbie obywatelom i gospodarce</i> <i>System zarządzania procesami rozwojowymi, w tym instytucje publiczne</i> <i>E-państwo</i> <i>Finanse publiczne</i> <i>Efektywność wykorzystania środków UE</i>	także do życia społecznego. Obszar rozwoju nr 3. Nowoczesna infrastruktura i komplementarne połączenia komunikacyjne Cel strategiczny 3. Powiat Bocheński jako obszar o dobrej dostępności komunikacyjnej drogowej, kolejowej i lotniczej, zapewniający dostęp do sieci infrastruktury technicznej o wysokich parametrach jakościowych. Obszar rozwoju nr 4. Kultura i dziedzictwo narodowe oraz przemysły czasu wolnego Cel strategiczny 4. Zapewnienie zróżnicowanej oferty spędzania wolnego czasu dla mieszkańców i turystów. Zachowanie, ekspozycja oraz promocja dziedzictwa kulturalnego i przyrodniczego. Obszar rozwoju nr 5. Bezpieczeństwo społeczne i ekologiczne Cel strategiczny 5. Zapewnienie mieszkańcom Powiatu Bocheńskiego wysokiego poziomu bezpieczeństwa społecznego i ekologicznego.
--	--

Źródło: opracowanie własne.

Ze względu na obecne znaczenie rolnictwa w gospodarce Powiatu Bocheńskiego i założone w „Strategii Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021 – 2030” utrzymanie ważnej roli tej dziedziny gospodarki na uwagę zasługują następujące projekty z SOR mające wpływ na funkcjonowanie rolnictwa oraz służyć zniwelowaniu problemów, które stanowią bariery dla podnoszenia jakości życia i dochodowości gospodarstw rolnych, wpływających na odchodzenie mieszkańców wsi od pracy w sektorze rolnym. W diagnozowaniu problemów polskiej wsi, wskazano w „Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)” zgodność z oceną potrzebnych działań na rzecz rolnictwa, wymienionych w Agendzie 2030 ONZ: *Problematyczna wydaje się w dalszym ciągu niewystarczająca dochodowość wielu gospodarstw rolnych. Widocznym efektem wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich jest m.in. struktura źródeł dochodów rozporządzalnych gospodarstw domowych z obszarów wiejskich – ok. 50% pochodzi z pracy najemnej, ok. 26% ze świadczeń społecznych, a jedynie ok. 10% z tytułu prowadzenia działalności rolniczej⁶.*

⁶ Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) . Dokument przyjęty uchwałą Rady Ministrów w dniu 14 lutego 2017 r., Warszawa, str. 99-100.

Szerokie spektrum działań dla rolnictwa, ważnego dla równowagi gospodarczej i zagospodarowania przestrzennego Powiatu Bocheńskiego wymieniane w SOR, uzupełniają projekty rządowe, które będą szerzej oddziaływać na kondycję ekonomiczną podmiotów gospodarczych oraz na racjonalizację wydatków (w tym inwestycyjnych) poprzez lepszą współpracę międzysektorową.

Ze względu na dominację w strukturze ludności Powiatu Bocheńskiego mieszkańców wsi oraz utrzymującą się tendencję przyrostu ludności w obszarach wiejskich powiatu rola projektów rządowych wymienionych w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, a dotyczących rozwoju obszarów wiejskich, jest szczególnie ważna. Realizując politykę zrównoważonego rozwoju Powiatu Bocheńskiego samorząd wpisuje się w działania strategiczne rządu, wśród których należy wymienić projekty: ***Pakt dla obszarów wiejskich*** oraz ***Infrastruktura dla rozwoju obszarów wiejskich***.⁷

Założenie przez samorząd Powiatu Bocheńskiego aktywnego wspomagania sektora rolno – spożywczego i zaprogramowanie takich działań w „Strategii Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021 – 2030” jest zbieżne również z założeniami innego dokumentu strategicznego na poziomie rządowym - „Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030”. W „Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030” („SZWRiR 2030”) określa się wizję, jaka ma być polska wieś w 2050 roku, a więc w czasie dłuższym o 20 lat w stosunku do horyzontu czasowego przyjętego dla dokumentu Powiatu Bocheńskiego. Wizja ta brzmi następująco: *„Obszary wiejskie w 2050 r. to atrakcyjne miejsce pracy, zamieszkania, wypoczynku i prowadzenia działalności rolniczej lub pozarolniczej. To również obszary dostarczające dóbr publicznych i rynkowych, z zachowaniem unikalnych walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych dla przyszłych pokoleń, dzięki zrównoważonemu rozwojowi konkurencyjnego rolnictwa i rybactwa. Na obszarach wiejskich zatrzymano niekorzystne zmiany demograficzne oraz znacząco zwiększono pozytywne efekty środowiskowe produkcji rolnej i rybackiej. Podstawą ustroju rolnego są gospodarstwa rodzinne rozwijające się w sposób zrównoważony i odpowiedzialny, wykorzystujące nowoczesne*

⁷ Tamże, str. 200.

*technologie. Zapewniono zwiększenie się wkładu małych i średnich gospodarstw rolnych w zapewnienie zrównoważonego rozwoju rolnictwa”.*⁸

Unowocześnienie działalności sektora rolno – spożywczego, jakościowa zmiana poziomu życia na wsi oraz pozytywne zjawiska demograficzne to cele wynikające z „SZWRiR 2030” a jednocześnie zbieżne z polityką samorządu Powiatu Bocheńskiego. Osiągnięcie efektów założonych w „SZWRiR 2030” na poziomie krajowym skutkować powinno poprawą życia i warunków pracy także w Powiecie Bocheńskim, choć mała średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego w powiecie może być przeszkodą w przeprowadzaniu niektórych działań modernizacyjnych. Niemniej jednak z celami społeczno – gospodarczymi strategii powiatowej są zgodne cele szczegółowe zawarte w „SZWRiR 2030”, określone w sposób następujący:

- *Cel szczegółowy I. Zwiększenie opłacalności produkcji rolnej i rybactwej*
- *Cel szczegółowy II. Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska*
- *Cel szczegółowy III. Rozwój przedsiębiorczości, pozarolniczych miejsc pracy i aktywnego społeczeństwa. Trzy Obszary wpływające na realizację celów strategii: (1) Sprawne zarządzanie rozwojem, (2) Stabilne finansowanie rozwoju, (3) Trwała zdolność kreacji i uczenia się*⁹

Uznając rolnictwo jako jedną z kluczowych branż gospodarki Powiatu Bocheńskiego, mającą perspektywy poszerzania swojego znaczenia w życiu powiatu, a jednocześnie dostrzegając zmiany w przyzwyczajeniach konsumenckich można dostrzec w rządowej „Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030” szansę dla włączenia się sektora rolno – spożywczego w Powiecie Bocheńskim w krajowe projekty, które będą ułatwiały osiągnięcie celów wskazanych w kilku obszarach „Strategii Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021 – 2030” (**Obszar rozwoju nr 1. Gospodarka i nowoczesne technologie:** Cel operacyjny 1.1. Wspieranie rozwoju kluczowych branż przedsiębiorczości Powiatu Bocheńskiego. Cel operacyjny 1.3. Wspieranie lokalnych zasobów rynku pracy. **Obszar rozwoju nr 3. Nowoczesna infrastruktura i komplementarne połączenia komunikacyjne:** Cel strategiczny 3. Powiat Bocheński jako obszar o dobrej dostępności komunikacyjnej drogowej, kolejowej

⁸ Uchwała nr 123 Rady Ministrów z dnia 15 października 2019 r. w sprawie przyjęcia „Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030”, Monitor Polski Dziennik Urzędowy RP, poz. 1150, 5 grudnia 2019 r., Warszawa, str. 35

⁹ Tamże, str. 35

i lotniczej, zapewniający dostęp do sieci infrastruktury technicznej o wysokich parametrach jakościowych. **Obszar rozwoju nr 5. Bezpieczeństwo społeczne i ekologiczne:** Cel operacyjny 5.1. Rozwój systemu ochrony w obszarze kryzysów wodnych.)

W uczestniczeniu rolników i producentów sektora rolno – spożywczego z Powiatu Bocheńskiego w modernizacji tej części gospodarki lokalnej pomocne mogą być projekty strategiczne wynikające z Planu dla Wsi służące realizacji celu I SZRWRiR 2030, do których należą m.in.:

- **Większa sprzedaż bezpośrednia i rolniczy handel detaliczny**
- **Większe dofinansowanie do paliwa rolniczego**
- **Krajowa Grupa Spożywcza**
- **Zdrowa polska żywność**
- **Polskie pasze**
- **Wsparcie rolnictwa na terenach górskich¹⁰.**

W „Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030”, podkreślono również międzynarodowy kontekst i uwarunkowania, jakie determinują Polskę w zakresie zobowiązań klimatyczno – energetycznych, te zaś mają swoje odzwierciedlenie w założonych w „Strategii Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021 – 2030” działaniach wspierających zwiększenie wykorzystania źródeł energii odnawialnej i promowanie postaw prosumenckich¹¹. „Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030” przypomina te zobowiązania krajowe, których spełnieniu będzie służyć interwencja samorządu Powiatu Bocheńskiego w okresie do 2030 roku.

¹⁰ Uchwała nr 123 Rady Ministrów z dnia 15 października 2019 r. w sprawie przyjęcia „Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030”, Monitor Polski Dziennik Urzędowy RP, poz. 1150, 5 grudnia 2019 r., Warszawa, str. 50

¹¹ W 2018 r. państwa członkowskie UE, KE i Parlament zrewidowały decyzje określające cele polityki klimatycznej w zakresie poprawy efektywności energetycznej oraz wzrostu udziału OZE i w końcowym jej zużyciu. W przypadku efektywności energetycznej cel podwyższono do 32,5%, a dla OZE do 32%. Obecny pakiet klimatyczno-energetyczny zakłada ograniczenie do 2030 r. w skali UE co najmniej o 40% emisji gazów cieplarnianych w stosunku do poziomu z roku 1990, a wyznaczony cel będzie realizowany przez wszystkie państwa członkowskie w sposób najbardziej racjonalny kosztowo z udziałem wszystkich sektorów gospodarki, zarówno sektorów objętych systemem handlu uprawnieniami do emisji (ETS), jak i nieobjętych tym systemem (non-ETS) [w] Uchwała nr 123 Rady Ministrów z dnia 15 października 2019 r. w sprawie przyjęcia „Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030”, Monitor Polski Dziennik Urzędowy RP, poz. 1150, 5 grudnia 2019 r., Warszawa, str. 118.

W „Strategii Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021 – 2030” w obszarze rozwoju nr 1 Gospodarka i nowoczesne technologie celem strategicznym jest wzmocnienie Powiatu Bocheńskiego jako obszaru różnorodnej aktywności gospodarczej z silnymi, innowacyjnymi podmiotami, również działającymi w sferze nowoczesnych technologii. Jednocześnie dokument ten wymienia 3 Cele operacyjne (Cel operacyjny 1.1. Wspieranie rozwoju kluczowych branż przedsiębiorczości Powiatu Bocheńskiego. Cel operacyjny 1.2. Rozszerzenie i wzmocnienie platformy współpracy z podmiotami generującymi wiedzę i innowacje. Cel operacyjny 1.3. Wspieranie lokalnych zasobów rynku pracy), korelujące z założeniami znajdującymi się w „Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)”. Jak stwierdza się w SOR: *Strategia kładzie nacisk na inteligentną reindustrializację, polegającą na wdrażaniu nowych cyfrowych rozwiązań techniczno-technologiczno-organizacyjnych, jak również rozwoju nowych gałęzi przemysłu opartych na technologiach cyfrowych, zdolnych do tworzenia produktów przełomowych. Działania te będą impulsem dla rozwoju wielu innych dziedzin gospodarki. Oznaczać to zarazem będzie możliwość rozwoju tradycyjnych sektorów, które wdrażając najnowocześniejsze technologie produkcyjne i zarządcze, mają szansę przesunąć się w górę łańcucha wartości¹².*

Przy planowaniu współpracy z sektorem przedsiębiorczości w Powiecie Bocheńskim pomocne mogą być założenia, jakie dla pozytywnych zmian w tym sektorze przewidziano w SOR: *Efektom podejmowanych działań będzie zwiększenie liczby aktywnych małych i średnich przedsiębiorstw – podmiotów wdrażających innowacje produktowe, organizacyjne i marketingowe, charakteryzujących się wyższą niż dotychczas dochodowością i efektywnością działania, a także współpracujących z innymi regionalnymi uczestnikami życia gospodarczego. Zakłada się wzrost dynamiki przychodów ogółem małych i średnich przedsiębiorstw niefinansowych z 103%/101% w 2014 r. do 110%/115% w 2020 r. i 115%/120% w 2030 r. Dodatkowo w efekcie zakładanych działań powinna nastąpić poprawa struktury obszarowej w rolnictwie, mierzona spadkiem udziału gospodarstw rolnych o powierzchni od 1 do 5 ha użytków rolnych w ogólnej liczbie gospodarstw.¹³ Wskazany powyżej spadek udział gospodarstw rolnych o powierzchni od 1 do 5 ha w całkowitej liczbie gospodarstw będzie istotny dla rolnictwa w Powiecie*

¹² Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) . Dokument przyjęty uchwałą Rady Ministrów w dniu 14 lutego 2017 r., Warszawa, str. 10.

¹³ Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) . Dokument przyjęty uchwałą Rady Ministrów w dniu 14 lutego 2017 r., Warszawa, str. 11.

Bocheńskim, które będzie w okresie 2021 – 2030 najprawdopodobniej przechodzić dwa procesy – modernizacji gospodarstw oraz zwiększania średniej powierzchni gospodarstwa rolnego. Osoby odchodzące z rynku pracy w sektorze rolniczym będą oczekiwały wsparcia w tworzeniu miejsc pracy poza rolnictwem, ale będą pozostawały nadal mieszkańcami obszarów wiejskich.

W tym samym dokumencie pokazana została zależność między poszerzaniem się pozarolniczego rynku pracy, minimalizacją wykluczenia społeczno – gospodarczego i likwidacją sfery ubóstwa: ***Istotnym elementem interwencji państwa w kontekście zwiększenia spójności społecznej będzie zapewnienie możliwości wejścia lub powrotu na pozarolniczy rynek pracy, w szczególności osobom znajdującym się w najtrudniejszej sytuacji oraz ludności wiejskiej odchodzącej od rolnictwa (wskaźnik zatrudnienia wg BAEL osób w wieku 20-64 lata – 67,8% w 2015 r., 71% w 2020 r. i 73% w 2030 r.). Kluczowe w zapewnieniu spójności społecznej jest zwiększanie szans zatrudnienia poprzez dostosowanie treści i procesu kształcenia do oczekiwań rynku pracy¹⁴.***

Obok kontekstu demograficznego, podkreślającego nowe wyzwania dla planowania polityk publicznych adresowanych do seniorów w krajowej polityce rozwojowej konieczne jest uwzględnienie kontekstu klimatycznego, rzutującego na rynek nośników energii i jego wpływ na funkcjonowanie sektora gospodarczego. W strategii powiatowej w obszarze rozwoju nr 5 (Bezpieczeństwo społeczne i ekologiczne) zaplanowano aktywność samorządu Powiatu Bocheńskiego określoną w celu operacyjnym 5.2. (Wsparcie tworzenia warunków dla dywersyfikacji źródeł energii), odpowiadającym na determinujące działania Polski uwarunkowania międzynarodowe.

Rządowy plan działania, jakim jest „Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)”, określa ponadto projekty strategiczne, mające za zadanie dokonanie zmian w funkcjonowaniu państwa w szeroko rozumianej sferze społecznej. Dla ukazania spójności polityki państwa i programowania działań rozwojowych w Powiecie Bocheńskim w latach 2021 – 2030 należy wymienić następujące projekty wpisane do SOR:

- *Zintegrowany System Kwalifikacji (ZSK)*
- *Inicjatywa na rzecz umiejętności*
- *Szkoła dla innowatora*
- *Edukacja w społeczeństwie cyfrowym*

¹⁴ Tamże, str. 12

- *Nowoczesne kadry dla polskiego przemysłu (szkolnictwo zawodowe)*¹⁵
- *Program Młodzież Solidarna w Działaniu*
- *Ekonomia solidarności społecznej*
- *Narodowy Program Wspierania Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego*
- *Program Klub.*¹⁶
- *Rozwój czytelnictwa*
- *Kultura obywatelska*
- *Niepodległa 2018*
- *Dziedzictwo buduje wspólnotę*
- *Kultura/Dziedzictwo/Wspólnota*
- *Kolekcje*¹⁷.

Z powyższego zestawienia projektów strategicznych zaplanowanych w „Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)” dedukować można dużą zbieżność krajowych projektów społecznych z celami operacyjnymi w kilku obszarach „Strategii Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021 – 2030”. Są to cele operacyjne z obszarów nr 2 Edukacja, elastyczny rynek pracy i aktywne społeczeństwo, nr 4 Kultura i dziedzictwo narodowe oraz przemysły czasu wolnego oraz dwa cele w obszarze rozwoju nr 5 Bezpieczeństwo społeczne i ekologiczne (Cel operacyjny 5.3. Długotrwała ochrona obszarów cennych ze względu na walory krajobrazowe oraz Cel operacyjny 5.4. Systemowa pomoc zagrożonym marginalizacją i wykluczeniem społecznym). Co istotne, liczne społeczne projekty strategiczne SOR odnoszą się do sfery edukacji, kultury, pomocy społecznej i wzmacniania społeczeństwa obywatelskiego, ważnych dla lokalnych społeczności, dla których oferty przygotowują samorządy gminne i powiatowe.

Podobna korelacja między planistycznymi dokumentami rządowymi a „Strategią Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021 – 2030” widoczna jest w obszarze infrastruktury transportowej i działań przewidzianych na rzecz rozwoju transportu publicznego lokalnego, obsługującego mieszkańców Powiatu Bocheńskiego. Jak

¹⁵ Tamże, str. 279.

¹⁶ Tamże, str. 287.

¹⁷ Tamże, str. 288.

stwierdzono w SOR: *W nowym modelu duże znaczenie dla rozwoju społeczno-gospodarczego mają **uwarunkowania infrastrukturalne i środowiskowe**. Stanowią ważny czynnik konkurencyjności gospodarki – są przesłanką podejmowania decyzji inwestycyjnych przez przedsiębiorstwa, wpływają na ich efektywność ekonomiczną. W transporcie priorytetem jest **stworzenie zintegrowanej, wzajemnie powiązanej sieci transportowej, poprzez wypełnienie luk inwestycyjnych** (wskaźnik międzygałęziowej dostępności transportowej – w 2014 r. 34,6, w 2023 r. 43 i w 2030 r. 45). Duży nacisk zostanie położony również na ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko, m.in. poprzez wspieranie rozwiązań ograniczających emisję zanieczyszczeń.¹⁸* Działania na rzecz poprawy obsługi ludności przez transport publiczny oraz przewozu towarów mają być – według SOR – ukierunkowane jednocześnie na zmniejszenie uciążliwości dla środowiska naturalnego tej branży gospodarki. Jednym z projektów strategicznych SOR jest ekologiczny transport, określany jako – *przegląd działań (prawnych, organizacyjnych oraz inwestycyjnych) niezbędnych dla rozwoju transportu niskoemisyjnego, w tym publicznego (również na obszarach wiejskich), obejmującego m.in. rozwiązania umożliwiające przechodzenie na tabor niskoemisyjny w transporcie publicznym oraz niskoemisyjne pojazdy samochodowe; rozbudowę infrastruktury transportu niskoemisyjnego (w tym punkty ładowania pojazdów elektrycznych, tabor dla transportu publicznego, samochody elektryczne) do roku 2030.¹⁹*

Dla możliwości realizacji celu operacyjnego 5.2. (Wsparcie tworzenia warunków dla dywersyfikacji źródeł energii) w obszarze rozwoju nr 5 (Bezpieczeństwo społeczne i ekologiczne) „Strategii Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021 – 2030” istotne znaczenie mają dwa projekty wpisane do SOR: **Energetyka rozproszona** oraz **Wykorzystanie potencjału hydroenergetycznego²⁰**.

W odniesieniu do celu operacyjnego 5.1. (Rozwój systemu ochrony w obszarze kryzysów wodnych) w obszarze rozwoju nr 5 (Bezpieczeństwo społeczne i ekologiczne) istotne są działania wskazane w „Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)” jako działania o charakterze ciągłym:

¹⁸ Tamże, str. 15.

¹⁹ Tamże, str. 318.

²⁰ Tamże, str. 332.

- *Proekologiczne zarządzanie lokalnymi zasobami wodnymi, obejmujące także kształtowanie krajobrazów sprzyjających zatrzymywaniu wody.*
- *Rozwój infrastruktury przeciwpowodziowej w oparciu o inwestycje o wysokim stopniu skuteczności i racjonalności ekonomicznej oraz odpowiednie planowanie przestrzenne, w tym budowa wielofunkcyjnych, spójnych funkcjonalnie, zbiorników małej i – w szczególnych przypadkach – dużej retencji.*
- *Zarządzanie wodami opadowymi na obszarach zurbanizowanych poprzez różne formy retencji i rozwój infrastruktury zieleni.*
- *Działania informacyjno-edukacyjne w zakresie upowszechniania przyjaznych środowisku sposobów przechowywania i stosowania nawozów, w tym realizacja działań mających na celu racjonalną gospodarkę nawozową.²¹*

Branżowym dokumentem wyznaczającym kierunki interwencji rządu w obszarze transportu jest „Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku” przyjęta uchwałą nr 105 Rady Ministrów z dnia 24 września 2019 r. w sprawie przyjęcia „Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku”. **Dla Powiatu Bocheńskiego przyjęto, że w obszarze rozwoju nr 3. (Nowoczesna infrastruktura i komplementarne połączenia komunikacyjne) celem strategicznym jest „Powiat Bocheński jako obszar o dobrej dostępności komunikacyjnej drogowej, kolejowej i lotniczej, zapewniający dostęp do sieci infrastruktury technicznej o wysokich parametrach jakościowych.” Przyporządkowane do tego obszaru cele operacyjne są następujące:**

- Cel operacyjny 3.1. Działania na rzecz synchronizacji i usprawnienia połączeń komunikacyjnych z centrum Powiatu i Województwa Małopolskiego.
- Cel operacyjny 3.2. Poprawa infrastruktury transportowej na terenie powiatu.

Wymienione powyżej działania prorozwojowe samorządu powiatowego są zgodne z diagnozą i celami określonymi w „Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku”. O spójności kierunków działania świadczą zapisy z powyższego dokumentu: *Niezbędnym działaniem na rzecz zwiększania dostępności transportowej regionów będzie realizacja we współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego inwestycji budowy dróg regionalnych i lokalnych i ich połączeń z drogami krajowymi. Dzięki tym inwestycjom*

²¹ Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.). Dokument przyjęty uchwałą Rady Ministrów w dniu 14 lutego 2017 r., Warszawa, str. 345.

mieszkańcy zyskają lepszy dostęp do usług publicznych. W efekcie rozwój infrastruktury drogowej umożliwi zmniejszenie się dysproporcji rozwojowych.²²

Dla osiągnięcia założonego w Strategii Powiatu Celu Operacyjnego 3.2. Poprawa infrastruktury transportowej na terenie powiatu wspomagające będą sposoby wsparcia rozwoju dróg lokalnych określone w „Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku”:

Stabilnym mechanizmem wsparcia finansowego rozwoju dróg lokalnych będzie Fundusz Dróg Samorządowych (FDS), którego zadaniem będzie dofinansowanie budowy, przebudowy oraz remontów dróg powiatowych i gminnych. Wsparcie ma także dotyczyć budowy nowych mostów zlokalizowanych w ciągach dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych (zadań mostowych). Mechanizm ten oparty będzie o dochody własne samorządów oraz środki budżetowe⁶⁰ i pozabudżetowe²³.

Wyzwaniem dla lokalnych władz w trzeciej dekadzie XXI wieku staje się w coraz większym stopniu zagwarantowanie mieszkańcom dostępu do usług, które nie są świadczone w miejscu zamieszkania. Dobra dostępność komunikacyjna i funkcjonowanie transportu publicznego podnoszącego jakość życia mieszkańców Powiatu Bocheńskiego zostało wskazane w obszarze rozwoju nr 3 (Nowoczesna infrastruktura i komplementarne połączenia komunikacyjne), w Celu operacyjnym 3.1 (Działania na rzecz synchronizacji i usprawnienia połączeń komunikacyjnych z centrum Powiatu i Województwa Małopolskiego) „Strategii Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021 – 2030”. Zagadnienie to zostało dostrzeżone także w „Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku”, zakładającej:

Ustanowienie warunków dla rozwoju transportu publicznego na obszarze całego kraju, poprzez m.in.:

- rzeczywistą integrację drogowych przewozów pasażerskich z innymi rodzajami transportu;*
- zapewnienie dostępności komunikacyjnej obszarów pozamiejskich z uwzględnieniem podziału zadań między jednostkami samorządu terytorialnego;*

²² Uchwała Nr 105 Rady Ministrów z dnia 24 września 2019 r. w sprawie przyjęcia „Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku”, Monitor Polski, Dziennik Urzędowy RP poz. 1054, 6 listopada 2019 r., Warszawa, str. 82

²³ Tamże, str. 83.

- stworzenie systemu finansowania oraz warunków organizacyjnych dla rozwoju transportu na obszarach pozamiejskich, w tym wiejskich (inwestycje w tabor dostosowany do specyfiki tego transportu);
- integrację przewozów szkolnych z przewozami w ramach usług publicznych²⁴.

Ze względu na kompetencje samorządu powiatowego w obszarze edukacji oraz rynku pracy jeden z pięciu obszarów rozwojowych „Strategii Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021 – 2030” koncentruje się na programowaniu działań mających na celu dostosowanie procesu edukacyjnego do przyszłej aktywności ludzi młodych na rynku pracy, przechodzącym fundamentalne zmiany wynikające w postępu technologicznego w gospodarce. Ten kierunek działania zawiera się w Celu Strategicznym przypisanym do obszaru rozwoju nr 2 - Edukacja, elastyczny rynek pracy i aktywne społeczeństwo. W treści Celu Strategicznego nr 2 ukazana jest wzajemna zależność między procesem edukacyjnym a przyszłym funkcjonowaniem na rynku pracy oraz w życiu społecznym: **Nowocześnie zarządzane placówki oświatowe gwarantujące wszechstronny rozwój mieszkańców oraz dobre przygotowanie do aktywności na rynku pracy, a także do życia społecznego.**

Priorytety przyszłych działań samorządu Powiatu Bocheńskiego wskazane zostały w celach szczegółowych, które odnoszą się do treści kolejnego rządowego programu – Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju.

Przyjęty przez Radę Ministrów z dnia 24 września 2019 r. dokument pod nazwą „Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju.” podkreśla rolę edukacji dla przyszłości kraju, a nawet wskazuje precyzyjnie dziedziny wiedzy oraz obszary działania państwa, które powinny być potraktowane w sposób szczególny ze względu na ich znaczenie dla rozwoju Polski²⁵.

Dla samorządu Powiatu Bocheńskiego ważną informacją są kierunki interwencji, jakie w obszarze szkolnictwa zawodowego – a więc szkolnictwa na poziomie ponadpodstawowym, którego organizatorem jest samorząd powiatowy – przewiduje przygotowany przez Ministerstwo Rozwoju i Cyfryzacji dokument „Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju.”

²⁴ Tamże, str. 118-119.

²⁵ Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Ministerstwo Rozwoju i Cyfryzacji, 11 stycznia 2013 r., Warszawa, str. 46-47

Założenia rozwoju Województwa Małopolskiego w perspektywie 2030 roku

W trakcie prac nad „Strategią Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021 – 2030” samorząd Województwa Małopolskiego posiadał dokument strategiczny odpowiadający przygotowywanej strategii rozwoju społeczno-gospodarczego dla Powiatu Bocheńskiego kończący się na roku 2020. Prace nad dokumentem określającym kierunki rozwoju Województwa Małopolskiego były już w fazie końcowej, a projekt „Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”” został przyjęty przez organ wykonawczy samorządu regionalnego – Zarząd Województwa Małopolskiego.

Zwiększająca się od 1999 roku rola samorządów regionalnych, w tym wyposażenie ich w kompetencje dystrybuowania rozwojowych środków z UE, powoduje, że w dokumencie strategiczny Powiatu Bocheńskiego należy odnieść się do bydwu dokumentów strategicznych Województwa Małopolskiego – „Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020. Małopolska 2020. Nieograniczone możliwości” oraz do projektu „Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030””.

Ponadto przy analizie zgodności założeń rozwoju Województwa Małopolskiego oraz Powiatu Bocheńskiego posłużono się istotnymi dla Powiatu Bocheńskiego elementami z przyjętego przez Sejmik Województwa Małopolskiego 26 marca 2018 r. Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego, wybranymi zapisami „Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020. Małopolska 2020. Nieograniczone możliwości”, projektem „Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”” oraz dokumentem rządowym przyjętym w listopadzie 2019 roku – „Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030”, wskazującą wyzwania dla polityki regionalnej, które powinny determinować działania samorządów wojewódzkich w okresie do 2030 roku.

Przytoczenie powyższych wyzwań w niniejszej strategii powiatowej jest ważne ze względu na ich zbieżność z działaniami i kierunkami interwencji ujętymi w „Strategii Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021 – 2030”.

W „Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030”²⁶ wyzwania dla polityki regionalnej w perspektywie 2030 roku ujęto w następujący sposób:

Przy określaniu wyzwań polityki regionalnej uwzględniono także wyzwania rozwojowe kraju sformułowane w SOR. Odpowiedź na poszczególne wyzwania, w zależności od skali ich znaczenia dla kraju, regionów i samorządów lokalnych, wymagać będzie odpowiednio dobranej interwencji polityki regionalnej i skoordynowanej interwencji polityk sektorowych o silnym ukierunkowaniu terytorialnym. Na tej podstawie określono 7 wyzwań dla polityki regionalnej, tj.:

- 1. Adaptacja do zmian klimatu oraz ograniczanie zagrożeń dla środowiska.*
- 2. Przeciwdziałanie negatywnym skutkom procesów demograficznych.*
- 3. Rozwój i wsparcie kapitału ludzkiego i społecznego.*
- 4. Wzrost produktywności i innowacyjności regionalnych gospodarek.*
- 5. Rozwój infrastruktury podnoszącej konkurencyjność, atrakcyjność inwestycyjną i warunki życia w regionach.*
- 6. Zwiększenie efektywności zarządzania rozwojem (w tym finansowania działań rozwojowych) oraz współpracy między samorządami terytorialnymi i między sektorami.*
- 7. Przeciwdziałanie nierównościom terytorialnym i przestrzennej koncentracji problemów rozwojowych oraz niwelowanie sytuacji kryzysowych na obszarach zdegradowanych.*

Z podobnym ujęciem problemów stawianych prorozwojowej polityce regionalnej spotykamy się w kończącej swoją aktualność w 2020 roku „Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020. Małopolska 2020. Nieograniczone możliwości” przyjętej uchwałą nr XII/183/11 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 26 września 2011 roku. Zakładając, że obszary aktywności samorządu regionalnego Małopolski w kolejnym okresie programowania nie będą odbiegały od obecnych w strategii do 2020 roku – co wynika z ustawowych kompetencji samorządu województwa – warto porównać obszary interwencji oraz cele strategiczne „Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020” oraz „Strategii Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021 – 2030”. Nie ma potrzeby prowadzenia dogłębnych analiz dotyczących aktualnie obowiązującej Strategii Rozwoju Województwa

²⁶ Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030, UCHWAŁA RADY MINISTRÓW NR 102 z dnia 17 września 2019 r. w sprawie przyjęcia „Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030”, Dziennik Urzędowy RP, Poz. 1060, Warszawa, dnia 8 listopada 2019 r.

Małopolskiego do roku 2020, ze względu na jej krótki okres przewidywania. Warto jednak zaznaczyć, że istotna część kierunków interwencji zawartych w tym dokumencie jest po pierwsze spójna z celami Strategii Rozwoju Powiatu Bocheńskiego do roku 2030. Generalna zbieżność jest potwierdzona również analizą o wyższym stopniu szczegółowości, przykładowo odnośnie obszaru funkcjonalnego Krakowa: *pod względem potencjału rozwojowego w perspektywie do 2020 roku, względnie najkorzystniej przedstawia się sytuacja miast położonych w otoczeniu Krakowa, w szczególności Niepołomic, Wieliczki, Myślenic, Bochni, a także Dobczyc i Kalwarii Zebrzydowskiej.*²⁷

Po drugie, należy wykazać również spójności celów Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego do roku 2020 oraz celów zawartych w projekcie Strategii Małopolski do roku 2030.

Dla osiągnięcia celów wyznaczonych w „Strategii Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021 – 2030” korzystne będzie osiągnięcie efektu synergii działalności samorządu Województwa Małopolskiego oraz samorządu Powiatu Bocheńskiego. Zgodność obydwu dokumentów planistycznych w przypadku perspektywy do 2030 roku w odniesieniu do obszarów i celów strategicznych widoczna jest lepiej przy doprecyzowaniu sfer aktywności, które kryją się pod nazwami obszarów strategicznej interwencji zapisanymi w „Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030””. Przed tabelarycznym porównaniem strategii powiatowej i regionalnej pomocne będzie wyjaśnienie aktywności samorządu Województwa Małopolskiego powiązanych z pięcioma obszarami strategicznej interwencji: *W strukturze Strategii wyodrębnione zostały następujące Obszary:*

- *MAŁOPOLANIE - którego działania ukierunkowane są przede wszystkim na zapewnienie jak najlepszej jakości życia Małopolan oraz ich rodzin, co zostanie zapewnione poprzez zrównoważony rozwój regionu zarówno w aspekcie społecznym, gospodarczym, przestrzennym i środowiskowym. Interwencja opisana w tym Obszarze obejmuje także gości przybywających do naszego regionu w celu zaspokojenia potrzeb zawodowych, edukacyjnych czy też związanych ze spędzaniem czasu wolnego;*

²⁷ Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020. Małopolska 2020. Nieograniczone możliwości, uchwała nr XII/183/11 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 26 września 2011 roku. Kraków, str. 51

- *GOSPODARKA* - którego głównym celem jest dalszy rozwój oraz umacnianie konkurencyjnej oraz innowacyjnej pozycji Małopolski zarówno w wymiarze krajowym, jak i międzynarodowym. Interwencja opisana w tym Obszarze będzie wspierać rozwój zrównoważony, który będzie następował z poszanowaniem zasobów środowiska naturalnego, zaś jego efekty będą stanowić podstawę dobrobytu Małopolan;
- *ŚRODOWISKO* – którego działania będą koncentrować się nie tylko na ochronie oraz racjonalnym korzystaniu z zasobów środowiska naturalnego Małopolski, ale również na nadaniu im charakteru czynników wspierających rozwój gospodarczy regionu (zwłaszcza w kontekście przemysłów czasu wolnego) oraz przyczyniających się do poprawy jakości życia Małopolan oraz ich rodzin;
- *ZARZĄDZANIE STRATEGICZNE ROZWOJEM WOJEWÓDZTWA* – którego działania koncentrują się na wspieraniu wdrażania interwencji opisanej w pozostałych Obszarach. Mechanizmy oraz instrumenty opisane w tej części Strategii będą nie tylko przyczyniać się do zwiększania efektywności działań prorozwojowych podejmowanych na rzecz realizacji opisanych w niej celów, ale również ukierunkowane będą na angażowanie w ten proces możliwie największej liczby partnerów oraz środków;
- *ROZWÓJ ZRÓWNOWAŻONY TERYTORIALNIE* - działania opisane w tym Obszarze stanowią wyraz terytorializacji interwencji publicznej realizowanej na kanwie zapisów Strategii, w taki sposób aby w większym stopniu była ona dopasowana do specyfiki wyzwań rozwojowych, przed którymi stoją poszczególne części Małopolski. Obszar ten w żaden sposób nie zastępuje działań opisanych w pozostałych częściach Strategii, lecz stanowi próbę ich bardziej precyzyjnego zaadresowania do potrzeb oraz lokalnych potencjałów poszczególnych typów terytoriów występujących w Małopolsce²⁸.

Skalę wyzwań stojących w perspektywie 2030 roku przed samorządem regionalnym oraz samorządem lokalnym, jakim jest samorząd powiatowy, odzwierciedlają obszary wskazane w strategiach tych dwóch jednostek samorządu terytorialnego. Na poziomie wojewódzkim duże znaczenie ma odniesienie się do problemów zarządczych, wynikających z wielkości Małopolski oraz umocowania kompetencyjnego regionu w prowadzeniu polityk publicznych. Z tego też wynika duże znaczenie takich obszarów jak *Rozwój zrównoważony terytorialnie* czy

²⁸ Projekt „Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”” przyjęty uchwałą nr 1612/19 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 29 sierpnia 2019 r. w sprawie przyjęcia projektu Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”

Zarządzanie strategiczne rozwojem województwa. Do tych dwóch obszarów regionalnego dokumentu strategicznego obszary rozwoju zaplanowane w „Strategii Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021 – 2030” nie odnoszą się wprost. Niemniej zagadnienia mieszczące się w obszarach Małopolskie i Środowisko korelują z obszarami Edukacja, elastyczny rynek pracy i aktywne społeczeństwo, Kultura i dziedzictwo narodowe oraz przemysły czasu wolnego oraz Bezpieczeństwo społeczne i ekologiczne.

Najbardziej widoczne między dwoma strategiami jest skorelowanie obszarów aktywności w sferze gospodarki.

Tabela 7. Analiza spójności celów „Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030” i Strategii Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021 - 2030

Projekt „Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”	„Strategia Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021 – 2030”
WIZJA „MAŁOPOLSKA 2030”	WIZJA ROZWOJU „POWIAT BOCHEŃSKI 2030”
<i>Małopolska - regionem równych szans i wszechstronnego rozwoju Małopolan, nowoczesnej gospodarki, odpowiedzialnie podchodzącym do zasobów środowiska naturalnego, silnym aktywnością swych mieszkańców, czerpiącym z dziedzictwa przeszłości i zachowującym swoją tożsamość w integrującej się Europie.</i> <i>Cel główny „Małopolska 2030”:: Małopolska regionem zrównoważonego rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i terytorialnym</i>	<i>W 2030 roku Powiat Bocheński jest silną wspólnotą mieszkańców, w pełni czerpiących z bogactw dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego; należy do czołówki gospodarczej powiatów Małopolski, zapewnia swoim mieszkańcom życie w czystym i zdrowym środowisku naturalnym, dostęp do dobrze płatnych miejsc pracy w nowoczesnych i zdywersyfikowanych branżowo podmiotach sektora gospodarczego oraz bogatą ofertę społeczną, spełniającą aspiracje obywateli.</i>
Obszary aktywności i cele strategiczne w obszarach „Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”	Obszary aktywności i cele strategiczne w obszarach
Obszar: Gospodarka Cel strategiczny: Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka Małopolski Obszar: Małopolskie Cel strategiczny: Rozwój społecznie warażliwy, sprzyjający rodzinie.	Obszar rozwoju nr 1. Gospodarka i nowoczesne technologie Cel strategiczny 1. Powiat Bocheński jako obszar różnorodnej aktywności gospodarczej z silnymi, innowacyjnymi podmiotami, również działającymi w sferze nowoczesnych technologii. Obszar rozwoju nr 2. Edukacja, elastyczny rynek pracy i aktywne społeczeństwo Cel strategiczny 2. Nowocześnie zarządzane placówki oświatowe gwarantujące wszechstronny rozwój mieszkańców oraz dobre przygotowanie do aktywności na rynku pracy, a także do życia

Obszar: Zarządzanie strategiczne rozwojem województwa Cel strategiczny: System zarządzania strategicznego rozwojem w województwie dostosowany do wyzwań dekady 2020 – 2030 Obszar: Rozwój zrównoważony terytorialnie Cel strategiczny: Zrównoważony i trwały rozwój województwa w oparciu o endogeniczne potencjały poszczególnych obszarów Małopolski Obszar: Środowisko Cel strategiczny: Wysoka jakość środowiska przyrodniczego, krajobrazu i przestrzeni zamieszkania oraz świadomości ekologicznej Małopolanie	społecznego. Obszar rozwoju nr 4. Kultura i dziedzictwo narodowe oraz przemysł czasu wolnego Cel strategiczny 4. Zapewnienie zróżnicowanej oferty-spędzania wolnego czasu dla mieszkańców i turystów. Zachowanie, ekspozycja oraz promocja dziedzictwa kulturalnego i przyrodniczego. Obszar rozwoju nr 3. Nowoczesna infrastruktura i komplementarne połączenia komunikacyjne Cel strategiczny 3. Powiat Bocheński jako obszar o dobrej dostępności komunikacyjnej drogowej, kolejowej i lotniczej, zapewniający dostęp do sieci infrastruktury technicznej o wysokich parametrach jakościowych. Obszar rozwoju nr 5. Bezpieczeństwo społeczne i ekologiczne Cel strategiczny 5. Zapewnienie mieszkańcom Powiatu Bocheńskiego wysokiego poziomu bezpieczeństwa społecznego i ekologicznego.
--	---

Źródło: opracowanie własne.

W planowaniu zmian i działań rozwojowych dla Powiatu Bocheńskiego istotne są zapisy Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego, przyjętego przez organ uchwałodawczy Województwa Małopolskiego w 2018 roku. W uchwale nr XLVII/732/18 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 26 marca 2018 r. w sprawie przyjęcia Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego znaleźć można zapisy odnoszące się do miejscowości Powiatu Bocheńskiego, w których zachowana została zabudowa historyczna lub blokowa,

wymagające interwencji władz publicznych. W opisie problemu odnowy i zachowania zabytkowych układów urbanistycznych oraz niezbędnej rewitalizacji postpeerelowskich blokowisk w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego stwierdza się:

W odniesieniu do zabudowy historycznej centrów miast należy działania skupić na uzupełnianiu zabudowy, w nawiązaniu do charakteru miejsca i lokalnych gabarytów. Ustawa rewitalizacyjna preferuje rozwiązanie, by ta uzupełniająca zabudowa miała charakter budownictwa socjalnego. W ramach rewitalizacji zabytkowych układów urbanistycznych pożądane byłoby objęcie odnową centrów mniejszych miejscowości, m. in. takich jak: Lipnica Murowana, Nowy Wiśnicz, Tuchów, Ciężkowice czy Zakliczyn. Ważnym elementem polityki w zakresie rewitalizacji powinno być objęcie kompleksową rewitalizacją zabytkowych układów historycznych miast średnich i dużych w województwie, w tym zwłaszcza zabytkowego układu urbanistycznego Tarnowa.

Najmniej zbadanym projektowo, ale na pewno ogromnym finansowo i ilościowo zadaniem jest rewitalizacja „blokowisk”. Pierwsze proste działania w tym zakresie są już skutecznie podejmowane przez spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe. Zjawiskiem powszechnym jest termomodernizacja, wymiana okien, staranniejsze urządzenie terenów zielonych i placów zabaw dla dzieci. Zadania do tej pory nie podejmowane to wyposażanie budynków pięciopiętrowych w windy, przebudowy wejść do obiektów umożliwiających dostęp dla niepełnosprawnych oraz osób z wózkami dziecięcymi, dostawianie balkonów, eliminacja wewnętrznych instalacji gazowych, budowa podziemnych parkingów osiedlowych, tworzenie specjalnych mieszkań dla niepełnosprawnych etc. Najbardziej takich działań potrzebują substandardowe osiedla z lat 60-tych. Najwięcej takich zespołów funkcjonuje w Krakowie, Tarnowie, Nowym Sączu i niektórych powiatowych miastach przemysłowych: Gorlicach, Nowym Targu, Bochni, Olkuszu, Oświęcimiu i Chrzanowie. Odłożenie w czasie rewitalizacji „blokowisk” grozi nasileniem się tam negatywnych procesów społecznych i powodują ich degradację fizyczną i moralną, w slangu urbanistycznym określanej jako „slamifikację”.²⁹

Wobec rolniczego charakteru krajobrazu większości gmin Powiatu Bocheńskiego ważne w planowaniu zadań samorządów lokalnych (powiatu i gmin) jest uwzględnienie

²⁹ Uchwała Nr XLVII/732/18 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 26 marca 2018 r. w sprawie przyjęcia Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego, str. 30 w części pt. Węzły rewitalizacji

w działaniach do 2030 roku zapisów Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego:

Na obszarach rolniczych o niekorzystnych stosunkach wodnych przewiduje się prowadzenie melioracji poprawiających warunki uprawy roślin i prowadzenia zabiegów agrarnych. Zarówno dla ochrony przeciwerozylnej, jak i melioracjom i ochronie bioróżnorodności powinny służyć działania różnicujące agrocenozy m.in. poprzez wsparcie wprowadzania zadrzewień i zalesień śródpolnych, odtwarzania lub tworzenia małych zbiorników wodnych dla potrzeb gospodarki rolnej, w tym podmokłych terenów retencyjnych. (...)

Kolejnym kierunkiem działań przewidzianych dla prawidłowego kształtowania przestrzeni rolniczej i terenów wiejskich w województwie małopolskim jest rozwój rolnictwa na terenach o trudnych warunkach gospodarowania, gdzie zaniechano produkcji roślinnej z powodu nieopłacalności. Podtrzymanie aktywności rolniczej (np. produkcji zwierzęcej) na takich terenach jest wskazane ze względu na znaczny areal tego typu ziem w naszym województwie, zwłaszcza w obszarach atrakcyjnych przyrodniczo i turystycznie, gdzie rolnicze wykorzystanie ziemi ma nie tylko znaczenie dla bezpieczeństwa żywnościowego, ale również dla dbałości o zrównoważony rozwój oraz spójność i atrakcyjność krajobrazową. Dla realizacji powyższego kierunku konieczne wydaje się podjęcie działań dążących do przywrócenia wypasu zwierząt gospodarskich, zwłaszcza na terenach odłogowanych łąk górskich i podgórskich.³⁰

Powyższe kierunki interwencji wpisują się w cel strategiczny w obszarze rozwoju Powiatu Bocheńskiego nr 4 - Kultura i dziedzictwo narodowe oraz przemysły czasu wolnego – w brzmieniu: Cel strategiczny 4. Zapewnienie zróżnicowanej oferty-spędzania wolnego czasu dla mieszkańców i turystów. Zachowanie, ekspozycja oraz promocja dziedzictwa kulturalnego i przyrodniczego. Natomiast w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego jako potencjalny obszar wyznaczenia nowych parków krajobrazowych Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego wymienia m.in. Obszar Łososińsko – Żegociński, czyli *obszar północno-wschodniej części Beskidu Wyspowego, z doliną rzeki Łososiny w jego osi. Tereny te posiadają duże wartości estetyczne z uwagi na brak skażeń i dewastacji, brak przemysłu,*

³⁰ Uchwała Nr XLVII/732/18 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 26 marca 2018 r. w sprawie przyjęcia Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego, str. 34 w rozdziale pt. Kształtowanie przestrzeni rolniczej i terenów wiejskich

uciążliwych usług i ruchliwych ciągów komunikacyjnych. Występuje znaczne zróżnicowanie przyrodnicze oparte na urozmaiconej rzeźbie, dużej bioróżnorodności oraz elementach historyczno-kulturowych charakterystycznych dla obszarów krzyżowania się wpływów krakowskich i góralskich. Powstanie parku umożliwiłoby stworzenie równoleżnikowego pasa ochrony krajobrazu od Gorców i Beskidu Wyspowego w kierunku Pogórza Rożnowskiego i Ciężkowickiego oraz na północ, w kierunku Pogórza Wiśnickiego.³¹

Wymienione powyżej akcenty odnoszące się do polityki rozwoju Powiatu Bocheńskiego, zawarte w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego, ograniczają się do wybranych zagadnień, istotnych dla realizacji planów samorządów lokalnych. Ograniczone kompetencje samorządów powiatowych w obszarze planowania przestrzennego skutkują przede wszystkim w działaniach gmin i samorządu wojewódzkiego, niemniej przeznaczenia terenów w dokumentach planowania przestrzennego przyjętych na poziomie gmin i województwa determinują lokowanie przedsięwzięć – w szczególności infrastrukturalnych – które podejmie samorząd Powiatu Bocheńskiego w perspektywie do 2030 roku.

³¹ Uchwała Nr XLVII/732/18 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 26 marca 2018 r. w sprawie przyjęcia Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego, str. 51 w rozdziale pt. Działania na rzecz jakości krajobrazu, architektury i ochrony środowiska kulturowego

3.7. Szczegółowe wskaźniki realizacji celów strategii rozwoju Powiatu

Cel strategiczny 1. Powiat Bocheński jako obszar różnorodnej aktywności gospodarczej z silnymi, innowacyjnymi podmiotami, również działającymi w sferze nowoczesnych technologii.

Poziom wskaźnika	Definicja wskaźnika	Źródło zasilające wskaźnik	Proponowane dekompozycje	Obecna wartość wskaźnika (2021 r.)	Docelowa wartość wskaźnika (2030 r.) ³²
Wskaźniki produktu	Liczba nowych podmiotów gospodarczych, do których została skierowana oferta współpracy	Statystyki prowadzone przez Powiat	Potencjalni klienci polscy i zagraniczni	0	300
	Liczba programów i narzędzi wsparcia rolnictwa na obszarze Powiatu	Statystyki prowadzone przez Powiat	Województwa	0	5
	Liczba MSP, które uzyskały wsparcie formie usług szkoleniowych i doradczych	Statystyki prowadzone przez Powiat	-	0	150
	Liczba osób, do których skierowana została oferta promocyjna	Statystyki prowadzone przez Powiat	-	0	1 000
	Ilość usprawnień instytucjonalnych w Starostwie wprowadzonych po przeprowadzeniu analizy potencjału instytucjonalnego	Statystyki prowadzone przez Powiat		0	20

³² Wartości wskaźników produktu wyrażono liczbowo. Wartości wskaźników rezultatu i oddziaływania wyrażono poprzez określenie charakteru i siły zmian, jakie dokonają się do roku 2030. Symbol „+” oznacza niewielki wzrost, „+ +” to umiarkowany wzrost, natomiast „+ + +” oznacza silny wzrost danego zjawiska. Symbolem „*” oznaczono sytuację, w której wartość wskaźnika co najmniej nie spadnie poniżej wartości bazowej – w przypadku stymulanty rozwoju oraz nie wzrośnie powyżej wartości bazowej w przypadku wskaźnika będącego destymulantą rozwoju. Analogicznie oznaczono tendencje spadkowe: „-”, niewielki spadek; „- -”, umiarkowany spadek oraz „- - -”, silny spadek.

Poziom wskaźnika	Definicja wskaźnika	Źródło zasilające wskaźnik	Proponowane dekompozycje	Obecna wartość wskaźnika (2021 r.)	Docelowa wartość wskaźnika (2030 r.) ³²
Wskaźniki rezultatu	Liczba nowo powstałych podmiotów gospodarczych wg wybranych sekcji i działów	GUS – BDL	Sekcja i dział PKD	0	+
	Podmioty nowo zarejestrowane (MSP) na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym	GUS – BDL	-	72	+
	Dynamika wzrostu liczby podmiotów gospodarczych w wybranych sekcjach i działach	GUS – BDL	Sekcja i dział PKD	-	+
	Dynamika wzrostu liczby osób pracujących w podmiotach gospodarczych z wybranych sekcji i działów	GUS – BDL	Sekcja i dział PKD	-	+
	Średni udział przedsiębiorstw innowacyjnych w ogólnej liczbie przedsiębiorstw (MSP)	GUS – BDL	-	15,3% (dla Małopolski)	++
	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 tys. osób w wieku produkcyjnym	GUS – BDL	-	11956	+
	Podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym	GUS – BDL	-	149	*
Wskaźniki Oddziaływania	Saldo migracji (osób w wieku produkcyjnym) – migracje międzypowiatowe i zagraniczne	GUS – BDL		-165	*
	Przyrost naturalny na 1000 ludności	GUS – BDL		2,1	+
	Stopa bezrobocia rejestrowanego	GUS – BDL		2,6	*
	Stopa bezrobocia rejestrowanego (Polska = 100)	GUS – BDL		50	*
	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w stosunku do średniej krajowej (Polska = 100)	GUS – BDL		82,8	+
	Przeciętne dochody gmin powiatu na 1 mieszkańca	GUS – BDL		4289,4	+

Cel strategiczny 2. Nowocześnie zarządzane placówki oświatowe gwarantujące wszechstronny rozwój mieszkańców oraz dobre przygotowanie do aktywności na rynku pracy, a także do życia społecznego.

Poziom wskaźnika	Definicja wskaźnika	Źródło zasilające wskaźnik	Proponowane dekompozycje	Obecna wartość wskaźnika (2021 r.)	Docelowa wartość wskaźnika (2030 r.)
Wskaźniki produktu	Liczba ofert podniesienia kompetencji (np. staże, szkolenia, studia podyplomowe), z których skorzystali nauczyciele	Dane własne Powiatu	Gminy	0	20
	Liczba usprawnień wprowadzonych w programach kształcenia	Dane własne Powiatu	Gminy	0	5
	Nakłady finansowe na rozwój infrastrukturalny placówek oświatowych	Dane własne Powiatu	Gminy	-	4 000 000 PLN ³³
	Nakłady finansowe na rozwój infrastrukturalny infrastruktury sportowej	Dane własne Powiatu	Gminy	-	2 000 000 PLN ³⁴
Wskaźniki rezultatu	Liczba nauczycieli, którzy podnieśli swoje kompetencje przy wsparciu władz powiatowych	Dane własne Powiatu	Gminy	0	++
	Zdawalność egzaminu maturalnego	OKE	Gminy, typy szkół	86%	*
	Liczba osób młodych (do 30 r.ż.) zarejestrowanych w PUP	Dane PUP	-	1451	--
Wskaźniki oddziaływania	Saldo migracji (osób w wieku produkcyjnym) – migracje międzypowiatowe i zagraniczne	GUS – BDL, dane PUP		-165	+

³³ Pod warunkiem uzyskania zewnętrznego finansowania na realizację działania.

³⁴ Pod warunkiem uzyskania zewnętrznego finansowania na realizację działania.

Cel strategiczny 3. Powiat Bocheński jako obszar o dobrej dostępności komunikacyjnej drogowej, kolejowej i lotniczej, zapewniający dostęp do sieci infrastruktury technicznej o wysokich parametrach jakościowych.

Poziom wskaźnika	Definicja wskaźnika	Źródło zasilające wskaźnik	Proponowane dekompozycje	Obecna wartość wskaźnika (2021 r.)	Docelowa wartość wskaźnika (2030 r.)
Wskaźniki produktu	Liczba wprowadzonych usprawnień do systemu transportu zbiorowego na terenie powiatu i na zewnątrz terytorium	Statystyki prowadzone przez Powiat	Gminy	0	10
	Rozbudowane, przebudowane i wyremontowane drogi powiatowe	Statystyki prowadzone przez Powiat	Gminy	-	100 km
	Drogi gminne i powiatowe o twardej nawierzchni na 100 km ²	GUS – BDL	-	146,4	165
Wskaźniki rezultatu	Liczba pasażerów komunikacji miejskiej ogółem w powiecie	GUS	-	-	+
	Liczba ofiar śmiertelnych w wypadkach drogowych na 100 tys. pojazdów	GUS – BDL	-	16,4	-
Wskaźniki oddziaływania	Saldo migracji (osób w wieku produkcyjnym) – migracje międzypowiatowe i zagraniczne	GUS – BDL		-165	- -
	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w stosunku do średniej krajowej (Polska = 100)	GUS – BDL		82,8	+

Cel strategiczny 4. Zapewnienie zróżnicowanej oferty—spędzania wolnego czasu dla mieszkańców i turystów. Zachowanie, ekspozycja oraz promocja dziedzictwa kulturalnego i przyrodniczego.

Poziom wskaźnika	Definicja wskaźnika	Źródło zasilające wskaźnik	Proponowane dekompozycje	Obecna wartość wskaźnika (2021 r.)	Docelowa wartość wskaźnika (2030 r.)
Wskaźniki produktu	Liczba wydarzeń kulturalnych promujących zasoby Powiatu	Dane własne Powiatu	Gminy	-	10
	Długość nowopowstałych ścieżek rowerowych	Dane własne Powiatu	Gminy	-	50 km ³⁵
	Długość nowopowstałych ścieżek kulturowych, promujących dziedzictwo i historię Powiatu	Dane własne Powiatu	Gminy	-	10 km ³⁶
	Długość nowopowstałych, zagospodarowanych szlaków pieszo-rowerowych	Dane własne Powiatu	Gminy	-	30 km
	Liczba nowych miejsc postojowych powstałych dzięki rozbudowie infrastruktury	Dane własne Powiatu	Gminy	-	200
Wskaźniki rezultatu	Roczna łączna frekwencja odwiedzających Powiat Bocheński	Dane własne Powiatu	-	-	+++
	Wzrost wpływów z podatku CIT od przedsiębiorstw z szeroko rozumianej branży turystycznej	GUS – BDL	-	-	+

³⁵ Pod warunkiem uzyskania zewnętrznego finansowania na realizację działania.

³⁶ Pod warunkiem uzyskania zewnętrznego finansowania na realizację działania.

Cel strategiczny 5. Zapewnienie mieszkańcom Powiatu Bocheńskiego wysokiego poziomu bezpieczeństwa społecznego i ekologicznego.

Poziom wskaźnika	Definicja wskaźnika	Źródło zasilające wskaźnik	Proponowane dekompozycje	Obecna wartość wskaźnika (2021 r.)	Docelowa wartość wskaźnika (2030 r.)
Wskaźniki produktu	Liczba inicjatyw publiczno-społecznych (we współpracy z NGO) na rzecz wsparcia osób potrzebujących	Dane własne Powiatu	-	-	5
	Liczba nowopowstałych podmiotów (instytucji) niosących bezpośrednią pomoc społeczną, w tym szczególnie dla seniorów	Dane własne Powiatu	-	-	2
	Długość nowopowstałych zabezpieczeń przeciwpowodziowych (np. wały przeciwpowodziowe)	Dane własne Powiatu	Gminy	-	5 km ³⁷
Wskaźniki rezultatu	Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	GUS – BDL	Gminy	32	+
	Nowo zarejestrowane fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	GUS – BDL	Gminy	-	+
	Frekwencja w wyborach samorządowych (I tura)	PKW	Gminy	54,48%	++
	Liczba seniorów objętych bezpośrednią pomocą społeczną	Dane własne Powiatu	Gminy	-	++
	Oszczędności za uniknięcie strat powodziowych	Dane własne Powiatu, IMiGW	Gminy		+

³⁷ Pod warunkiem uzyskania zewnętrznego finansowania na realizację działania.

Syntetyczna ocena wpływu zaplanowanych w strategii działań na gospodarkę, ekologię i życie społeczne w Powiecie Bocheńskim

Obszar rozwoju nr 1. Gospodarka i nowoczesne technologie (Cel strategiczny 1. Powiat Bocheński jako obszar różnorodnej aktywności gospodarczej z silnymi, innowacyjnymi podmiotami, również działającymi w sferze nowoczesnych technologii.)		Oddziaływanie na środowisko
Działania przyporządkowane do obszarów rozwoju oraz celów operacyjnych	Ocena wpływu/ oczekiwany efekt	
Cel operacyjny 1.1. Wspieranie rozwoju kluczowych branż przedsiębiorczości Powiatu Bocheńskiego.		
Działanie 1.1.1 Wsparcie rozwoju rolnictwa i sadownictwa poprzez promocję lokalnych zasobów wytwórczości w tym rolnictwa ekologicznego.	Zaopatrzenie rynku, rozwój gospodarczy wsi, modernizacja sektora rolna i przetwórstwa rolno-spożywczego	Rozwój rolnictwa ekologicznego ma pozytywny wpływ na środowisko naturalne. Powiat zakłada wsparcie tego działania, nie będzie bezpośrednim realizatorem i nie określa miejsc interwencji.
Działanie 1.1.2 Utworzenie powiatowego forum przedsiębiorczości skupiającego przedstawicieli najważniejszych przedsiębiorstw Powiatu.	Podnoszenie jakości i konkurencyjności produktów spożywczych, rozwój lokalnego rynku pracy, wzrost zamożności mieszkańców – producentów rolnych	Wyższy poziom gospodarki i wzrost zasobności społecznej wpływa pozytywnie na świadomość społeczną i tendencje do dbania o środowisko
Działanie 1.1.3 Stworzenie oferty inwestycyjnej dla potencjalnych przedsiębiorców.	Koordinacja współpracy międzysektorowej, racjonalizacja podejmowanych decyzji, inkluzja sektora gospodarczego w sprawy powiatu. Tworzenie konkurencyjnych form działalności, rozwój rynku pracy, wzrost dochodów podatkowych JST i państwa.	Współpraca międzysektorowa sprzyja lepszej wymianie informacji m.in. na temat programów ekologicznych wdrażanych przez władze publiczne
Działanie 1.1.4 Wsparcie w pozyskiwaniu zewnętrznych źródeł finansowania przedsięwzięć prywatnych –	Wzmocnienie sektora prywatnego, poprawienie dostępu do źródeł finansowania	Znacząca część nowych środków na rozwój przedsiębiorczości jest

doradztwo. Cel operacyjny 1.2. Rozszerzenie i wzmocnienie platformy współpracy z podmiotami generującymi wiedzę i innowacje. Działania zaplanowane w ramach Celu Operacyjnego 1.2: Działanie 1.2.1. Wsparcie procesu nawiązywania współpracy z uczelniami wyższymi i centrami badawczo-rozwojowymi w celu rozwiązywania problemów technologicznych przedsiębiorstw. Działanie 1.2.2 Tworzenie i moderowanie funkcjonowania platformy cyfrowej wymiany informacji dla mieszkańców Powiatu Działanie 1.2.3 Cyfryzacja Starostwa Powiatowego w Bochni wraz z powiatowymi jednostkami organizacyjnymi Cel operacyjny 1.3. Wspieranie lokalnych zasobów rynku pracy. Działania zaplanowane w ramach Celu Operacyjnego 1.3. Działanie 1.3.1 Wsparcie osób młodych bez doświadczenia zawodowego	rozwaju Wzmocnienie konkurencyjności sektora gospodarczego, dopływ nowych technologii do podmiotów w Powiecie Bocheńskim Uzyskanie lepszego przepływu informacji wewnątrz Powiatu, odnoszącej się do sektorów prywatnego, publicznego i pozarządowego. Dla sektora gospodarczego będzie to oznaczać łatwiejsze pozyskiwanie klientów i partnerów oraz specjalizację i współpracę podmiotów gospodarczych, wzrost konkurencyjności w skali kraju Poprawa jakości obsługi mieszkańców, ułatwienie dostępu do informacji ważnych dla mieszkańców, Aktywizacja gospodarcza ludzi	powiązana z celami ekologicznymi. Nowe formy działalności są na ogół bardziej proekologiczne Dopływ nowych technologii i ich zastosowanie przed podmioty z Powiatu Bocheńskiego będzie sprzyjał działalności w oparciu o reguły proekologiczne Rozwój społeczno – gospodarczy oraz specjalizacja produkcji i usług sprzyjają inwestowaniu w nowoczesne, przyjazne środowisku technologie i procesy produkcji Cyfryzacja usług to jeden ze sposobów zmniejszania zużycia papieru oraz innych materiałów biurowych. Ograniczenie kontaktów bezpośrednich to także ograniczenie zbędnej mobilności obywateli, mogących załatwić sprawę drogą elektroniczną. Nowe działalności gospodarcze są zakładane według
--	---	---

poprzez aktywizację zawodową w formie staży Działanie 1.3.2. Utworzenie powiatowego obserwatorium rynku pracy. Działanie 1.3.3 Poszerzenie funkcjonalności strony internetowej PUP w obszarze ogłoszeń o pracę. Cel operacyjny 1.4. Tworzenie warunków instytucjonalnych dla rozwoju przedsiębiorczości (urząd przyjazny inwestorom). Działania zaplanowane w ramach Celu Operacyjnego 1.4.	młodych, wzrost liczby podmiotów gospodarczych, rozwój rynku pracy. Stymulacja rynku pracy, wzrost aktywności mieszkańców, dywersyfikacja rodzajów prowadzonej działalności gospodarczej Poprawienie warunków funkcjonowania podmiotów gospodarczych. Obserwatorium ułatwi koordynację działań edukacyjnych z potrzebami sektora gospodarczego, podniesienie jakości nauczania zawodowego, zwiększenie konkurencyjności młodych mieszkańców Powiatu Bocheńskiego na rynku pracy. Stworzenie narzędzia do obserwacji i reagowania na zmiany na rynku pracy. Pozyskanie partnera przy przygotowywaniu i wdrażaniu systemu edukacji, w tym systemu kształcenia ustawicznego Poprawienie wymiany informacji o potrzebach pracodawców i ofercie pracowników. Możliwość aktywności na rynku pracy w skali regionalnej i krajowej. Prowadzenie opartej na rzetelnej wiedzy modyfikacji kierunków nauczania, poprawa zabezpieczenia rynku pracy korzystana dla pracowników i pracodawców	obowiązujących obecnie przepisów, rygorystycznie chroniących środowisko naturalne. Zwiększenie bezpieczeństwa funkcjonowania podmiotów gospodarczych sprzyja ich stabilizacji i prowadzeniu inwestycji według aktualnych wymagań odnośnie ochrony środowiska naturalnego. Przygotowanie w procesach edukacji kadry zawodowej sprzyja poszerzaniu wiedzy z zakresu ochrony środowiska. Wyższy poziom edukacji sprzyja zachowaniom proekologicznym Podniesienie sprawności instytucjonalnej sprzyja prowadzeniu nowoczesnych polityk publicznych – także w odniesieniu do kwestii ekologii i ochrony środowiska.
--	---	---

Działanie 1.4.1 Przeprowadzenie analizy potencjału instytucjonalnego Starostwa Powiatowego w Bochni.	Podnoszenie jakości pracy, dopasowywanie systemu szkoleniowego do potrzeb, budowanie elastyczności urzędu i jednostek do nakładanych zadań	Podniesienie sprawności instytucjonalnej sprzyja prowadzeniu nowoczesnych polityk publicznych z poszanowaniem zasad ochrony środowiska (w tym środowiska pracy)
Obszar rozwoju nr 2. Edukacja, elastyczny rynek pracy i aktywne społeczeństwo (Cel strategiczny 2. Nowocześnie zarządzane placówki oświatowe gwarantujące wszechstronny rozwój mieszkańców oraz dobre przygotowanie do aktywności na rynku pracy, a także do życia społecznego.)		Oddziaływanie na środowisko
Działania przyporządkowane do obszarów rozwoju oraz celów operacyjnych	Ocena wpływu/ oczekiwany efekt	
Cel operacyjny 2.1. Wspieranie rozwoju uczniów poprzez tworzenie warunków do rozwoju ich talentów. Działania zaplanowane w ramach Celu Operacyjnego 2.1. Działanie 2.1.1 Wsparcie cyfryzacji procesu edukacyjnego w szkołach Powiatu Bocheńskiego. Działanie 2.1.2 Tworzenie kierunków nauczania w zawodach kluczowych i deficytowych na rynku pracy. Działanie 2.1.3 Wspieranie działań na rzecz wdrożenia współpracy z mentorem dla najzdolniejszych uczniów Powiatu Cel operacyjny 2.2. Wspieranie	Modernizacja procesów nauczania, dostosowanie metod nauczania do poszerzających się zasobów wiedzy dostępnej w wersji cyfrowej Racjonalizacja kierunków nauczania w korelacji z potrzebami sektora gospodarczego, społecznego i publicznego Budowanie konkurencji na etapie edukacji, indywidualne ścieżki rozwoju dla najzdolniejszych uczniów.	Nowoczesne nauczanie otwiera dostęp do nowych zasobów zdigitalizowanej wiedzy, w dużej części opracowanej w formie proekologicznej Nowoczesny sektor gospodarczy działa w zgodności z przepisami dotyczącymi ochrony środowiska naturalnego; część zawodów deficytowych to zawody związane z ochroną środowiska Nowoczesne nauczanie i budowanie kadry liderów sprzyja postawom proekologicznym

rozwoju placówek oświatowych na rzecz efektywnego nauczania. Działania zaplanowane w ramach Celu Operacyjnego 2.2. Działanie 2.2.1 Doskonalenie zawodowe nauczycieli Działanie 2.2.2 Zakup nowoczesnych pomocy szkolnych (dydaktycznych).	Stosowanie nowoczesnych form nauczania. Poprawa jakości nauczania, wzrost konkurencyjności edukacyjnych placówek w powiecie. Wzmocnienie konkurencyjności placówek edukacyjnych powiatu, wzmocnienie poziomu wiedzy i kształtowania umiejętności wśród młodzieży. Podniesienie atrakcyjności nauczania, zwiększenie zaangażowania uczniów i nauczycieli w procesy edukacyjne, „nauka przez poznanie” Przygotowywanie kadr dla środowiska gospodarczego i rolnictwa w powiecie.	Nowoczesne nauczanie sprzyja postawom proekologicznym Konkurowanie na rynku edukacji wymaga sprostaniu zapotrzebowania na nowe kierunki i nowe zawody – w tym zawody działające w obszarze energii odnawialnych i ekologii
Cel operacyjny 2.3. Rozwój infrastruktury sportowej dla młodzieży szkolnej Powiatu Bocheńskiego. Działania zaplanowane w ramach Celu Operacyjnego Działanie 2.3.1 Wspieranie lokalnych klubów sportowych w celu zachęcenia dzieci i młodzież do aktywności sportowej. Działanie 2.3.2 Prowadzenie działań edukacyjnych i promocyjnych na rzecz popularyzacji zdrowego trybu życia, sportu i rekreacji. Działanie 2.3.3	Zwiększenie różnorodności form spędzania czasu wolnego. Wzmocnienie procesów wychowawczych poprzez sport. Zdrowsze społeczeństwo Poprawa zdrowotności mieszkańców, zagospodarowanie czasu wolnego Upowszechnianie zdrowego	Aktywny tryb życia buduje postawy proekologiczne Zdrowy styl życia wiąże się z większą świadomością w zakresie ochrony przyrody Zdrowy styl życia wiąże się z

Budowa multifunkcyjnej infrastruktury sportowej (bez stadionów).	stylu życia	większą świadomością w zakresie ochrony przyrody
Obszar rozwoju nr 3. Nowoczesna infrastruktura i komplementarne połączenia komunikacyjne Cel strategiczny 3. Powiat Bocheński jako obszar o dobrej dostępności komunikacyjnej drogowej, kolejowej i lotniczej, zapewniający dostęp do sieci infrastruktury technicznej o wysokich parametrach jakościowych.		Oddziaływanie na środowisko
Działania przyporządkowane do obszarów rozwoju oraz celów operacyjnych	Ocena wpływu/ oczekiwany efekt	
Cel operacyjny 3.1. Działania na rzecz synchronizacji i usprawnienia połączeń komunikacyjnych z centrum Powiatu i Województwa Małopolskiego. Działania zaplanowane w ramach Celu Operacyjnego 3.1. Działanie 3.1.1 Wspieranie działań na rzecz poprawy jakości komunikacji zbiorowej Działanie 3.1.2 Synchronizacja różnych form transportu zbiorowego na terenie Powiatu Bocheńskiego Działanie 3.1.3 Budowa oraz wsparcie budowy chodników, ścieżek rowerowych, ciągów pieszo- rowerowych i poboczy dla ruchu pieszego	Zabezpieczenie potrzeb mieszkańców powiatu nie posiadających lub nie mogących samodzielnie korzystać z samochodów prywatnych. Obniżenie kosztów życia mieszkańców. Poprawa jakości powietrza dzięki zastąpieniu komunikacji indywidualnej komunikacją zbiorową. Poprawa wykorzystania komunikacji zbiorowej, w tym kolejowej, w dojazdach do pracy, szkół itp. Zmniejszenie emisji spalin, Poprawa bezpieczeństwa użytkowników dróg	Komunikacja zbiorowa – lepsze funkcjonowanie transportu publicznego wiąże się z ograniczeniem używania samochodów do przejazdów indywidualnych i sprzyja mniejszej emisji spalin oraz pyłów Jak wyżej Poprawa warunków użytkowania dróg dla pieszych i rowerzystów sprzyja ograniczeniu ruchu samochodowego (szczególnie na krótkich dystansach)

Cel operacyjny 3.2. Poprawa infrastruktury transportowej na terenie Powiatu Bocheńskiego. Działania zaplanowane w ramach Celu Operacyjnego 3.2.		
Działanie 3.2.1 Modernizacja dróg powiatowych w zakresie poprawy parametrów jezdnych i bezpieczeństwa.	Podniesienie atrakcyjności powiatu (miejsce zamieszkania z zapewnieniem dobrej dostępności komunikacyjnej) i przeciwdziałanie wyludnianiu się powiatu	Lepsze warunki dla zrównoważonego terytorialnie rozwoju Powiatu Bocheńskiego – pozytywny wpływ na równowagę w środowisku naturalnym
Działanie 3.2.2 Rozbudowa sygnalizacji świetlnej na kluczowych skrzyżowaniach w Powiecie, alternatywnie przebudowa skrzyżowań na skrzyżowania o ruchu okrężnym lub bezkolizyjnym	Poprawa komfortu użytkowników dróg. Lepsza dostępność komunikacyjna zwiększająca atrakcyjność inwestycyjną powiatu. Poprawa bezpieczeństwa użytkowników dróg.	Lepsze warunki dla zrównoważonego terytorialnie rozwoju Powiatu Bocheńskiego
Działanie 3.2.3 Budowa i rozbudowa drogowych obiektów inżynierskich.	Poprawa bezpieczeństwa użytkowników dróg. Ułatwienie dostępności komunikacyjnej powiatu.	Zwiększenie bezpieczeństwa na drogach to minimalizacja zagrożenia wypadkami drogowymi, często wiążącymi się z zanieczyszczeniem środowiska
Działanie 3.2.4. Wsparcie procesu budowy kluczowych dróg i drogowych obiektów inżynierskich dla rozwoju dostępności komunikacyjnej Powiatu Bocheńskiego	Zapewnienie warunków dla zrównoważonego rozwoju całego powiatu. Poprawa bezpieczeństwa użytkowników dróg.	Lepsze warunki dla zrównoważonego terytorialnie rozwoju Powiatu Bocheńskiego – pozytywny wpływ na równowagę w środowisku naturalnym
Działanie 3.2.5. Budowa połączenia drogi powiatowej nr 1443K z drogą krajową nr 94 w miejscowości Bochnia	Poprawa dostępności komunikacyjnej powiatu. Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej.	Ograniczenie zbędnego ruchu tranzytowego – zmniejszenie emisji spalin i pyłów
Działanie 3.2.6. Wsparcie procesu budowy połączenia węzła autostradowego z drogą krajową nr 94 w miejscowości Bochnia	Skrócenie czasu dojazdu do metropolii krakowskiej.	Ograniczenie zbędnego ruchu tranzytowego – zmniejszenie emisji spalin i pyłów. Zachęcenie do częstszego korzystania z transportu publicznego zamiast z transportu indywidualnego.
Działanie 3.2.7. Wsparcie procesu	Poprawa jakości życia	Wyprowadzenie ruchu tranzytowego z miasta Bochnia

zmiany przebiegu drogi wojewódzkiej nr 965 polegającej na jej wyprowadzeniu z centrum miasta Bochnia.	mieszkańców. Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej Powiatu.	zmniejszy uciążliwość dla mieszkańców i poprawi ich warunki życia
Obszar rozwoju nr 4. Kultura i dziedzictwo narodowe oraz przemysły czasu wolnego Cel strategiczny 4. Zapewnienie zróżnicowanej oferty spędzania wolnego czasu dla mieszkańców i turystów. Zachowanie, ekspozycja oraz promocja dziedzictwa kulturalnego i przyrodniczego.		Oddziaływanie na środowisko
Działania przyporządkowane do obszarów rozwoju oraz celów operacyjnych	Ocena wpływu/ oczekiwany efekt	
Cel operacyjny 4.1. Dywersyfikacja funkcji turystycznych Powiatu Bocheńskiego. Działania zaplanowane w ramach Celu Operacyjnego 4.1. Działanie 4.1.1. Utworzenie i promocja ogólnodostępnej bazy infrastruktury i atrakcji turystycznych Powiatu Bocheńskiego. Działanie 4.1.2. Wykorzystanie kluczowych atrakcji turystycznych do budowy marki całego Powiatu Bocheńskiego. Cel operacyjny 4.2. Promocja zasobów krajobrazowo-kulturowych Powiatu Bocheńskiego wśród turystów z Polski i zagranicy. Działania zaplanowane w ramach Celu Operacyjnego 4.2. Działanie 4.2.1	Podniesienie atrakcyjności turystycznej powiatu. Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego. Poprawa bezpieczeństwa osób wypoczywających nad wodą. Podniesienie atrakcyjności turystycznej powiatu. Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego.	Zwiększanie się świadomości o posiadanych zasobach sprzyja postawom proekologicznym Zwiększanie się świadomości o posiadanych zasobach sprzyja postawom proekologicznym Zwiększanie się świadomości o możliwościach gospodarczej

Wsparcie finansowe renowacji i ochrony zabytków z terenu Powiatu Bocheńskiego Działanie 4.2.2 Przygotowanie do udziału i uczestnictwo w targach turystycznych. Cel operacyjny 4.3. Włączanie zasobów instytucji kultury do procesu edukacyjnego i rozwoju turystyki. Działania zaplanowane w ramach Celu Operacyjnego 4.3. Działanie 4.3.1 Utworzenie i rozwój Społecznej Rady Historii, Kultury i Dziedzictwa Narodowego Powiatu Bocheńskiego.	Podniesienie atrakcyjności turystycznej powiatu. Dywersyfikacja rynku pracy. Zróżnicowanie źródeł dochodów mieszkańców powiatu i sektora gospodarczego. Podniesienie atrakcyjności turystycznej powiatu. Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego. Dywersyfikacja źródeł dochodów mieszkańców i sektora gospodarczego. Budowanie długofalowej stabilności dla branży turystycznej w powiecie. Integracja liderów i osób zajmujących się kulturą i dziedzictwem narodowym. Wykreowanie grupy inicjującej najważniejsze wydarzenia z dziedziny kultury i historii. Zachowanie dziedzictwa kulturowego. Budowanie lokalnego patriotyzmu. Poszerzenie oferty turystycznej powiatu.	działalności dzięki walorom kulturowym oraz wiedzy o posiadanych zasobach sprzyja postawom proekologicznym Zwiększanie się świadomości o posiadanych zasobach sprzyja postawom proekologicznym Kreowanie świadomości społecznej przez liderów lokalnych sprzyja postawom proekologicznym i zaangażowaniu w sprawy lokalne
Obszar rozwoju nr 5. Bezpieczeństwo społeczne i ekologiczne Cel strategiczny 5. Zapewnienie mieszkańcom Powiatu Bocheńskiego wysokiego poziomu bezpieczeństwa społecznego i ekologicznego.		Oddziaływanie na środowisko
Działania przyporządkowane do obszarów rozwoju oraz celów operacyjnych	Ocena wpływu/ oczekiwany efekt	
Cel operacyjny 5.1. Rozwój systemu ochrony w obszarze kryzysów wodnych.		

Działania zaplanowane w ramach Celu Operacyjnego 5.1.		
Działanie 5.1.1 Wsparcie procesu kompleksowej regulacji stosunków hydrologicznych ze szczególnym uwzględnieniem kryzysów wodnych (powodzie, susze)	Zabezpieczenie mieszkańców powiatu i ich mienia. Zapobieganie „ucieczkom” z terenów zagrożonych powodziami i podtopieniami. Zapewnienie stabilności ekonomicznej i ochrona przed stratami. Zapobieżenie zniszczeniom w środowisku naturalnym powodowanym przez powodzie i podtopienia.	Działanie przewidziane do realizacji przez wyspecjalizowany podmiot państwowy. Brak wskazań konkretnych miejsc na poziomie niniejszego dokumentu. W przypadku realizacji konkretnych zadań przez podmiot nie podlegający Powiatowi Bocheńskiemu wymagane będzie spełnienie norm prawnych i środowiskowych.
Działanie 5.1.2. Wsparcie działań edukacyjnych w zakresie zachowań w sytuacjach kryzysowych	Zabezpieczenie mieszkańców. Integracja mieszkańców. Racjonalizacja gospodarki wodnej na terenie powiatu.	Działanie „miękkie”, sprzyjające wzmocnieniu postaw proekologicznych
Cel operacyjny 5.2. Wsparcie tworzenia warunków dla dywersyfikacji źródeł energii. Działania zaplanowane w ramach Celu Operacyjnego 5.2.		Działanie „miękkie” nie związane z podejmowaniem prac inwestycyjnych. Ukierunkowanie na zwiększanie świadomości społecznej, w szczególności ludzi młodych.
Działanie 5.2.1 Wsparcie działań opartych na koncepcji gospodarki o obiegu zamkniętym oraz promocja wiedzy na temat tej koncepcji wśród mieszkańców Powiatu ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży	Zabezpieczenie środowiska naturalnego. Poprawa jakości życia. Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej powiatu. Poprawa jakości powietrza. Ochrona środowiska naturalnego. Obniżenie kosztów funkcjonowania gospodarstw domowych. Dywersyfikacja źródeł zaopatrzenia w energię. Budowanie postaw proekologicznych. Tworzenie warunków dla wdrażania nowoczesnych technologii w gospodarce komunalnej i sektorze gospodarczym. Poprawa funkcjonowania gospodarki odpadami.	Zmniejszenie masy odpadów komunalnych niesegregowanych sprzyja poprawie stanu środowiska naturalnego i ogranicza składowanie odpadów nie podlegających przetworzeniu. Dywersyfikacja źródeł energii zmniejsza zużycie surowców stosowanych dla energii nieodnawialnej

Cel operacyjny 5.3. Długotrwała ochrona obszarów cennych ze względu na walory krajobrazowe. Działania zaplanowane w ramach Celu Operacyjnego 5.3. Działanie 5.3.1 Wsparcie realizacji zadań wynikających z nowego Programu ochrony powietrza oraz z Uchwały antysmogowej dla Małopolski	Podniesienie jakości życia poprzez większą świadomość. Zapobieganie zanieczyszczeniom środowiska naturalnego. Poprawa gospodarowania w środowisku naturalnym dzięki większej świadomości. Poprawa jakości życia. Zachowanie walorów naturalnych oraz warunków życia mieszkańców.	Działanie typu „miękkiego”, nie wiążące się wprost z oddziaływaniem na środowisko naturalne. Wtórny efekt realizacji tego działania pozytywny dla środowiska naturalnego.
Cel operacyjny 5.4. Systemowa pomoc zagrożonym marginalizacją i wykluczeniem społecznym. Działania zaplanowane w ramach Celu Operacyjnego 5.4: Działanie 5.4.1 Rozwój infrastruktury opiekuńczo-leczniczej dla osób terminalnie chorych Działanie 5.4.2. Poszerzenie bazy oferującej multifunkcyjne wsparcie dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami Działanie 5.4.3. Promowanie i rozwój systemu oparcia społecznego dla mieszkańców Powiatu Bocheńskiego, ze szczególnym uwzględnieniem opieki nad dzieckiem, funkcjonowania osób starszych i z niepełnosprawnościami	Objęcie opieką osób terminalnie chorych. Zabezpieczenie godnych warunków życia osobom starszym. Przeciwdziałanie wykluczeniom społecznym i ekonomicznym. Aktywizacja i wpływanie na rozwój sektora organizacji pozarządowych. Minimalizacja zjawiska wykluczeń społecznych. Pomoc osobom najbardziej potrzebującym wsparcia Objęcie opieką w celu wyrównywania szans rozwoju dzieci. Likwidacja zjawiska ubóstwa w powiecie. Stworzenie warunków do nauki i spędzania czasu wolnego bez względu na status społeczny.	Działanie nie mające bezpośredniego wpływu na środowisko naturalne Działanie nie mające bezpośredniego wpływu na środowisko naturalne Działanie nie mające bezpośredniego wpływu na środowisko naturalne

4. Implementacja Strategii Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021 – 2030

4.1. System wdrażania Strategii Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021 – 2030

Zarządzanie Strategią Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021 – 2030 zakłada planowanie i wykonywanie działań wpisanych w ten dokument w zależności od priorytetu nadanego poszczególnym działaniom przez organy władzy Powiatu Bocheńskiego, reagujące na zmieniającą się sytuację społeczno-gospodarczą oraz projekty realizowane przez inne podmioty publiczne (samorządy, administrację rządową), społeczne i prywatne. Dążenie do uzyskania synergii dzięki koordynacyjnej roli Powiatu Bocheńskiego i współpracy z podmiotami trzech sektorów (publicznego, prywatnego i społecznego) będzie odzwierciedlane w decyzjach podejmowanych przez samorząd powiatu.

W przypadku działań i zadań podejmowanych bezpośrednio przez Powiat Bocheński ich realizacja będzie efektem systematycznej realizacji procesów przygotowawczych, wdrożeniowych i ewaluacyjnych. Polityka finansowa i osiąganie efektów zapisanych w niniejszym dokumencie rozwojowym Powiatu Bocheńskiego będą korelowane z aktywnościami innych podmiotów publicznych, dysponujących środkami finansowymi przewidzianymi na wsparcie samorządów lokalnych. Dla Powiatu Bocheńskiego źródłami wsparcia będą m.in. programy, które w czasie przyjmowania Strategii Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021 – 2030 nie były jeszcze przyjęte (m.in. Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na kolejny okres programowania w UE) lub precyzowane są w krótszej niż SRPB 2021- 2030 perspektywie czasowej (np. budżetowane w ujęciu rocznym, rządowe programy wsparcia inwestycji infrastrukturalnych).

Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego jest dla samorządów w Małopolsce programem operacyjnym finansowanym ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego. Obszarem jego realizacji programu jest obszar województwa, a doświadczenia z poprzednich lat programowania zostały uwzględnione przy ustalaniu Celów operacyjnych i działań Strategii Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021 – 2030.

Strategia Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021 – 2030 oparta jest na kompleksowym podejściu do wszystkich obszarów aktywności samorządu powiatowego, a dzięki założeniu współpracy międzysektorowej zakres aktywności władz oraz mieszkańców Powiatu Bocheńskiego i tworzących go gmin będzie dawał możliwości wpływu na obszary istotne dla podnoszenia jakości życia w powiecie.

Koordinacja działań i kierunków interwencji w Starostwie Powiatowym oraz jednostkach organizacyjnych Powiatu Bocheńskiego oparta jest na zasadach kontroli zarządczej i odpowiedzialności kadry kierowniczej starostwa oraz powiatowych jednostek organizacyjnych.

Zarządzanie Strategią Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021 – 2030 odbywa się na wszystkich poziomach zarządzania, przy przestrzeganiu zasady, że warunkami powodzenia i osiągnięcia celów oraz wskaźników założonych w tym dokumencie są:

- uwzględnienie ram finansowych zaplanowanych w Strategii Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021 – 2030 działań;
- koordynacja zapisów programów operacyjnych/branżowych oraz planów operacyjnych przyjmowanych i realizowanych przez samorząd Powiatu Bocheńskiego;
- planowanie rocznych budżetów Powiatu Bocheńskiego oraz planów operacyjnych i programów operacyjnych/branżowych w nawiązaniu i w zgodności z Strategią Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021 – 2030;
- aktywny udział Powiatu Bocheńskiego w uzgadnianiu działań planowanych przez inne podmioty publiczne (Województwo Małopolskie, gminy Powiatu Bocheńskiego, gminy sąsiednich powiatów i sąsiednie samorządy powiatowe), mających wpływ na osiągnięcie Celów Strategicznych i operacyjnych niniejszej strategii, oraz wpływanie na realizację przedsięwzięć podmiotów zewnętrznych na terenie powiatu, zgodnych z Strategią Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021 – 2030;
- otwartość na systematyczną współpracę z partnerami zewnętrznymi powiatu oraz partnerami z terenu Powiatu Bocheńskiego;
- odpowiedzialność za zadania wynikające z struktury Starostwa Powiatowego w Bochni oraz kompetencji jednostek organizacyjnych i pomocniczych Powiatu Bocheńskiego;
- otwartość na informacje i sugestie płynące z sektorów prywatnego i społecznego;

- podejmowanie inicjatyw służących osiągnięciu efektów i wskaźników przyjętych w Strategii Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021 – 2030 z założeniem optymalizacji nakładów środków publicznych.

Do realizacji poszczególnych działań powołane zostaną Zarządzeniem Starosty zespoły robocze oraz zespół nadzorujący ds. realizacji strategii, które będą odpowiadać przed Zarząd Powiatu za prawidłowe wykonanie poszczególnych działań. Dla bardziej efektywnej realizacji działań zostały opracowane karty działań, zawierające szczegółowe informacje odnośnie: grupy docelowej, najważniejszych czynności składających się na działanie, analizę ryzyk związanych z realizacją działania, zespoły odpowiedzialne za realizację działań, itp. Karty do każdego z działań nie są integralną częścią strategii, ponieważ stanowią część operacyjną procesu planowania strategicznego, jednak w aneksie niniejszego dokumentu zamieszczono wzór karty działania.

Zbiorcze sprawozdanie z postępów w realizacji zadań uwzględnionych w strategii przygotowywane będzie i prezentowane w ramach corocznego przeglądu stopnia realizacji Strategii Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021 – 2030 w obrębie komórek organizacyjnych Starostwa Powiatowego w Bochni i jednostek organizacyjnych powiatu oraz przygotowywane dla Rady Powiatu w Bochni wraz z corocznymi informacjami ze stopnia realizacji Strategii Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021 – 2030, składanymi na sesji Rady Powiatu w czerwcu.

Zespoły powinny spotykać się regularnie i w miarę potrzeby. Po wyznaczeniu celów krótkookresowych (np. w perspektywie 12 miesięcy), należy organizować jeden raz na kwartał spotkania, na których będzie się wyznaczać zadania i sprawozdawać ich realizację. Zespoły powinny być powoływane Zarządzeniem Starosty Powiatu Bocheńskiego lub innym aktem administracyjnym sankcjonującym funkcjonowanie zespołu i dającego mandat uprawnień organowi władzy wykonawczej do kontroli prac zespołów.

4.2. System monitorowania i ewaluacji Strategii Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021 – 2030

Skuteczne zarządzanie i osiągnięcie zapisanej w Strategii Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021 – 2030 wizji powiatu w roku zamykający okres planowania

tęgo dokumentu wymaga skutecznego zarządzania strategią, bieżącego reagowania na sytuację społeczną, ekonomiczną, stan środowiska naturalnego oraz planowanie założonych działań i projektów z uwzględnieniem uwarunkowań prawnych i środowiskowych, które mają wpływ na czas realizacji oraz rodzaj przygotowywanej dokumentacji. Dlatego też w procesie monitorowania stopnia wdrażania Strategii Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021 – 2030 należy uwzględniać zarówno realność finansowania podejmowanych przedsięwzięć, jak i ich harmonogram rzeczowo – czasowy, który podlega wyżej wskazanym ograniczeniom formalnym.

Monitorowanie stopnia realizacji Strategii Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021 – 2030 zakłada spełnianie poniższych warunków:

- bieżący monitoring zgodności zapisów strategii z rocznymi budżetami Powiatu Bocheńskiego i zmianami dokonywanymi w ciągu roku budżetowego;
- zarządzanie ryzykiem w odniesieniu do zadań i kierunków interwencji zapisanych w Strategii Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021 – 2030;
- coroczny przegląd stopnia realizacji Strategii Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021 – 2030 w obrębie komórek organizacyjnych Starostwa Powiatowego w Bochni i jednostek organizacyjnych powiatu;
- przygotowywanie dla Rady Powiatu w Bochni corocznych informacji ze stopnia realizacji Strategii Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021 – 2030, składanych **na sesji Rady Powiatu w czerwcu**.

Monitoring Strategii Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021 – 2030 odbywa się systemowo w ramach przeglądu:

- stopnia realizacji strategii w odniesieniu do założonych działań na podstawie analiz kart działań;
- stopnia realizacji strategii w odniesieniu do wskaźników osiągnięcia celów – dokonywany w komórkach organizacyjnych Starostwa Powiatowego w Bochni oraz w jednostkach organizacyjnych Powiatu, przygotowujących do końca marca każdego roku raporty częściowe w odniesieniu do zapisów strategii.
- raporty częściowe są przekazywane do wydziału Starostwa Powiatowego odpowiedzialnego merytorycznie za planowanie strategiczne do końca kwietnia każdego roku;
- wydział Starostwa Powiatowego odpowiedzialny merytorycznie za planowanie strategiczne w maju każdego roku przygotowuje roczną informację o stopniu realizacji

Strategii Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021 – 2030 dla Zarządu Powiatu w Bochni;

- informacja o stopniu realizacji Strategii Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021 – 2030 jest załączana do corocznie przedstawianego Radzie Powiatu raportu o stanie powiatu.

Ewaluacja Strategii Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021 – 2030 dokonywana jest po analizie stopnia realizacji oraz zmian w otoczeniu (m.in. prawnych i finansowych). Ewaluacja jest dokonywana w szczególności w wyniku pojawienia się nowych potrzeb lub możliwości osiągnięcia założonych celów przy wsparciu środkami zewnętrznymi lub dzięki aktywności innych podmiotów niż samorząd powiatowy.

ANEKS. Wzór Karty Działania służącej operacjonalizacji Działań
zawartych w Strategii Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021-
2030

Działanie x. /Nazwa działania/

Nazwa działania			
Opis działania			
Podmioty zaangażowane w realizację działania			
Charakterystyka grupy docelowej projektu			
Kamienie milowe działania	Nazwa	Harmonogram osiągnięcia	Odpowiedzialny za realizację
Źródła finansowania			
Przewidywane efekty			
Ryzyka związane z realizacją projektu			
Sposób reakcji na ryzyka			